༄༅། །སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དོན་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།ནམ་མཁའ་ཁྱབ་པར་གར་སྟབས་སྒྱུར་བའི་སྒྱུ་ནི་ཉི་མ་འཆར་ཀའི་དཀྱིལ་
ལྟར་མཛེས། །ནམ་མཁའི་མཐའ་ཀླས་སྒྲ་ཆེན་སྒྲོགས་པའི་གསུང་ནི་ཡི་གེ་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེའི་སྒྲ། །ནམ་མཁའི་ལམ་ལ་རབ་
ཏུ་གནས་པའི་ཐུགས་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་བོ་ཆེ། །ནམ་མཁའི་མཐའ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་མཛད་ལ་འདུད་དོ་ཡེ་ཤེས་སྣང་
བ་ལམ་མེ་སྟོལ། །རིགས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་གཞུང་། །རིགས་པ་མཁྱེན་པས་ཇི་བཞིན་ཕྱེ་བའི་
སྒྲོལ། །རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ཁ་འབྱེད་ལེགས་བཤད་འདི། །རིགས་པ་དོན་གཉེར་སྐལ་ལྡན་རྣམས་ལ་སྦྱིན། །སྡེ་བདུན་
མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བཤད་པ་
འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་བློ། བློ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་
ཉིད། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་བློའི་རིག་པར་བྱ་བ། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པའི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད།
བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ། གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས
དམིགས་པ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་བལྟར་རུང་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལུགས་དགག རང་
ལུགས་བཞག རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་བོད། ཁ་ཅིག་སྣང་ཡུལ་དང་། གཟུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་པས་དོན་སྤྱི་དེ་རྟོག
པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་། མེད་པ་གསལ་བ་དེ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དགག་པ་ལ་
རིགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་གསལ་བ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། མཐོང་རུང་
གི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པས་མཐོང་བར་ཐལ། རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། ཡུལ་དུ་བྱས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་བཞིར་དབྱེ་བ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བདེན་
པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བ། མཐར་ཐུག་གི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་གང་ཡུལ་བཞིར་འགྱུར་
དཔྱད། ཡུལ་ཅན་གང་ལ་ཡུལ་བཞིར་ཡོད་དཔྱད། ཡུལ་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཅན་གྱི་
བློ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས། སྣང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ལ། གཟུང་ཡུལ་ནི་མདོ་སྡེ་པས་ཕྱིའི་སྐྱེ་
མཆེད་ལྔ་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག

མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་རྣམས་ལ་སྣང་ཡུལ་མེད། རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་ཡུལ་ཡོད་དོ། །གཟུང་ཡུལ་ནི། དོན་རིག་མངོན་

༥

སུམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང༌། ཞེན་ཡུལ་ནི། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་རྣམས་ལ་ཡོད། འཇུག་ཡུལ་ནི། ཚད་མ་དང༌། རྗོད་བྱེད་སྒྲ་དོན་མཐུན་དང༌། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། སྣང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་བའམ། རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྣང་བ་གང་རུང་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་དང༌། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། རྣམ་པ་མ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དོན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བྱ་ལྟ་བུའོ། །རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ནི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་ཡུལ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་ཡུལ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང༌། རང་དུས་སུ་སྣང་བ་ལ་འཇོག་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བྱ་དང༌། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་མེད་པ་གསལ་བ་དང༌། རྟོག་པ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་དོན་སྤྱི་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་ཅིང༌། བར་པ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ནོ། །དབྱེ་ན། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང༌།

༨

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔའོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འཛིན་སྣངས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་བློས་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟོག་པ་ཚད་མའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། བཅད་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཉིད་དེས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུལ་ཅན་དོན་མཐུན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའོ། །དབྱེ་བ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་སྔར་ལྟར་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་བདག་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོ་རང་མཚན་དང་། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཉིད་རྣམས་ཡིན་ནོ། །རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམས་ལ་འདོག་གོ །སྒྲའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་བ་ལང་རང་མཚན་པ་དེ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་མཐུན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་བཅོམ་པའམ་བློས་གཞིག་པ་ན་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འཇུག་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་བཅོམ་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འཇུག་པ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་

དང་། བློས་རྟུལ་རྫས་བརྒྱད་སོ་སོ་ཕྱེ་བ་ན་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འཇུག་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆུ་ལྟ་བུའོ། །བཅོམ་པའམ་བློས་གཞིག་པ་ན་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་འཇུག་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་པས་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཆོས་གཉིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པས། གང་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། གང་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་ནས་རྣམ་བྱང་རྒྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བ་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། །གང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པར་བྱང་བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པས། མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་དེ་དོན་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ལྟ་བུའོ། །མཐོང་བ་རྫུན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་སོ་སྐྱེའི་བློའི

༡

དངོས་ཡུལ་ལྟ་བུ་ཞིས་བཞེད་དེ། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་རྫུན་པའང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་འཇུག་ཡུལ་བློ་ནས་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱི་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མངོན་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། ལྐོག་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན་དང་། ཆོས་ཉིད་གཉིས། དང་པོ་ལ་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་པའི་སྒོ་ནས་དང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཟླ་གཉིས་དེ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྔར་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་ལྐོག་གྱུར

༈

ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ནི་སོ་སྐྱེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། རྗེས་དཔག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་བློའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག །ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག །གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་ནི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་ལ་ལྐོག་གྱུར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་རུང་དེ་དེ་ལྟར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་པོའི་ཐེ་ཚོམ་མངོན་གྱུར་བ་ལ་དེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལ་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ལ། ཅིག་ཤོས་ནི་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རིམ་བཞིན། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དང་། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས

སོ། །ཡང་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དང་། ཐུན་མོང་བར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ལས་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ། རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཚན་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་དང་། ནང་དོན་བེམ་པོ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ། གཉིས་པ་ལ་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔའོ། །ཤེས་པ་རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡོད་དོ། །སྤྱི་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། བོད་སྔ་རབས་པ་རྣམས། ལྡོག་པ་མེད་དགག་གི་སྤྱི་དང་། བློའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་ཀྱང་། གཞུང་ལས་བཤད་པ་ནི། དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་གསུམ་སྟེ། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །བརྟེན་ཕྱིར་སྤྱི་དེའང་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྤྱི། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་སྤྱི། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་སྤྱི། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་སྤྱི་དང་བཞིར་དབྱེར་རུང་སྟེ། གཞན་སེལ་ལ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་གང་ཞིག སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་གཞན་སེལ་གསུམ་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞལ་བྱར་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ་ནི། འོན། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་སྙམ

ན། སྤྱིར་རྟོག་གེའི་གཞུང་ལུགས་ལས། དང་པོ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་དང་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། མི་བསླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ངོས་བཟུང་ནས། དེའི་འོག་ཏུ། དེ་ལྡན་བཅོམ་ལྡན་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་དོན་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤོང་བ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་ཕན་གནོད་ནུས་པའི་ཡུལ་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མས་བླང་བྱའི་ཕན་པ་ནུས་པའི་ཡུལ་དང་། དོར་བྱའི་གནོད་པར་ནུས་པའི་ཡུལ་ནི་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ཁོ་ནས་ཕན་གནོད་ནུས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་གྱིས་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་བླང་དོར་འབྲས་ཅན་པས། །སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། །དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་གཟུང་ཡུལ་དང་། རྗེས་དཔག་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་འཇུག་པའི་ཚེ་མི་བསླུ་བས་ན་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། རང་མཚན་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་འཇལ་ན་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། ལྐོག་གྱུར་དུ

༼༡༣༽

འཇལ་ན་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་། གཉིས་ཀ་ཡང་སྐྱེས་བུ་འཇུག་ན་མི་བསླུ་བས་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དངོས་སུ་འཇལ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་མངོན་གྱུར་དུ་འཇལ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཚིག་གྲོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །མདོར་ན་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་སྟེ། ལྷའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་འདྲ་བ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཁྲུལ་ཤེས་ཡུལ་མེད་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤོང་བ། དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་པ་གསལ་ཡུལ་བདུ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སྤོང་བ། མྱོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤོང་བ། དགག་པ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། གཞན་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་རྟོགས་ཚུལ

གཉིས་ཡོད་པས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་སྤྱི་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། མེད་པ་གསལ་བ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱི་མ་ནི་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ནི་རང་གི་ངོ་བོར་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་མ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྟོག་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པའི་ཆ་དང་། དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། བཞི་པ་ནི། དངོས་མེད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། བླང་དོར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དངོས་མེད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དོན་རིགས་གཏེར་ལས། ཡུལ་གཉིས་བཞེད་པས་གནོད་ཅེ་ན། །ཞེས་པ་ནས། །བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་དང་ལྔའི་དོན་མ་འཁྲུལ་བར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་། ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུང་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་མཁས་པས་བཀག ཤེས་པར་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་འདིར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །གཉིས

༡༨

པ་ལ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལུགས་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མུ་སྟེགས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་འདོད་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཕྱུག་རྒྱུར་འདོད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་རྒྱུར་འདོད་པ་དང་། གཟེགས་ཟན་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲན་དེར་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་འདོད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་སྤྲོ་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་སྨྲ་བ་དེ་དག་དང་མཚུངས་ཀྱང་རུང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་མཚུངས་ཀྱང་རུང་བར་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་རྒྱུར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིག་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དགོངས་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རྡུལ་ཕྲན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། འདི་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཐ་སྙད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་སེམས་ཙམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། འདི་ལ་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཡོད་དོ། །དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སངས

༼༡༥༽

རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་གྱིས་གང་གཏན་ལ་དབབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་དོན་རིག་དང་། རྣམ་རིག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱི་དོན་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆར་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས་སྐད་ཅིག་སྔ་མར་རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ལ་ཕྱི་དོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ནས། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཀོ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པར་གྲགས་སོ། །གཉིས་པ། རྣམ་རིག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཚེ་རྣམ་བདེན་པས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྣང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས་རྣམ་མེད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། རགས་སྣང་ཡོད་མིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་མདོ་སེམས་གཉིས་ལས། གོང་དུ་སྨྲས་པའི་རྩོད་པ་དེ་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན། གཏན་ཚིགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཏེར་དུ། ཇི་སྲིད་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ། །དེ་སྲིད་རྒྱུ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར། །ཤེས་བྱ་ནང་གིར་ཞུགས་པ་ན། །ཡུལ་

དང་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། ཡུལ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དང་པོ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།
གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བསྡུ། དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བློའི་
མཚན་ཉིད་རིག་པ། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་གསལ་ཞིང་མྱོང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་རྟོག་བཅས
རྟོག་མེད་གཉིས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།
ཞིང་བཅད་པ་ལྟར་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་། འཇུག་བཞིན་པ་དང་། ཞུགས་ཟིན་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལ། དགག
བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱི་མཁས་པ་ཕྱྭ་པ
ཆེན་པོ་སོགས་ན་རེ། ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཐམས་ཅད་ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པ། བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ
དང་ལྔར་འདུ་པ་ལས། ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་ལ།
མཚན་ཉིད་ནི། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཕྱོགས་སྔར་གྱི་དོན་བདེན་པ་གསར་དུ་ངེས་པའི་རིག་པ། དབྱེ་ན། རྒྱུ་མཚན་མེད
པའི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཕ
མེས་ཀྱི་ཁྲིད་པ་སྙིང་པ་ན་རྒྱ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མ་ངེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ
བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་ཀྱང་བྱས
རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག

པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་དང་མི་འགལ་བར་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་བའི་བློ། དབྱེ་ན། ཡུལ་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་དང་། ཡིད་མ་གཏད་པའི་དང་། འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ། སྔོན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཁྲུལ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉ་ཕྱིས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྔར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་ལ། ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་པའི་རིག་པ། དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཐེ་ཚོམ་དང་ལོག་ཤེས་ནི་ཕལ་ཆེར་མཐུན་པས་འོག་རང་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་དགག སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡིན་པ་དགག བཅད་ཤེས་མ་རྟོགས་པ་ལས་ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཞན་ཡིན་པ་དགག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་

ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་ཙམ་ལ་ལྟོས་སམ། མི་ལྟོས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན་ཐེ་ཚོམ་དུ་ཐལ། སྒྲོ་བ་དང་རྟགས་གང་རུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་དམ་བཅའ་ཙམ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟགས་ཡང་དག་ལ་ལྟོས་སམ། ལྟར་སྣང་ལ་ལྟོས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་གྱུར་བདེན་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མིན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དགག ། རྒྱུ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་དཔྱོད་དགག ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕ་མེས་ཀྱི་ཁྲིན་པ་རྙིང་པ་ན་ཆུ་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔར་ཆུ་ལེན་པ་མཐོང་བ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་ངེས་པའི་དང་། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་ཡིད་དཔྱོད་དུ་ཐལ། རྒྱུར་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་དཔྱོད་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། ལུང་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ལུང་དང་། གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ལུང་དང་། གནོད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ལུང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཞེན་དོན་ངེས་པའི་བློ་ནི།

ཚད་མའི་ཁོངས་སུ་འདུས། གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ནི། ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས། གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ནི། ཞེན་དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རིམ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་དང་མ་རྟོག་པའི་བློའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་དགག་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་དགག་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཚད་མིན་གྱི་བློ་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཚད་མིན་གྱི་བློ་བཞི་པར་འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུ་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་བློ་གང་ཞིག དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། བཅད་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅད་ཤེས་དང་། ངོ་བོ་ཡུལ་དུས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྤྱིར་བློའི་རིགས་ལ། ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མིན་གྱི་བློ་དེ་ལ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས

༼༣༠༽

མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དེ་ལ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དང་། དེ་ལ་རྩེ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཕྱོགས་རྟོགས་པའི་མཐུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་སོམ་ཉི་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱོགས་ལ་མཐུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་ཀས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་མིན་གྱི་བློ་གསུམ་ཀ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། གཞལ་བྱ་དེ་ཡང་མཐར་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ཞེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། མ་རྟོགས་པའི་བློ། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་དེ་དང་དེ་མིན་གང་རུང་དུ་རྟོགས་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ། གཉིས་པ་ལ། རང་ཡུལ་དེ་ལ་གཏན་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དཔྱད་པ་མ་རྫོགས་པ་དང་། རྫོགས་ཀྱང་མ་རྙེད་ནས་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་གེ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཅེས་དྲིས་པ་ན་དེ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མེད་ནས་དང་། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་བློ་བསླད་ནས་དང་། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་མིན་ནས་མ་རྙེད་པའི་བློ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བཅད་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས

པ་ནི། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་རྒྱུད་བསླད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པས་སྒྲའི་སྐད་ཅིག་པ་མ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐལ་པའི་དངོས་པོ་མ་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ལོག་ཤེས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའམ་འགལ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ན་ཡང་རང་ཡུལ་ལ་དེ་མིན་གྱིས་གནོད་པའི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་སྔོན་པོ་ལ་འདས་པའི་སྔོན་པོར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་གཉིས་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་གསུམ་མོ། །རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་། རྨི་ལམ་གསལ་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཤེས་འཁྲུལ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཐེ་ཚོམ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལ། ཁ་ཅིག དེ་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྲིད། །ཅེས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྲིད་པའི་བློ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་གང་ཞིག སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་སྲིད་པའི་བློ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་བློ་རྫས་གཅིག་ལ་བྱེད་དམ། བློ་རྒྱུན་ཕྱི་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེ་ཚོམ

༼༣༣༽

ཡིན་ན། མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ན། བློ་རྣམ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་
དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་གང་ཞིག དུས་ཕྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རང་
ལུགས་ནི། དེར་འཛིན་ཡང་དེར་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་སྲིད་པའི་རྟོག་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་
བ་ལ། མངོན་གྱུར་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཐེ་ཚོམ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ། སྦྱིན་སྲེག་
བྱས་པ་ལས་མཐོ་རིས་ཐོབ་བམ་མི་ཐོབ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན། ཆ་མཉམ་པར་འཛིན་པ་དང་། ཤས་ཆེར་འཛིན་པ་
གཉིས་ལ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་འགྱུར་དང་། དོན་མི་འགྱུར་གཉིས
ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་
ཕལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བག་ལ་ཉལ་ནི། སྒོམ་ནང་གི་ས་བོན་ལྟ་བུ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་རྩེ་གཉིས
སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམ་བཅའ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཕ་མེས་ཀྱི་ཁྲོན་པ་རྐྱིང་པ་ན་རྒྱུ་ཡོད་དམ་སྙམ་པ་དང་། དེ་ན་རྒྱུ་མེད་
དམ་སྙམ་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་རྟག་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། བྱས་རྟགས་ལས་སྒྲ་རྟག་པར་
འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཐེ་ཚོམ་དུ་ཐལ། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སྐྱོན་མེད་དེ། བྱས

༼༣༣༽

རྟགས་ལས་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་བཟློག་ལ། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གཞལ་བྱ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་མི་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་དེ་བཟློག་གོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ཀྱང་། གཞལ་བྱ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་གཉིས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༄ །།གསུམ་པ་བློ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྟོགས་ཚུལ། སྣང་བ་དང་སེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྟོགས་ཚུལ་ཁྱད་པར་དུ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་མཚན། གསལ་བ། དངོས་པོ། རྫས། ལོག་པ། དོན་དམ་པ་རྣམས་དངོས་པོའི་དོན་དུ་མཐུན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་གྲུབ་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བླང་དོར་བྱ་བའི་འཇུག་ལྡོག་གི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ལོག་པ་དང་། རྫས་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་

༼༣༩༽

ལས་ལྡོག་པ་དང་། །གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །ཞེས་དང་། ཀུན་ལ་རྗེས་དང་དངོས་བརྗོད་པའི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གཞུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་ཡོད་པའི། ལོག་པ་དང་། རྗེས་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་། སེལ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་མཚན་དང་། སྤྱི་དང་། གཞན་སེལ་དང་། ལྡོག་པ་དང་། རྣམ་གཅོད་དང་། འདྲེས་པ་དང་། འབྲེལ་པ། ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་མཚུངས་ཏེ། དོན་ལ་མི་གནས་པ་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་གཞན་སེལ་གྱི་བློས་བཞག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་རང་མཚན་སོགས་དང་། སྤྱི་མཚན་སོགས་ནི་ཡུལ་དང་། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ནི་བློ་དང་། སྣང་བ་དང་སེལ་བ་ནི་འཛིན་སྟངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དབྱེ་ན། རིགས་སྤྱི། དོན་སྤྱི། ཚོགས་སྤྱི་གསུམ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ནས་རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་ཆིག་རྐྱང་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་གསལ་རྣམས་བུམ་མིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སྣང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་སྒྲོ་བཏགས། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་སྒྲོ་བཏགས

པའི་སྒྲོ་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། རྡུལ་རྫས་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་རགས་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དཔེར་ན་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པ་ལ་བུམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད། རིགས་མི་མཐུན་དང་རིགས་མཐུན་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་གཉིས་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དཔེར་ན་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤ་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཐད་ཀའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་། གོང་མའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འདི་དག་ཀྱང་སྒྲོ་བཏགས་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ལུང་གིས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། སྤྱི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་དང་རྫས་ཐ་དད། རྟག་པ་དང་། ཆ་མེད་དང་། གསལ་བ་རྣམས་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ཐག་པ་ལྟ་བུས་སྦྲེལ་ནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བ་ལང་དུ་མ་ཐག་པ་གཅིག་གིས་སྦྲེལ་ནས་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲ་བློ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་གཞུང་ལས་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཤིང་

༼༣༨༽

གསལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་དེ། དེ་སྣང་རུང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གྲངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་གངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་པ་རྣམས། བདག་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག དེ་ཙམ་ལྔ། འབྱུང་བ་ལྔ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་ལས་བདག་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཟ་བ་པོ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཞེས་kུང་བྱའོ། །རང་བཞིན་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ། རྒྱུ་དང་། སྤྱི་དང་། གཙོ་བོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེས་ན། རྒྱུ་ཡིན་ན། སྤྱི་དང་། གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་། རང་བཞིན་ལ་ནི་དེ་གསུམ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་ལ། འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་འགྱུར་དང་། གསལ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཆ་མེད་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་མཐུན་པར་བོད་རྣམས་ཀྱང་། ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་པའི་ཤིང་ཙམ་དང་། བི་ཊྚརྻ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་སྔོ་ཙམ་དོན་ལ་ཡོད་ཅིང་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེས་མཚོན་ནས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་གསལ་ཐམས་ཅད་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས

༼༣༧༽

ཀྱིས་དགག རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་དགག ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤིང་གསལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པ་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་དེ་ཁྱོད་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ནི། ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤ་པའི་རྫས་ཡིན་ནམ་མིན། མིན་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྫས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན་ན། ཤུག་པ་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤ་པའི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གཞན་དུ་དངོས་པོ་ལས་ལྡོག་པ། །དངོས་པོར་མི་འགྱུར་འདི་འདི་ལས། །ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ནི། ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤ་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས། མ་སྐྱེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིར་ཡང་། ཐ་དད་རྒྱུ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའམ། རྒྱུ་ཐ་དད་པ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྱེ་འཇིག་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ནི། ཤ་པ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཚེ་ཤིང་སྤྱི་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། མི་བྱེད་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་པ་དག་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་འགྱུར་རོ། །

༼༣༨༽

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའམ། མིང་ཐ་དད་པར་ཟད་དེ་དོན་ཁས་བླངས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེད་ན་ཤ་པ་སྐྱེ་འདེག་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་དང་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་། དུས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་། རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་སྐྱེ་འདེག་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་སྐྱེ་འདེག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐ་དད་པ་མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འདེག་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ། དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ། འགལ་བ་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཤིང་སྤྱི་རྫས་གཅིག་པ་ཡོད་ན། མགོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཅིག་པ་གཅིག་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ན་ཅིས་འགོག གལ་ཏེ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ། ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཡོ་མི་གཡོ་དང་བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འགལ་བ་རྣམས་རྫས་གཅིག་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཤིང་སྤྱི་རྫས་གཅིག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན། ཤ་པ་གཡོ་བ་ན་ཤུག་པ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་གཡོ་བ་དང་། ཤ་པ་བསྒྲིབས་ན་ཤུག་པ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་བསྒྲིབས་པ་དང་། ཤ་པ་ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་ན་ཤུག་པ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

(༣༨)

གཉིས་པ་ནི། ཤ་པ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ཐལ། ཤ་པ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བསྒྲུབས་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྟོག་པར་ཐལ། སྤྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་སྤྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། རིགས་སྤྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། དོན་སྤྱིར་མ་འདྲེས་པའི་རིགས་སྤྱི་འདོད་པ་ནི་ཚུར་མ་འདྲེས་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པས་སློབ་དཔོན་ངན་པའི་དུག་ཚུས་སྨྱོས་པའི་བརླབ་ཆོལ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རིགས་སྤྱི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་དང་། སྣང་མུན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་ཀུན་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། སྔོ་སེར་གཉིས་ཀ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྣང་མུན་གཉིས་ཀ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་མ་ཟད་ཡན་ལག་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་བཞག་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་། མིང་དང་། ཚིག་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སུ་གྲུབ་བོ། །གསུམ་པ་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཞན་དགག་པ་ལ། དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག སྤྱི་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་དགོས་ཤིང་། རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་གྲུབ་ན་སྤྱི་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སྟེ་བདུན

གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་དང་། མེ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་། བུམ་སྣམ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དགག་པ་ལ། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། ལུང་དང་། ཁས་བླངས་དང་། རང་ཚིག་གིས་གནོད་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁྱོད་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཇིག་པ་ཡོད་ཙམ་འབྲེལ་པ་ཅན། །ཉིད་ཕྱིར་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་ཉིད། །ཅེས་དང་། གང་ཡོད་དེ་འཇིག་བུམ་པ་བཞིན། །སྒྲ་ཡང་ཡོད་ཅེས་རང་བཞིན་རྟགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་པས་རིག་སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པ་དེ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་འགོག་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རིག་སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་སྒྲ་རང་མཚན་པ་དེ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་གོང་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲའི་གཞན་སེལ་ལ་རང་མཚན་དུ་རློམ་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྒྲུབ

༼༣༡༽

དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱས་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་མ་བསྒྲུབ་པར། སྒྲ་རང་མཚན་པ་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་ཞིང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སོང་ཚོད་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས། རྫས་དང་ལྡོག་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག །བསྒྲུབ་དང་གཞན་སེལ་རྟོག་མི་རྟོག །གཞན་དག་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འཆད། །ཁོ་བོ་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར་རྫས་དང་སྤྱི་ནི་ཡུལ་དང་། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་བློ་དང་། སྣང་བ་དང་སེལ་བ་གཉིས་འཛིན་སྟངས་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ། དངོས་པོ་དང་རྫས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྤྱིར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷོ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་གྱིས་ཞལ་ནས། ཙམ་ཙམ་མང་པོ་ངས་མི་ཤེས། སྔོན་པོ་དོན་ལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གོ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། སྔོན་པོ་སྤྱིར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ དེས་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གོ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྙམ་ན། སྔོན་པོ་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དོན་རང་མཚན་གྱི་སྟེང་ན་རང་རང་གི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གནས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱར་མེད་ཀྱང་། སྔོན་པོ་སྔོ་མིན་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཡོད་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བློ་ངོའི་སྒྲ་རྟག

༼ ༣༣ ༽

པ་དེ་བསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་རྫས་དང་ལྡོག་པ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བའི་སྒྲ་ཙམ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། དོན་ལ་གནས་པའི་སྒྲ་དང་། སེལ་ངོའི་སྒྲ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིན་
པས་འཇུག་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་དུ་རུང་ཡང་། གནས་ལུགས་འཆད་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་མ་གོ་བ་སྟེ།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། འཆད་ཚེ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བས་མཁས། །འཇུག་ཚེ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པས་ཐོབ། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་ཅེས་པ་ནི། དངོས་སུ་སྒྲ་རྟག་པར་སྨྲས་ཤིང་། སྒྲ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ལ་མི་རྟག་
པར་སྨྲས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་ཤིང་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། དེ་ཤ་པ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་དེ་
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་ཡིན། ཞེས་འདྲི་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་དང་། རྟོག་
མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོན་ཤ་པ་ཡིན་
པར་གྱུར་པའི་ཤིང་དེ་ཤ་པ་དང་རྫས་གཅིག་དང་། ཤ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤིང་དེ་ཤ་པ་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་
ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཤིང་མེད་དོ། །ཞེས་མཚུངས་པར་བསྒྲེའོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་དང་རྫས་གཅིག་དང་
རྫས་གཞན་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཤ་པ་གཉིས་ཀ་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན།
མངོན་རྗེས་གང་རུང་དུ་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཟླལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་
དང་རྫས་ཐ་དད་དཔྱད་ནས་བཀག་པས་སྤྱི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མི་ཁེགས

༼༣༣༽

པར་ཐལ། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་ཡིན་དཔྱད་ནས་བཀག་པས་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལུང་གིས་དགག་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱི་ཡི་བློ་ཡང་བསླད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས། །སྒྲ་ཡི་དོན་ནི་བཏགས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །དེས་ན་སྤྱི་ཡི་ཆོས་རྣམས་ནི། མངོན་སུམ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ཕྱེད་དང་བཞི་པ་ལས། གཞན་ཡང་སྤྱི་དོན་གཞན་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་སོགས་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ལུང་གིས་དགག་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་འདོད་པ་རྣམས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་དགག་པ་རྣམས་ནི་དེ་དང་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གྲངས་ཅན་འགོག་པའི་ཚེ་ཤིང་སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་ཐ་དད་དཔྱད་ནས་འགོག་པས་ཆོག་མོད་ཀྱི། བོད་དག་གིས་ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བར་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་སྤྱི་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྒྲིབ་གཡོགས་ལྟར་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིར་གྱུར་པའི་ཤིང་སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དགག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་ངོར་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་གཞན་སེལ་ནི་སྤྱི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་

ཀྱང་གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་ངོར་གྲུབ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཁེགས་ན་བྱེ་བྲག་ཁེགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་གྲུབ་ན་སྤྱི་གྲུབ་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། གལ་སྟེ་གཞན་སེལ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་རང་མཚན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་སེལ་ནི་དངོས་པོར་མེད་ལ་རང་མཚན་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྟོག་པས་དོན་དང་སེལ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་གསུམ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གཉིས་པ་སྣང་བ་དང་སེལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ། འཇུག་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པར་རང་ཡུལ་ལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་སྟེ། སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་སྟེ། སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པར་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས། སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གཉིས། སེལ་བ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྣང་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས། ཞར་ལ་སེལ་འཇུག་དང་བསྒྲུབ་འཇུག་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྣང་བ་དང་། སེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པས་ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟོག

མེད་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་མཚན་མེད་པར་གསལ་བར་སྣང་བའི་བཟུང་རྣམ། དབྱེ་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྣང་བ། གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་དང་། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས། བློའི་འཛིན་སྟངས། བློ་དོན་མཐུན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་སྔོན་པོ་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དེ། སྔོན་པོ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་དེ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གང་ཞིག ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སྔོན་པོ་རྫས་ཡོད་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་བཻ་ཌཱུརྻ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་པོ་གཅིག་གི་སྟེང་གི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ལ་རྫས་གཞན་ལྟ་ཞོག ལྡོག་པའང་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་གཉིས་ལ་དོན་ལ་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཙུང་ཟད་མེད་དེ། ཤ་པའི་རྫས་ཡིན་ན་ཤུག་པའི་རྫས་མ་ཡིན་དགོས། ཤུག་པའི་རྫས་ཡིན་ན། ཤ་པའི་རྫས་མ་

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོའི་བྱུས་མི་རྟག་གཉིས་དོན་ལ་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་ཚེ་དེའི་བྱུས་མི་རྟག་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཤ་ཤུག་གཉིས་དོན་ལ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤ་པ་སྣང་བའི་ཚེ་ཤུག་པ་མི་སྣང་བ་ཡང་ཡོད། ཤུག་པ་སྣང་བའི་ཚེ་ཤ་པ་མི་སྣང་བ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་ཆར་སྣང་བའི་ཚེ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། མཐུན་རྩུལ་དངོས། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་དགོད་པ། དེས་ན་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་ཕྱི་དོན་གཉིས་པོ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་བ་དང་། དེ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བཻ་ཌཱུརྻ་མཐོང་བ་ན་དེའི་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་བུམ་པ་དང་དེའི་བྱུས་མི་རྟག་གསུམ་ཀྱང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་ལྡོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱབ་པ་ནི་བཻ་ཌཱུརྻ་མཐོང་བ་ན་དེའི་སྔོ་པ་མཐོང་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་དེ། དེས་ཡུལ་དེ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡུལ་དེ་

ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་མ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་རང་རིག་པ། བརྗོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའོ། །ཞེས་དང་། རིགས་ཐིག་ལས། དེ་ལ་དངོས་ཡུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་ཁོ་ན་ཚད་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་རང་སྟོབ་ཀྱིས་ངེས་པར་འདྲེན་པ་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འདྲེན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སེལ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ། འགྲེལ་པ་མཁན་གྱིས་བཀྲ་བའི་ཚུལ། སཀྱ་པའི་བཞེད་པ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། སེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསུངས་ལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལེའུ་དང་པོར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་འཕྲོས་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུར་སྒྲི་དངོས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་དང་། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གཞན་དོན་ལེའུར་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་སེལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གཞན་སེལ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཁན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་

༼༣༨༽

དང་། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་དང་། ཤཱཀྱ་བློ་གསུམ་གྱི་བཞེད་པ་སྟེ། ལྡོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པས་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། སྤྱི་ཡི་བློ་ཡང་བསླད་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་བློའི་གཞན་སེལ་དང་། མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ཞེས་པས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚེ། བུམ་པ་རང་མཚན་པ་ནི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་བཟུང་རྣམ་ནི་བློའི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ནི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དུ་བཞེད་ཅིང་། ཕྱི་མས་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བུམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པས་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཆ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་པ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་བློའི་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་ཡང་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་སེལ་བ་བསྒྲུབ་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་སེལ་བ་གཉིས་ཞེས་དང་། འཕགས་ལྷ་ཆེན་མོར། མེད་པར་དགག་པའི་གཞན་སེལ་བ་དང་། སྒྲོ་བཏགས་པའི་གཞན་སེལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ནས། ངོས་འཛིན་ནི་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་དང་། བུམ་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་གཉིས་ལ་འདོད་པ་སྔ་མ་དང་འདྲའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ། སེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་དེ་དངོས་འགལ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དེར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །དེ་ལ་དངོས་འགལ

༼༣༨༽

བཅད་པ་དང་། རིགས་མི་མཐུན་བཅད་པ་དང་། དེ་མིན་བཅད་པ་རྣམས་ནི་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་། ལྡོག་པ་དང་། རྣམ་གཅོད་བཞི་པོ་ནི་དོན་ལྡོག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་ནུས་ལ། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་ནི་དེ་དག་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་ལྡོག་ནི་གཞན་འཚོལ་དགོས་སོ། །དངོས་འགལ་བཅད་པའི་དོན་ཡང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། རང་ལ་སྣང་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་ཞེན་པ་དེ་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་འདི་ཀ་བའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ཡང་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ནས་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། དེ་ལས་དོན་གོ་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་ཀ་བ་སོགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས། སྒྲ་གཉིས་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཕན་ཚུན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གནད་མ་ལུས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་། བློའི་འཛིན་སྟངས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ། གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། །

༼༤༠༽

དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་ཅིང༌། ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་གནས། ཀ་བུམ་སོགས་དོན་ལ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་གཞན་དང་འདྲ་བ་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་དང༌། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་གཉིས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ན་རེ། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བར་ཐལ། སྒྲ་དང་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་བློའི་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས། གཉིས་པ་བློའི་འཛིན་སྟངས་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་རྟོག་བློའི་འཛིན་སྟངས་དེ་ལ་ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ། གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཞི་ལས། ཕྱི་མ་གཉིས་གོ་སླ་ཞིང༌། དང་པོ་གཉིས་འཆད་པ་ལ། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ། སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློའི་རྣམ་པ། སྒྲོ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་བློ་ངོར་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་དང༌། མེའི་གསལ་བ་རྣམས་སྲེག་པའི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ལ། འདི་ནི་ཤིང་ངོ༌། །འདི་ནི་མེའོ། །ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱིས། །

༼༧༽

རིགས་དབྱེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་བློ་ངོར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་ནི་སྣང་བའི་བློ། །གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་བྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་དུས་ཐ་དད་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ན་ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གོ་བ་དང་། ཤིང་གསལ་གང་རུང་ཅིག་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། ཤིང་ཡོད་པར་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས། འགའ་ཞིག་ཅིག་ཅར་ཀུན་རྟོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡང་སྔར་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲའི་སྟེང་གི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲ་དེ་དེ་གསུམ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་པོ་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་ཅིང་། རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ལ་ཡང་ཐ་དད་དུ་ཞེན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ཕྱེ་ནས་རྟོག་ངོར་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྦྱར་བས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དང

༼༤༣༽

ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། ཞེས་པ་ནས། དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །
ཞེས་པའི་བར་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི། །རྟོག་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནད་འདི་ཤེས་ན།
སོང་ཚོད་ཀྱིས་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རང་མཚན་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་དོ། །གཉིས་པ་དེའི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ལ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ཡོད་པ་གཞན་
སེལ་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་
སོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་སྒོ་ནས་གཉིས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་པ་སྒྲའི་གཞན་སེལ་དང་། ཡོད་པ་
བློའི་གཞན་སེལ་གཉིས། མེད་པ་སྒྲའི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་བློའི་གཞན་སེལ་གཉིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོའི་
གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་བསྒྲེའོ། །འཇོག་སྟངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མ་ཡིན་དགག་གི་
གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་ཀྱི་
གཞན་སེལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་པོར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས།
གཉིས་པ་ལ། མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་དང་། ལྐོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
དོན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི

{༤༣}

ངེས་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཐོང་བ་འགའ་ལའང་ཤེས་པ་གང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དབྱེ་ན་བདེན་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་སེལ། མི་བདེན་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ། གཉིས་ཆར་དོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞན་སེལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་ངོར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་རྟག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐེ་ཚོམ་ཡང་རྟོག་པ་ལས་མ་འདས་པས་གང་ལ་དོགས་པ་དེ་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དངོས་མེད་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་མེད་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་བུམ་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་དང་། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་རི་བོང་རྭ་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། དངོས་མེད་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་གཞན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་

༼༩༩༽

བྱ་དངོས་པོ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱར་འཛིན་ཕྱིར་མེད་པ་ལ། །ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པའི་རྟོད་པ་སྤོང་བ། ཚད་མ་དང་འགལ་བའི། གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི། ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤོང་བ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོར་དགག་བྱ་མེད་དགག་རྣམ་པར་བཅད་ནས་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མ་ཡིན་དགག་དང་། སེལ་བའི་བསྒྲུབ་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་། འདི་ལ་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པ་དང་། དགག་བྱ་དངོས་སུམ་བཅད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་དག་གི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་བསྟན་ཟིན་མ་ཐག་པའོ། །བཞི་པ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོར་བསྒྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་དོན་ལྡོག་གཞན་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དགག་བྱ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་

༼༩༥༽

བ་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་འདྲའོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གནོད་མ་ལུས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། དགག་བྱ་བཅད་ཚུལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སོ་སོའི་སྒྲ་དོན། མཚན་གཞི་གཅིག་གིས་བསྟན་པ་དངོས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། བུམ་པར་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དེ་བུམ་པ་ལས་གཞན་ཁྱིར་བ་སོགས་སུ་ཆུ་ལེན་པ་དེ་མ་བཅད་ན་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དེས་ཆུ་ལས་གཞན་ཕྱུག་དར་ལ་སོགས་པ་ལེན་པ་མ་བཅད་ན་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་ཆུ་ཞེས་སྨོས་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དེས་ལེན་པ་ལས་གཞན་མི་ལེན་པར་རྣམ་པར་མ་བཅད་ན་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་བརྗོད་པ་ཡང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། གཞན་དུ་སྦྱོར་བ་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དཔེར་ན་བུམ་པས་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གལ་ཏེ་བུམ་པ་དང་སྐྱིམ་པས་ཆུ་ཅི་འདྲ་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བླང་བར་འདོད་པར་གྱུར་ན་ནི་ཆུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཁོ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་གྱི་བུམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱུག་དར་རམ། གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བླང་བར་བྱ་དགོས་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ན་ནི་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་ལས་ལ་འཕངས་པ་ཅན་ཁོ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །

༼༤༨༽

དེ་བཞིན་དུ་བླང་བའམ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའམ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་གཞན་ཙུང་ཟད་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚིག་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་རྣམ་པར་བཅད་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་དོགས་པ་མེད་ན་སྦྱོར་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དངོས་འགལ་བཅད་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་ལ། རྣམ་གཅོད་དང་། གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་། ལྡོག་པ་སྟེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་གསུངས་ཤིང་། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་ཡུལ་དེར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་སྤྱི་དང་། སྤྱི་མཚན་དང་། འདྲེས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དངོས་འགལ་རྣམ་པར་བཅད་པས་རྣམ་གཅོད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡི་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི། །མི་གཅོད་ན་ནི་དེ་ཇི་ལྟར། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །ཅེས་དང་། རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དང་། རྣམ་གཅོད་བརྗོད་པར་བྱེད་པས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དངོས་འགལ་སེལ་བས་ན་གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསལ་བྱ་དངོས་སུ་སློས་པ་དང་། མ་སློས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས། །ཞེས་དང་། དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དངོས་འགལ་ལས་ལྡོག་པས་ན་ལྡོག་པ་སྟེ། ལྡོག་པ

{༤༧}

ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ལྡོག་པའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ན་སྤྱི་དང་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་སྤྱི་མཚན་ཏེ། སྤྱི་ཡི་དཔྱོད་ཡུལ་དུ་བརྟེན་ཏེ། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་ངོར་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་སྣང་བས་འདྲེས་པ་དང་། གཞན་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་འབྲེལ་པ་སྟེ། འདྲེས་པའི་དོན་གཅིག་གཅོད་པ་ན། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེས་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་པ་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཤིང་དང་ཤིང་མིན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་མཚན་གཞིར་བྱས་ནས་ཐུར་གྱི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་སྟེ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཤིང་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་དག་གིས་ལྡོག་པ་དང་། གཞན་སེལ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་འདིས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་སྟེ། ཁོ་བོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཞུགས་ནས་གཏད་མོ་འཆར་རོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་དང་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དངོས་འགལ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དངོས་འགལ་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འདྲེས་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཤིང་གསལ་རྣམས་ཤིང་གི་དོན་

༼༤༨༽

གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཞེན་གྱི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཅད་ནས་ཞེན་གྱི་དངོས་པོར་སྣང་བའི་ཕྱིར། སྒྲའི་གཞན་སེལ་དང་། བློའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཞེན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེན་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཞེན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པ་ཡིན་ན། གཞན་སེལ་དང་མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་པ་གཞན་སེལ་དང་། གཞན་དུ་ན་ལྐོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་ཏེ། འདི་ལ་ཡང་ཤ་པའི་རྟགས་ལས་ཤ་པ་དང་ལྡན་པའི་གཞིར་ཞེན་རྟོགས་པའི་ཚེ་སྟར་གྱི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་སེལ་དང་། ཞེན་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཚེ་མི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་དང་། ཞེན་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཚེ། གཉིས་ཀར་དུ་དོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞན་སེལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་དེ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཞེན་མིན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཞེན་མིན་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་ཅེས་བརྗོད་དེ། དགག་བྱ་ཞེན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་། ལྡོག་པ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། སྤྱི་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་ཡང་ཞེན་མིན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མེད་པ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཞེན་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཞེན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས

{༤༨}

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དགག་བྱ་ཤིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དགག་བྱ་བསྒྲུབ་པར་བཅད་ནས་དགག་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས། །ཞེས་དང་། རྣམ་གཅོད་བརྗོད་པར་བྱེས་པས་གྲུབ། །ཅེས་པས་སེལ་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སློ་ནས་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ནི། །གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན། །ཞེས་པས་སྒྲུབ་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རིག་མི་མཐུན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་སློ་ནས་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་སྒྲུབ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སེལ་འཇུག་ལ་ངོ་བོའི་སློ་ནས་དབྱེ་ན། སྒྲ་རྟོག་གཉིས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློ་ནས་དབྱེ་ན། སེལ་འཇུག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། མ་ལོག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟོག་དོན་མི་མཐུན་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟོག་དོན་མཐུན་རྣམས་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་འཇུག་ལ་དབྱེ་ན་འཁྲུལ་པ་དང་། མ་འཁྲུལ་

པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །སྣང་བ་དང་
སེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཞི་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གསུམ་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་
དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་མཚན་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག །སྤྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་རང་མཚན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག །ཤེས་པ་རང་མཚན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་སྟེགས་བརྡ་སྦྱོད་པ་དང་། རང་སྡེ་གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་ན་རེ། བུམ་པ་རང་མཚན་པ་དེ་བུམ་
པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ན་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལེན་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་མཚན་ལ་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱར་ན་བརྡ་མི་རྒྱུན་པོས་རང་
མཚན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བརྡ་སྦྱར་དགོས་པ་ལས་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་
མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་བརྡ་དུས་ཀྱི་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ན་མེད་པར་ཐལ། རང་མཚན་
ལ་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་གང་ཞིག །བརྡ་དུས་ཀྱི་རང་མཚན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྡ་དུས་སུ་
བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དུས་སུ་བུམ་པ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བུམ་
པ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་
པ་རང་མཚན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ

༼༥༧༽

བརྟེན་ནས་བུམ་པ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་རང་མཚན་པ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་བུམ་པ་རང་མཚན་གསལ་བར་མི་སྣང་། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ་ཡང་དེ་གསལ་བར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག ཤེས་པ་རང་མཚན་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རིགས་པ་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་སྤྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། དོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་གཞན་པའི་རིགས་སྤྱི་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲ་བློ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བ་གསལ་རྣམས་དང་རྫས་གཞན་པའི་བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་དུ་སྦྱར་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་བ་ལང་གོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་བ་ལང་མི་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱི་རྫས་གཞན་པ་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཚན་ལ་བརྡ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་རྫས་གཞན་པ་དོར་བའི་རང་མཚན་ལ་བརྡ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྦྱོར་ཞེས་དྲིས་པས་དེ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་རྫས་གཞན་

{༥༢}

པ་དང་འབྲེལ་བའི་རང་མཚན་ལ་ཡང་བརྡ་མི་སྦྱོར་བར་ཐལ། དེ་མཐའ་ཡས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་། དོན་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། སྨྲ་སྟེགས་བྱེད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་སྤྱི་ཁོ་ན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁྱེ་བྲག་ཏུ་སླྨ་བ་ན་རེ། དོན་བུམ་པ་དང་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་། བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་རྣམ་གཞན་པའི་བུམ་པར་སྣང་བའི་མིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ལྷོ་ལྟིར་བར་སྣང་བའི་མཚན་མའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བུམ་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་ཁོ་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། བུམ་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱར་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བརྡ་སྦྱར་བས་བུམ་པ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་བ་ལང་གོ་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དང་བུམ་པ་གཉིས་པོ་ལྷོ་ལྟིར་བའི་རྣམ་པ་འདྲ་བས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡུལ་དུས་ཀུན་ཏུ་བུམ་པའི་མིང་མཚན་དེ་བུམ་པར་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བུམ་པ་དེ་ཡང་བུམ་པའི་མིང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གཉིས་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གལ་ཏེ་དོན་ལ་ཚུལ་འདྲ་ལས། །འཁྲུལ་འཇུག་གྱུར་ན་དུས

༼༥༣༽

ཀུན་དང་། །ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མིན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཤེས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ཀུན་ཏུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་པའི་སླུབ་བྱེད་སྟྲ་མ་བཞིན་སྦྱར་བ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། བརྡ་ལས་གོ་བར་བྱ་བ་དང་། དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་བརྡའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བུམ་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། འཆད་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས། འཇུག་དུས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ལས། འཆད་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །དངོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ནི་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི་བུམ་པར་རང་མཚན་ལྟ་བུ་དང་། ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད་ནི་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རང་མཚན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེང་སང་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཙམ་ཞིག་རིགས་གཏེར་ལ་ཞེ་སྡོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ལ་སྣང་ན་ཡང་། དངོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་ན། རང་མཚན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ད་དུང་བློ་ལ་མི་ཤོང་བར་སྣང་ངོ་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་

པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲ་འདིས་དོན་འདི་བརྗོད་པར་འདུག་གོ་སྙམ་པའི་རྗོད་བྱེད་དུ་སྣང་བ་ལ་དངོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་དང་། བརྗོད་བྱར་སྣང་བ་ལ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་དང་ཞེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་མེད་དེ། འཇུག་པའི་ཚེ། རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དང་དོན་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་དུས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་སྤྱི་དང་ཉན་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་རང་མཚན་པ་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་བཞི་སྟེ། ཡི་གེ མིང་། ཚིག ངག་གོ །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་པར་བརྗོད་དོན་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲའི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚོགས་པའི་བཏགས་ཡོད། དབྱེ་བ་ལ། འཕགས་ཡུལ་བ་ལྟར་ན་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་ཡོད་དེ། ཤཱཀྟི་པས། འདིར་ནི་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་བཞི་སྟེ། །གསལ་བྱེད་རྣམས་ནི་སུམ་ཅུ་བདུན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་ཡུལ་བ་ལྟར་ན་དབྱངས་ཡིག་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཨི་དང་། ཨུ་དང་། ཨེ་དང་། ཨོ་དང་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀ་ནས་ཨའི་བར་སུམ་ཅུའོ། །མིང་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྣང་བའི་སྒྲ་སྤྱིའོ། །དབྱེ་བ་ལ་དངོས་མིང་དང་།

༼༥༥༽

བཏགས་མིང་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། དོན་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་ཞིང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་དེ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་ནུས་ཀྱི་མིང་དང་། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་དང་དོན་དེ་འདྲ་འབྲེལ་གང་རུང་གྲུབ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིས་རྗེས་གྲུབ་ཏུ་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཇི་ལྟར་གྲགས་ལས་གྲུབ་གང་ཡིན། ། དངོས་དང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གང་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་ཕལ་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དངོས་མིང་ལ་དབྱེ་ན། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་མིང་དང་། འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་མིང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་མིང་ལ་དབྱེ་ན། འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པ་དང་། སླན་འགའ་ཞིག་ལ་བྱ་རོག་རྐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པ་ལ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་པ་དང་། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྱལ་ལ་བཏགས་པ་དང་། ཡ་གྱལ་གྱི་མིང་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གཟུགས་སུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་སུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡི་གེའི་ཚ་ཤས་ཀུན་སློང་གི་ཤེས་པ་ལས

༼༥༨༽

སྐྱེས་ཤིང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་ཡི་གེ་ཀུན་སྤྱོང་གི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པར་བཏགས་པ་དང་། རས་ཡུག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚིག་པ་ལ་རས་ཡུག་ཚིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། ཟའི་སྒྲ་དང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མར་བཏགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་མིང་ལ་དབྱེ་ན། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་དང་། འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་མིང་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ། དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པ། བཤད་དུ་ཡོད་ལ་འཇུག་ཏུ་མེད་པ། འཇུག་ཏུ་ཡོད་ལ་བཤད་དུ་མེད་པའི་མུ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨོ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗོ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྦལ་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨོ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ནི་དངོས་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །ཚིག་གི་མཚན་ཉིད། མིང་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྣང་བའི་སྒྲ་སྤྱིའོ། །ངག་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་ནུས་ཕྱེ་བའི་ངག་གི་མཚན་ཉིད། ཚིག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པ་དེ་ཡང་སྐྱེས

བུའི་འཇུག་ལྡོག་གི་ཡུལ་དུ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྣང་བའི་སྒྲ་སྤྱིའོ། །ཡང་མིང་ཚིག་ངག་གསུམ་ཀ་ལ་དབྱེ་ན། དང་པོ་ངོ་བོ་བརྗོད་པ། གཉིས་པ་བྱ་བ། གསུམ་པ་བྱེད་པ། བཞི་པ་དགོས་ཆེད། ལྔ་པ་འབྱུང་ཁུངས། དྲུག་པ་འབྲེལ་བ། བདུན་པ་གནས་གཞི། བརྒྱད་པ་བོད་པ་བརྗོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་ནི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཤིང་ལ་བྱ་བབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི་ཤིང་གིས་མེ་བུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི་ཤིང་ལ་ཆུ་དྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ལྔ་པ་ནི་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དྲུག་པ་ནི་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདུན་པ་ནི་ཤིང་སྟེང་ན་བྱ་ཚང་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། ཀྱེ་ཤིང་ཁྱེར་ཤོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ལ་སྒྲ་རང་མཚན་པ་དང་། སྒྲ་སྤྱི་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། དངོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་དེ། མིང་ཚིག་ངག་གསུམ་ཅི་རིགས་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་སོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ། རིགས་དང་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱད་གཞི་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་རྣམས་མི་སྤོང་བར་ཁྱད་གཞི་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་གཞི་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་རྣམས་སྤངས་ནས་ཁྱད་གཞི་དེའི་ཁྱོད་ཆོས་འགའ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༥༢

གཉིས་པ་ནི། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་སྤྱི་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་དང་། རྡུལ་རྫས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་སྟེ། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ཀྱང་ཤིང་རིགས་སྤྱིར་ཁས་ལེན་ནི་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རིགས་སྤྱིར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་དོན་དུ་བྲིས་པ་ནི། འཕྱུག་པའི་ལུགས་བྲིས་ཤིང་གཞན་ལུགས་འགོག་པའང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པས་འདི་དང་འགལ་བར་མི་སེམས་སོ། །

གསུམ་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་གསུམ་ལས། འདི་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་བར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་འཆར་བར་སྟོན་པའི་ངག་དང་། རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལས་ཞེན་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེ་ཁོ་ན་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བར་སྟོན་པའི་ངག་དང་། རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེ་སྲིད་པར་སྟོན་པའི་ངག་གོ །གཉིས་པ་ལ། ངེས་གཟུང་སྦྱར་བའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་གསུམ་དང་། ངེས་གཟུང་མ་སྦྱར་བའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན། སྒྲ་བྱས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཁོ་ན་མཉན་བྱ་ཡིན་ཞེས་དང་། མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྔོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པའི་ངག་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཁྱད་གཞི་རྐྱང་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ངག་གསུམ་དང་། ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་བའི་རྣམ་

གཙོད་ཀྱང་ངག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་ངག་གཅིག་ལ་གསུམ་ཆར་ཚང་ངོ་། །ཕྱི་མ་ནི། ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་མི་སྐྱེན་དྲིས་པའི་ཚེ་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའི་ངག་དང་། ནག་པ་དང་སྲིད་སྒྲུབ་གཉིས་གང་འཕོང་སྐྱེན་དྲིས་པའི་ཚེ་སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའི་ངག་དང་། མཆོ་སྐྱེས་ལ་སྔོན་པོ་སྲིད་མི་སྲིད་དྲིས་པའི་ཚེ་མཆོ་སྐྱེས་ལ་སྔོན་པོ་སྲིད་ཙེས་པའི་ངག་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་པར་བསྟན་པ། གཞི་མེད་ལ་འཁྲུལ་ནས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། གཞི་མེད་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་། དོན་སྤྱི་དང་། སྒྲ་སྤྱི་དང་བཞིར་འདུས་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ནི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཁྲུལ་པ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་བུམ་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་རྣམ་པ་དེ་བུམ་པར་མེད་ཀྱང་བུམ་པར་འཁྲུལ་ནས་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་འདི་མ་ཟིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བརྗོད་བྱ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་གནད་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྣང་བརྟགས

གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་རང་མཚན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བརྡ་དུས་སུ་ཡང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་བརྡ་སྦྱོར། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་གང་རུང་གཅིག་ཐོབ་པ་གང་ཞིག བློ་བཏགས་ལ་ཐོབ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནད་འདི་ཡང་། འཇམ་དབྱངས་བླ་མའི་ཞལ་སྔ་ནས། ཆོས་གཉིས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། །ལྡོག་ལ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས། །ལྡོག་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ལོག་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་ན་མི་གོ་བའི་དོན་མེད་དོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། དངོས་པོའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤོང་བ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལྔ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།བཞི་པ་འབྲེལ་པ་དང་འགལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་འབྲེལ་པ་དགག བློ་ངོར་འབྲེལ་པ་བསྒྲུབ། འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། དངོས་པོ་ལ་ཡང་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ། དངོས་མེད་ལ་ཡང་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་རང་གཞན་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང་རང་ནི་གཞན་ལ་མ་འདྲེས་པར་གནས། གཞན་ནི་རང་ལ་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་བར་ན་ཕུང་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ན་དངོས་པ་རང་མཚན་རྣམས

༼༤༧༽

ལ་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། གྲངས་ཅན་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དུ་མ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ནི་མི་སྲིད་ལ། གསལ་བ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་རང་ཉིད་རང་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། གཞན་དབང་ཁོ་ནར་འབྲེལ་པ་ནི། །གྲུབ་ན་གཞན་དབང་ཅི་ཞིག་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་པ་ཡང་དག་ཏུ་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བོད་ཁ་ཅིག དངོས་མེད་ལ་དངོས་འབྲེལ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བསྒྲུབ་ཆོས་དངོས་པོར་མེད་པས་དངོས་འབྲེལ་མི་སྲིད། དགག་ཆོས་དོན་ལ་མེད་པས་ལྡོག་འབྲེལ་ཡང་མི་སྲིད་ན། འབྲེལ་པ་གཏན་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་མེད་ལ་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ངེས་མི་ནུས་པས་ལྡོག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དངོས་མེད་ལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་གང་ཞིག ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུལ་འདྲེ་བ་མེད་པས་དོན་དམ་པར་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་མེད། དངོས་མེད་ནི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། འགའ་ཡང་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། །གཉིས་ལ་གནས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་

༼༦༣༽

པའི་སྒྲ་དོན་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་དང་ཕྱི་རོལ་པ་གཉིས་ཀས་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་སམ་བརྡ་ཞེས་ཡང་དག་པར་བཅིངས་པའམ། བྲ་ཧྨ་བརྡ་ཞེས་སོ་སོར་བཅིངས་ཤིང་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་འདོར་བ་ལ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་སྔར་ལྟར་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་པ་མེད་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། དངོས་མེད་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་མེད་རང་ཉིད་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་རྫས་ཐ་དད་དང་རྫས་གཅིག་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། དང་པོ་ལ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པའི་དོན་མི་གནས། ཕྱི་མ་ལ་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་པའི་དོན་མི་གནས། ཕྱི་མ་ལ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་ཡོད་ན་ལྡོག་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྫས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་དང་། རྒྱུད་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་དང་། ལྷན་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྫས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་རྣམས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་མི་

༼༨༣༽

སྲིད་ཅིང་། དུས་མི་མཉམ་པའི་མེ་དུ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་མེ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་སྐྱེས་དུ་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་སུ་རྒྱུ་མེ་འགགས་ཟིན་ནས་དངོས་པོར་མེད་པས་གང་རུང་ཅིག་དངོས་པོར་ཡོད་ཚེ་ཅིག་ཤོས་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡང་། །དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པས། །གཉིས་ལ་གནས་པ་ཅི་ལྟར་གྲུབ། །གཉིས་ལ་མི་གནས་ཇི་ལྟར་འབྲེལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འབྲེལ་པ་ནི་ཆོས་གཉིས་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་ཀྱི་མེ་དུ་སོ་སོ་བ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་གཉིས་ཆར་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་ཀྱི་མེ་དུ་སོ་སོ་བ་གཅིག་མཐོང་བ་ན་གཉིས་ཆར་གྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ན་འབྲས་རྟགས་དང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ལ་འདུག་པ་འབྲེལ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕན་འདོགས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མེ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དང་དུ་བ་ཕན་གདགས་བྱ་ཡིན་པས་འབྲེལ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་འདོགས་བྱེད་དང་གདགས་བྱ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་ཚེ་ན་ཅིག་ཤོས་དངོས་པོར་མེད་པས་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བཀག

༼༧༩༽

ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བརྟག་ལས། འདི་ནི་གཞན་དུ་འདུག་པ་ན། །ཅི་སྟེ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ལྟོས། །ལྟོས་པས་ཕན་པ་བྱེད་པར་འགྱུར། །མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཕན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པ་འབྲས་བུའི་ཐ་སྙད་མ་བྱུང་བ་ཙམ་ལ་འབྲེལ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྭ་གཡས་གཡོན་དང་། ཕ་རོལ་ཚུལ་རོལ་དང་། རིང་ཐུང་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རྭ་གཡས་པ་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཡོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བརྟག་ལས། ཅི་སྟེ་དོན་གཅིག་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་ན། །གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །གཡས་གཡོན་རྭ་ཡང་དེ་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་རང་མཚན་པ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་ལ་བྱེད་དམ། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྒྱུ་འབྲས་ལ་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་བཀག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རིགས་དེ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། གྲངས་ཅན་པས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་ཤིང་། རྫས་གཞན་ཡིན་ན། བྱེ་བྲག་པས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་དགག་པ་ནི། འདི་ནི་ལྡན་དང་འདུ་བ་དང་། །ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །

{༨༥}

བྱེད་དང་ཕྲད་པ་ལ་སོགས་པ། །འབྲེལ་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན། །ཞེས་ཏེ་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་བློ་ངོར་འབྲེལ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བློས་ཇི་ལྟར་སྦྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྦྲེལ་བའི་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བློ་ངོར་གྲུབ་སྟེ། དོན་བུམ་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྒྲ་རྟོག་གིས་ལྡོ་ལྡིར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བུམ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། བྱས་པའི་ལྡོག་པ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་སྟེ། གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་བུམ་པ་འདི་ནི་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བས་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པས་ལོག་པ་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་བཏགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་ཡང་གནས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་དབྱེ་བསྡུ་བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་དོན་གང་ལྡན་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་འདི་ཡི་ས་བོན་ཡིན། །ཞེས་དང་། འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པས་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བློ་ངོར་གྲུབ་སྟེ། སྔར་གྱི་མེ་དང་དུ་ལྟར་གྱི་དུ་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་མ་དམིགས་པ་ཕྲུགས་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ

༼༨༨༽

འདི་ནི་སྔར་གྱི་མེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་སྦྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། མངོན་སུམ་མ་དམིགས་པ་དག་ལས། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམས། །འབྲེལ་པའི་དོན་བཞིན་ཡང་དག་དོན། །སྔོན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། དོན་དམ་པར་ནི་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་འདི་དག་ནི་བློས་བཀོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དོན། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་གང་ཞིག་གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་ངོར་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་སྐད་དོད་ལ་བནྡྷ་ཞེས་འབྱུང་ལ་དེ་ཡང་སཾ་བནྡྷ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་བཅིངས་པ་དང་། པྲ་ཏི་བནྡྷ་ཞེས་པ་ནི་སོ་སོར་བཅིངས་པ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་ངོར་ཆོས་གཉིས་མི་འབྲེལ་བར་བཅིངས་པས་ན་འབྲེལ་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་གང་ལ་གནས་པའི་རྟེན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ངོ་། གང་གིས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བའི་དོན། ཇི་སྙེད་ཕྱེ་བའི་གྲངས་ངེས་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲེལ་པ་ཙམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སོ། །མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་གང་ཞིག་སེལ་ངོར་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བར་དང་། གང་ཞིག་སེལ་ངོར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་

གཅིག་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་དེ་རང་གི་སྤྱི་ལ་ལྟོས་ནས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། རང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ན་དེ་ལས་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ནི། འབྲེལ་པ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག དངོས་མེད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་འབྲེལ་པ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་པ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། བློས་བྱས་པ་ནི་དངོས་མེད་ལ་ཡང་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། འབྲེལ་པ་བློ་ཡིས་བྱས་པ་ནི། །མེད་པ་ལ་ཡང་གང་གིས་འགོག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག ཛས་ལ་འབྲེལ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་ཀྱིས། རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅེས་པ་ཡང་སྨྲ་མས་ཁེགས་སོ། །ཁ་ཅིག སྐད་ཅིག་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། །མི་གནས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྐད་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་བྱ་གང་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྐད་ཅིག་

༼༧༨༽

ལ་ཕན་འདོགས་པའི་བྱ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཐ་མལ་པའི་བློས་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ནི་ཕན་འདོགས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པ། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ། དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱང་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ལ་བརྡ་གཅིག་པའི་བརྡ་ཆད་བྱས་པས་འགྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་ལ་སྒྲི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་པ་ཡང་ལྡོག་པ་ཆིག་རྐྱང་དང་ལྡོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ལ་བདག་གཅིག་པའི་བརྡ་ཆད་བྱས་པས་འགྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་པ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །དོན་བསྒྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་རྟགས་ཆོས་སེལ་ངོར་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། འདི་ལ་རྒྱ་བའི་རྟགས་འགོད་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། །འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། །ཞེས་དང་། འཇིག་པ་ཡོད་ཙམ་འབྲེལ་པ་ཅན། །ཉིད་ཕྱིར་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་ཉིད། །ཅེས་སོགས་གཞུང་གི་གནས་སྐབས་ཕལ་ཆེར་དུ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་སྒྲ་ཐེ་བཞིན་དུ། ཡོད་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་སྟེ།

༧༨

སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་རྒྱ་གར་ན་བྷ་ཻ་ཤ་ཞེས་སྐད་དོད་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས་འགལ་ཞིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཀྱང་སེལ་ངོར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱོན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཞེས་དང་། ལྡོག་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ལྡོག་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་དག་ནི། །ཡོད་ཉིད། ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱང་། དེ་མིན་རང་བཞིན་ལས་ལྡོག་པ། །དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་དེ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་གང་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལས། ཐ་མ་ནི། ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རང་བཞིན་དག་པ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་དེ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པར་མངོན་སུམ་ཕྱུགས་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དེའི་རྟགས་ལས་བྱས་པར་ངེས་པ་བྱེད་ཅིང་། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྟགས་ལས་དངོས་པོར་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་རྒྱུ་ཚོགས་པ་སྣད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་འབྲས་སྐྱེད་པ་བཞིན། བུམ་པ་ཡང་རང་གི་

{༧༠}

རྒྱུ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་པ་འཇིག་པ་ཐོ་བ་སོགས་དང་། ཤིང་འཇིག་པ་མེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པ་ལ། ཆོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན། །ཞེས་སོགས་དང་། མེ་ལས་དོན་གཞན་གྱུར་པ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདིར་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ལ་འཇིག་པར་བྱ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བུམ་པའི་འཇིག་པར་བྱས་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་དང་། བུམ་པ་ཞིག་ནས་བུམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་བུམ་པའི་འཇིག་པ་བྱས་པ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚེ་བུམ་པའི་རྒྱུ་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྒྱུ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚེ་རྒྱུ་གཏན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། དབང་ཕྱུག་པ་རྣམས་བྱ་རོག་ཕལ་ཆེར་ནག་པོ་ཡིན་ཀྱང་དཀར་པོ་སྲིད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་པ་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་དངོས་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོས་བྱས་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་ཞེས་ཟེར་བའི། དང་པོ་འགོག་པ་ལ། གང་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པས་སྟོང་ན་དངོས་པོས་སྟོང་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་ཡང་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཏན་ཚིགས་དངོས་པོ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའོ། །འདིར་བཀོད་

༼༥༡༽

ཚོད་ལ་དབང་ཕྱུག་རྟག་པར་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་དེའི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཕྱི་མ་འགོག་པ་ལ། གང་རེས་འགའ་སྐྱེ་ན་རྟག་པས་སྟོང་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མར་མེའི་སྣང་ཅིག་ཐ་མ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་རེས་འགའ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པས་གཉིས་ཀ་བསྟན་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག གནོད་པ་ཅན་གྱི་ལམ་སྦྱོང་དུ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་གོང་དུ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འཇིག་པར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱིས་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག མི་འཇིག་པར་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལོག་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་འཇིག་པའི་གཉེན་པོར་གནོད་པ་ཅན་དང་། སྤྱིར་འཇིག་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇིག་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ལ་གཉིས་ཏེ། ངེས་བྱའི་རྒྱུ་འབྲས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

༧༣

མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རང་གི་དོན་གཞན་ཕྱི་མ་ལ་ཕན་བདགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་དོན་གཞན་སྔ་མས་ཕན་བདགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཚད་མ་ཕྱུགས་ལྔས་ངེས་ཏེ། དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་མེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་དུ་བ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་མེ་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕྱུགས་ལྔས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་མི་ནུས། རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕྱུགས་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཪྫ་སྦྲ་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་ཪྫ་སྦྲ་དམིགས། དེ་ནས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དམིགས། དེ་ནས་ཪྫ་སྦྲ་མ་དམིགས། དེ་ནས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་མ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ལ་མ་དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་འགྲོ་ཕྱུགས་གསུམ་དང་། དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལྡོག་པ་ཕྱུགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ཕྱུགས་ལྔ་ངེས་པར་དགོས་ན། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ན། སྔོན་མཐའ་དང་ཕྱི་མཐའ་གཉིས་ཀར་ངེས་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། དང་པོར་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་དང་། མཐར་ཡང

རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ཕྱུགས་གསུམ་གྱིས་ངེས་ཚུལ་ལ། དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལྡོག་པ་ཕྱུགས་གསུམ་ཁོ་ན་དགོས་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་ན་སྔོན་མཐའ་མ་ངེས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྔོན་མཐའ་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཕྱི་མཐའ་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱུགས་གསུམ་སྟེ། དང་པོར་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་། དེ་ནས་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མ་མཐོང་། དེ་ནས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་མ་མཐོང་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་བློ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །ཕྱི་མ་ནི། མ་དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱུགས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ། དང་པོ་ས་ཕྱོགས་དག་པར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ལས་མེ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་རྟོག་པས་མེའི་གཞན་སེལ་བཟུང་། དེས་ནས་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་རྟོག་པས་དུ་བའི་གཞན་སེལ་བཟུང་ནས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་འདི་སྔར་གྱི་མེ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞེས་རྟོག་བཅས་ཀྱི་བློས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱུགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་ངེས་ན་འབྲེལ་བརྟག་ལས། གང་ཞིག་མཐོང་ན་མ་མཐོང་མཐོང་། །དེ་མ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་བ། །འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །སྟོན་པའི་སྐྱེ་བོ་མེད་ཀྱང་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ངེས་བྱེད་གཉིས་ཆར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱུགས་གསུམ་གང་རུང་གི་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐའ་གསུམ་ཁེགས་ཤིང་།

འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔར་མ་དམིགས་པས་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཤིང་། འབྲས་བུའི་ལྡོག་པ་འགྲུབ་ལ་སྔར་མེད་པ་དང་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཤིང་། འབྲས་བུའི་རྗེས་འགྲོ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིར་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་འབྲེལ་པ་དོན་རང་མཚན་གྱི་རྫས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་རང་མཚན་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འགའ་ཞིག་སྒྲ་དོན་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་དོན་དངོས་མེད་ལ་འབྲེལ་པ་བྱས་པས་རང་མཚན་གོ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། སྒྲ་དོན་ལ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བློས། དུ་བ་དང་། མེ་དང་། བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཚེ་གོ་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་བ། །བློ་ཡིས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་རེས་ངེས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང་། གཉིས་ཀ་དགོས་པ་རང་གི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དཔྱོད་པས་ངེས་པ་ནི་ཁ་ཆེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་ན་རེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པ་དཔྱོད་པས་ངེས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚད་མས་ངེས་པ་ནི། ཉི་འོད་པའི་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཞལ་མཐུན་པས་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པའི་ཚད་མས་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་དེ། དཔེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་། དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་དང་། ལོག་ན་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་གྲུབ་པས་སྤྱི་

ཁྱབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དཔྱོད་པའང་གཞན་སེལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྲིད་པས་མི་ངེས་ལ། མངོན་སུམ་ཡང་མ་ངེས་ན་འཇུག་ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་མི་འགྲུབ། དེས་ན་རྟོག་དཔྱོད་ལས་མ་འདས་པས་རྗེས་དཔག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁེགས་ཀྱང་རྟོག་དཔྱོད་མེད་ན་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་པ་མི་གྲུབ་པས་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་ངེས་པ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་ངེས་ཏེ། འབྲེལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་པ་རྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དྲུག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༄ །།གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའམ། གང་ཞིག་གྲུབ་ན་གང་ཞིག་བཀག་པ་ལ་མི་འབྲེལ་བ་སྟེ། སྔོན་པོ་གྲུབ་ན་སྔོ་མིན་བཀག་པ་ལ་མི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་གང་གིས་དབེན་ཞིང་སྤང་གཉེན་ནུས་ལྡན་རྒྱུན་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའམ། གང་ཞིག་གང་གིས་དབེན་ཞིང་ཕན་ཚུན་ཕྲད་ན་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་སྟོབས་མཉམ་ན་གནོད་པ་མཉམ་སྟེ། མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལྟ་བུའོ། །སྟོབས་མི་མཉམ་ན་སྟོབས་ཆེ་བས་གནོད་པ་ཆེ་བ་དང་། སྟོབས་ཆུང་

བས་གནོད་པ་ཆུང་བར་བྱེད་དེ། ནུས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག་རང་གི་དགག་
བྱས་དབེན་པའམ། གང་ཞིག་ཡིན་པ་གྲུབ་ན་དེ་མིན་བཀག་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་ཡིན་པ་གྲུབ་ན། སྔོ་
མིན་བཀག་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་ཚ་གྲང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་ཕན་ཚུན་སྤྲངས་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་འདོད་
དེ། ཚ་གྲང་གཉིས་ལ་འགལ་བ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཆོས་མཆོག་ཆུང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྒྱུན་
མི་ལྡོག་ཀྱང་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་བསྣན་ནས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཅོད་པར་འདོད་དོ། །དབྱེ་ན་དངོས་
འགལ་དང་། རྒྱུད་འགལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་བཅད་དང་། ཡོངས་གཅོད་གྲུབ་སྡེ་རྫས་གཅིག་པའམ་
གང་ཞིག་གང་གིས་དབེན་ཞིང་རང་གི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ལྡོག་ཙམ་དུ་གནས་པ་སྟེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྔོ་
མིན་བཀག་པས་སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། འགལ་ཟླ་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་གཅིག་རྣམ་བཅད་
དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་རྫས་དང་ལྡོག་པ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རྫས་དངོས་
འགལ་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྫས་ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པ་དང་། བྱས་པ་ལྟ་
བུའོ། །མ་བྱས་པ་ནི་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་ལྟ་བུའོ། །ལྡོག་པ་དངོས་འགལ་ནི་མེད་དགག་ཡིན་མིན་དང་། གཏན་ཚིགས་
ཡིན་མིན་ལྟ་བུའོ། །ལྡོག་པ་ལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་མེད་དགག་དང་། ཤེས་བྱའི་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ། །མ་བྱས་པ་ནི་བྱས་ལྡོག་དང་། མི་རྟག་པའི་ལྡོག་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ནི་ཆོས

ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་དེ་མེ་དང་འགལ་བ་དང་། བྱས་ལྡོག་དེ་མི་རྟག་པའི་ལྡོག་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་བྲག་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འདོད་ན། དུ་བ་དེས་མེ་འགོག་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱས་པ་དེས་མི་རྟག་པ་འགོག་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ནུས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དེ་དག་ལ་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་འགལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འགལ་ཟླ་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲེལ་ཡུལ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཐལ། མེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་དང་བྱེད་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ནི་ཡུལ་འགལ་ཟླ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་གནས། བྱེད་པ་འགལ་ཟླ་ཡོད་པར་འགོག ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ནི་ཡུལ་འགལ་ཟླ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་གནས། བྱེད་པ་འགལ་ཟླ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བདག་འཛིན་དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བརྒྱུད་འགལ་དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་ཡོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །

བརྒྱུད་འགལ་དུ་འཛོག་པ་དེ་དངོས་འགལ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། དང་པོ་ལ་འགལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དང་། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དང་། རྫས་ཐ་དད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་འཛོག་པས་འགལ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་འཛོག་གོ །གསུམ་པ་ལ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དང་། ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དང་། ཕན་གནོད་གང་ཡང་མེད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་འཛོག་སྟེ། ཚ་གྲང་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་འཛོག་སྟེ། མེ་དུ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། འགལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་དེ། སྒོ་སེར་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ། ཆོས་གང་ཞིག ཆོས་གཞན་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞི་ལ་མ་བཀར་བའི་སྒྲ་རིས་ཙམ་ཡིན་ལ། གཞི་ལ་བཀར་ན། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག རྟོག་གེའི་གཞུང་ལས་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པ་འགལ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཧ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱང་ཞེས་འབྲེལ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ཕན་ཚུན་ཡིན་པར་མི་སྲིད་པ་ཙམ་ལ་འགལ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་གཅིག་ལ་འགལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དེ་འགལ་བའི་མཚན་

༼༧༨༽

ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགལ་བར་འཇོག་པ་ལ་ཆོས་གཉིས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འོན་ཚ་བ་དང་གཤེར་བ་དེ་མེ་ཆུའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན་ཅིས་འགོག གལ་ཏེ་མི་འཐད་དེ། ཚ་བས་ཆུ་ལ་མ་ཁྱབ། གཤེར་བས་མེ་ལ་མ་ཁྱབ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མེད། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཇོག་ན། མཚོན་བྱ་ཡང་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྨྲ་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་གནོད་བྱ་ལ་མ་ཁྱབ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ནི་མེད། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཇོག་ན་མཚོན་བྱ་ཡང་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གནད་ཀྱི་དོན་ནི་དུ་བ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་མེ་དང་འབྲེལ་ཞེས་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་གནོད་བྱེད་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་གནོད་བྱ་དེ་དང་འགལ་ཞེས་འཇོག་དགོས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མ་བཟུང་བར་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། གནོད་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། གནོད་བྱ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་བདག་འཛིན་ལ་གནོད་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་རྟག་པས་མི་རྟག་པ་ལ་གནོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པས་རྟག་པ་ལ་གནོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་

༼༥༠༽

ཁོ་བོས་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ། གནོད་བྱ་བཟློག་པའི་དུས། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད། ཅེས་ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཚོགས་པའི་སྤྱི་མི་སྲིད་ཅིང་། ཡ་གྱལ་འགོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྟར་མ་ཁྱབ་བོ། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འགལ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལ་གནས་པའི་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུན་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ན་ཆོས་གཞན་ཉེ་བས་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད། རྒྱུན་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ཅན་གཞན་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གང་ཞིག ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དེ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བློའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ནི་ངོ་བོ

གཅིག་པ་དང་། འགལ་ཟླ་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་མི་གནས་ཏེ། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་
གཉིས་ཀ་ཡང་དངོས་པོར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་
ཕྲད་ན་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་ཅིང་། ཕྲད་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུས་མཉམ་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག སྤང་གཉེན་གཉིས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་
སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་གནས་ནས་གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱའི་རྒྱུན་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་
ད་ལྟར་ནས་སྤང་གཉེན་གཉིས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་དུ་རྒྱུན་རིང་དུ་འགྲོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། རྒྱུན་ཡུན་རིང་དུ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་གནས་ན་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་
མཆོག་གིས། ཚ་གྲང་གཉིས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེ། ཤིན་ཏུ་མྱུར་ན་སྐད་ཅིག་
གསུམ་པ་ལ་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་ལྡོག ལྡོག་པ་བུལ་བའི་མུ་མཐའ་ནི་གཟུང་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚ་རེག་དང་ཕྲད་པའི་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་
དེས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་ལ། དོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གནོད་བྱ་
ལྡོག་པའི་དུས་དང་། བློའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་པའི་དུས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་ལ་ཕྲད། དེ་གཉིས་ཕྲད་

༼༨༣༽

པའི་ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དང་། གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོས་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་གྲང་རེག་སྐྱེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གྲང་རེག་མི་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུན་ལྡོག་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ། ཕྲད་དགོས་པ་ལ། སྣང་མུན་གཉིས་ཕྲད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། མུན་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་སྣང་བ་དང་ཉེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ཚེ། སྣང་བའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མས་མུན་པ་དང་ཉེ་བའི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་ལ། དེ་ནས་སྣང་བ་དང་ཉེ་བའི་མུན་པ་ནུས་མེད་དུ་སྐྱེའོ། །ཕྱིས་མུན་པ་ནུས་མེད་འགགས་པ་ཉིད་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་སྐྱེ་འགག་དུས་མཉམ་སྟེ། སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ནུས་མེད་གཉིས་དངོས་སུ་ཕྲད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། དོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བློའི་འགལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་འགལ་བ་དགག བློ་ངོར་འགལ་བ་བསྒྲུབ། འགལ་བ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ལ་འགལ་བ་མ་གྲུབ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་དང་གནོད་བྱེད་གཉིས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁེགས་ལ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་འགལ་ཟླ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་པོར་མེད་པས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་དོན་ལ་གྲུབ་པའི་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བློ་ངོར་

༼༨༣༽

འགལ་བ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་བྱེད་ནུས་ལྡན་དང་གནོད་བྱ་ནུས་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་ཕྱུགས་གསུམ་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ
ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་འགལ་ཟླ་གང་རུང་གཅིག་ཚད་མས་བཀག་ཅིང་། ཅིག་ཤོས་ཚད་མས
གྲུབ་པ་ལ་འགལ་བར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ
གསུམ་སྟེ། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཐ་དད་ལ་འགལ་བ་འཇོག་པའི་ཚུལ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཉིད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྫས་ཐ་དད་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཐ་དད་
ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། སྣ་ལུའི་མྱུ་གུ་དང་། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །ལྡོག་པ་ཐ་དད་ནི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་སྟེ།
བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྫས་གཅིག་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །ལྡོག་པ་
གཅིག་ནི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འཆར་བ་སྟེ། བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུའམ་ཚད་མ་དང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་ནི། ཐ་དད་ལ་ཕན་བྱ་ཕན་བྱེད་དང་། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་གསུམ་
ལས། བར་པ་ཉིད་ལ་འཇོག་གོ །གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག ཕན་ཚུན་
གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་ཅིང་འགལ་ཟླ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཚོགས་
པའི་སྤྱི་མི་སྲིད་ཅིང་། ཡ་གྱལ་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་ན་ཅིག་ཤོས་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། ཆོས་གང་
ཞིག་ཆོས་གཞན་ཡིན་པ

༤༩

ལ་གནོད་བྱེད་དེ་ཆོས་གཞན་དེ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཁ་ཅིག རང་གི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཕྱོག་ཙམ་དུ་གནས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཕྱོག་ཙམ་དུ་གནས་པར་ཐལ། དེ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་བཅད་ལ་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཅོད་ལ་དེར་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་དང་དངོས་འགལ་དུ་ཐལ། རྣམ་བཅད་ལ་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཅོད་ལ་འདུས་བྱས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་དང་བརྒྱུད་ནས་གནོད་བྱེད་དེ་རིམ་པ་བཞིན། ཆོས་གཞན་དེ་དང་དངོས་འགལ་དང་། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡང་ན་རང་མིན་དང་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་མིན་འགོག་པའོ། །དཔེར་ན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་འགོག་པ་དེ། རང་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་དེ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། རྟག་དངོས་དང་། ངེས་དངོས་དང་། ལྡོས་བཅས་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱུད་འགལ་ཡིན་ན། དངོས་འགལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དགོས་པའི་དོན་ཡང་། དངོས་འགལ་གྱི་འགལ་ཟླ་གནོད་བྱེད་དེ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་དངོས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་དེ་དང་བརྒྱུད་འགལ་ཡིན་ལ། དངོས་འགལ་གྱི་གནོད་བྱ་དགག་པ་དེ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དང་། དེའི་བྱེ་

༼༥༥༽

བྲག་ཐམས་ཅད་ནི་གནོད་བྱེད་དེ་དང་བརྒྱུད་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། གནོད་བྱ་དེ་གནོད་བྱེད་དེ་དང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་འགོག་པའི་དོན་ཡང་བྱས་པའི་རང་མིན་ནི་མ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱབ་བྱེད་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པ་གྲུབ་པས་ཅིག་ཤེས་ཡིན་པ་འགོག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བུམ་པ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་མེད་ཅིང་། བུམ་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཀ་བ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་གྱིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པ་ཙམ་གྱི་དགག་བྱ་ནི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འགོག་སྟེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀ་བ་སྣང་རུང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་དངོས་འགལ་གྱི་འགལ་ཟླ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཅིག་ཤོས་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་མེད་ཅིང་། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱུད་འགལ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འགལ་ཟླ་འགོག་སྟེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བདུན་པའོ། །ཤེས་བྱ་སྤྱི་ལྡོག་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ

གཞག་དང་། མཚོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ་པ། ཁྱབ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ། ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་ནམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱ། མཚན་གཞི་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པར་རང་རིག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྒྲ་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་ཞེན་དུ་རུང་བ་དང་། དེའང་གཞི་དང་བཅས་པར་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔང་ལོས། ལཀྵ་ཎ་ཅེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་ཉིད་ལོ་ཙཱ་བས་རེས་མཚན་གཞི་དང་། རེས་མཚོན་བྱ་ལ་བསྒྱུར་བ་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ། དེང་སང་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྒྲོར་བ་བྱེད་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་བརྡ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཤེས་གཞི་གསུམ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྗོད་གཞི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ལ་མཚོན་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་པ་དང་། མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བྱས་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་བུ་དེ་མིན་ལས་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་

༼༨༧༽

གཞི་དོན་གཅིག་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་སོགས་བཞི་པོ་དེས་མཚན་གཞི་ཉེར་ལེན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་ལྟ་བུ་ཡང་མཚོན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་མངོན་པ་དང༌། རྒྱ་ཤེར་ལས། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཚད་མའི་མཚད་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་གསུངས་པ་དེས་མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གང་རུང་རེ་རེ་མཚོན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་དགོངས་ལ། འདི་ཉིད་རྟོག་གེའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལས་བཤད་དེ། ཚད་མ་མདོར། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཚོས་ལྡ་གསུངས་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་གཅོད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་རྣམ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་གསུངས་ལ། དེའི་ཚེ་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཆོས་ལྡ་པོ་དེས་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ལ་ཡང་སྐྱོན་གསུམ་གཅོད་ནུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་བཇ་ཆད་མིན་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ། །ཕན་འདོགས་ཕྱིར་ནི་མཚན་གཞི་དང༌། །མཚད་ཉིད་དང་ནི་མཚོན་པ་དག །རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང༌། འདི་ལ་ཡང༌། ཕན་གདགས་ཕྱིར་ནི་ཤེས་གཞི་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྨྲུན་འབྱིན་སླུའམ་དེས་ན་ལེགས་པར་སོམས་ལ་སློས་ཤིག གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱ། མཚན་གཞི་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་

༼༨༨༽

དགོས་པ་འདོད་པ་དགག དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་གཞག དེའི་བསལ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། དོན་ལྡོག་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ལས། དོན་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཀྱང་དོན་དེ་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་དོན་ལ་དགོས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐ་སྙད་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ལ་མཚན་ཉིད་ནོག་སོགས་འདུས་པ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཏན་ཚིགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དགོས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོར་བ་གསུམ་པར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མ་ངེས་པར་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་སམ་མ་ངེས། ངེས་ན་མཚན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་མེད་ཀྱང་མཚོན་བྱ་གོ་བའི་ཕྱིར། མ་ངེས་ན་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཐུག་མེད་ཀྱི་ཕྱི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་མཁས་པས་གཏན་ཚིགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཐ་སྙད་འགྲུབ་ལ། བླུན་པོ་ལ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་ཀྱིས་འགྲུབ་ཅིང་། ཤིན་ཏུ་བླུན་པོ་ལ་ནོག་ལྐོག་ཤལ་གྱི་དོན་ལྡོག་གཉའ་བར་ཤ་སྦྱངས

པ་དང་མཁྲིན་པར་བགས་པ་འཕྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་བརྡ་དོན་སྦྲེལ་དགོས་པ་སྲིད་དོ། །དེ་ཙམ་བརྗོད་ཀྱང་མི་གོ་བ་ནི་ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་བླུན་པོ་ལ་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་སྙམ་ན། ནོག་སོགས་འདུས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ན་གང་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ལྷོ་ལྡིར་བ་བཞིན། ནོག་སོགས་འདུས་པའང་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ཡང་གང་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བརྡ་སྦྱར་ཏེ། ཡལ་ག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། སྦྱོར་བ་འདི་གཏོགས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་ལ་བཀར་ཏེ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་སླའོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགལ་ཞིག་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་གསུམ་པོ་ཡང་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་ལས་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞི་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྡོག་གཞི་ལ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ་མཚོན་བྱ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་སྟེ། དངོས་འགལ་གཅོད་པ་ཞེས་པས་རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་པར་གཅོད་ལ། འོན་མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་གཞི་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ་སྙམ

ན་དོན་ལྡོག་ཅེས་པས་མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞིའི་ལྡོག་པ་གཅོད་དོ། །གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ལྡོག་སྟེ་བློས་གང་ལ་གྲུབ་པའི་གཞི་རང་མཚན་དང་སྒྲ་དོན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བའི་ལྡོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་གཟུང་ངོ་། །འདིར་རྩ་ཚིག་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་ངོར་བྱས་ནས་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ཞེས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་འབྲེལ་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱར་བའི་ནུས་པ་འཕྲོན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བོད་སྔ་རབས་པ་རྣམས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་བསྟུན་རང་ལྡོག་རྫས་སུ་མ་གྲུབ། དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར། མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བ་ལང་ཉིད་ལྟ་བུ་རང་གི་ཐ་སྙད་དང་། བ་ལང་གི་མགོ་བོ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བཀོད་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་གྲུབ་ཀྱང་། རང་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྡོག་མ་ཡིན་པའོ། །དཔེར་ན་བཞི་སྟེ། རྟར་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པ་དང་། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ལྐོག་ཤལ་ཁྲ་བོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཁྱབ་པ་དང་། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མགོ་ལྡན་ལྟ་བུ་ཁྱབ་ཆེས་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་མཉམ་པའི་དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཐ་སྙད་ལས་རང་དབང་དུ་གྲུབ་ཀྱང་གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་ཇི་ལྟར་དགོད་བྱ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའོ། །དཔེར་ན་བཞི་སྟེ། འགལ་ནས་མི་གནས་པ། ལྡོག་པ

༼༨༡༽

ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། དོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། མཚན་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་ཁྱབ་ནས་མི་གནས་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་རིམ་པ་ལྟར། རྟ་དང་། ནོག་སོགས་འདུས་པ་དང་། བ་ལང་དང་། སྤྲག་ཆགས་ཙམ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་དག་སྦྱོར་བར་བཀོད་ནས་སྐྱོན་བརྩི་ན་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་ལས་དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྐྱོན་དུ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ་བསྒྲུབ་ཆོས་དོར་བ་བཀོད་པའི་ཚེ། བསྒྲུབ་ཆོས་དོར་བ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྙད་ལ་མི་སྲིད་པའི་དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བར་མ་བཀོད་པ་ལ་སྐྱོན་བརྩི་ན་མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་མི་དགོས་ཏེ། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བཀོད་པ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་གཙུག་རྒྱན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏུས་དང་སྡེ་བདུན་ལས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། རང་ལྡོག་རྫས་སུམ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོའང་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་གསུམ་པོ་འདིར་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་བ་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་གསུངས་པའང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་

༼༨༣༽

ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སེལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་མི་ལྡན་དང་། གཞན་ལྡན་དང་། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་གསུམ་དུ་འདུས་པར་གཞན་དོན་ལེའུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཅན་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག མཚན་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་ཁྱབ་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁྲ་བོ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག མཚན་གཞི་ལ་ཁྱབ་ཅིང་མཚོན་འདོད་མེད་པར་ཞུགས་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་མགོ་ལྡན་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་མཚོན་འདོད་ལ་ཇི་ལྟར་དགོད་བྱ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པའོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། རང་ལྡོག་མ་ཁྱབ་ནས་མི་སྲིད་པ་དང་། རང་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱང་མཚོན་འདོད་ལ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་གི་ཐ་སྙད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བཀོད་པ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བཀོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ནས་མི་སྲིད་པ། རང་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པ། དོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། རྫས་ཐ་དད་པ། རྟ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་མཚོན་པ་ལ། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པས

༼༡༧༽

བཟུང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་ཤེས་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞི་ལྡོག་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་མེད་དང་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ལ་ཡང་འགྲེའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་གི་མཚོན་བྱ་མཚན་གཞིར་བྱས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་བཀོད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་བགྲེའོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི་གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་འདི་དག་མཚན་གཞིར་བཀོད་པ་ལ་བརྟེ་ན། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ལྐོག་ཤལ་ཁྲ་བོ་བཀོད་པ་འདི་མ་ཁྱབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཀར་ཟལ་ལ་བཀོད་ན་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ནག་སྒྲུར་ལ་བཀོད་ན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་བཀོད་པ་ལ་བརྟེ་ན་མཚན་གཞིའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་ཐམས་ཅད་བཀོད་པ་ལ་བརྟེ་ཡང་སྐྱོན་སྔ་མ་མེད་དེ། དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་འཛོག་ལ། དེ་བ་ལང་ཙམ་དུ་མཚོན་པའི་ཚེ། ནོག་སོགས་འདུས་པ་ཁྲ་བོས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་མཚོན་བྱ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་མཚོན་བྱ་མིང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དེ་མཐོང་བས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བརྡའི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ

བྱས་ནས་བཏགས་པ་དེ་ཕྱིས་མཚན་ཉིད་མཐོང་བས་བརྡ་དྲན་པར་བྱས་ནས་དཔོད་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ། རང་ལུགས་ནི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་བློ་གྲུབ་པ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཞེས་པ་ནི་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྒྲ་ནི་ཐ་སྙད་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། བློ་ནི་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཏེ། དེ་གང་ལ་གྲུབ་པ་རང་མཚན་དང་། སྒྲ་དོན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བའི་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་པ་ནི། མཚན་མཚོན་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་སེལ་གྱི་བློ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ལྡོག་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སྦྱར་བས། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་མཚད་མ་ལ་མི་བསླུ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །བོད་དག མཚན་མཚོན་སྐྱོན་མེད་ཟུང་གཅིག་གི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ཐོག་མར་ངོས་བཟུང་ནས་མཚན་ཉིད་དེས། མཚན་གཞི་དེ་ལ་མཚོན་བྱ་གསར་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་པ། བ་ལང་གི་མཚན་གཞི་དཀར་ཟལ་གཟུང་པ་ལྟ་བུ་དང་། བཏགས་པ་བ་སྐྱོན་ཡོན་བརྩི་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་བ་ལང་གི་མཚན་གཞིར་རྟ་ལྟ་བུ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས་ཏེ། ཇི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། ཕན་ཚུན་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ལ། རང་ལྡོག་ཡིན་པར

(༨༥)

མཚོན་ཚུལ་དྲུག གཞན་ལྡོག་མིན་པར་མཚོན་ཚུལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། ནོག་སོགས་འདུས་པ་མཚན་གཞིར་བཞག་
ནས་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མཚོན། དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་ཞེས་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་དང་།
ཡང་དེ་མཚན་གཞི་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མཚོན། བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་ཅེས་བྱེ་
བྲག་སྦྱོར་བ་འདིར་གདོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་མཚན་གཞིར་
བཟུང་ནས་སྤྱིར་མཚོན་བྱར་མཚོན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྦྱོར་བ་འདིར་གདོགས་ཀྱི་མཚོན་བྱར་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་།
དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིར་མཚན་གཞི་དང་། བྱེ་བྲག་སྦྱོར་བ་འདིར་གདོགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་མཚོན་
ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་། དཀར་ཟལ་མཚོན་གཞིར་བཞག་
ནས་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན། དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྤྱིར་མཚོན་ཚུལ་
དང་། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན། བ་ལང་གི་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྡོག་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས
བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནོག་སོགས་འདུས་པ་དང་། དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིར་
མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྦྱོར་བ་འདིས་གདོགས་ཀྱི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཡང་བ་
ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་ནོག་སོགས་འདུས་པ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྦྱོར་བ་
འདིར་གདོགས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་མ་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ

༼༨༦༽

གཉིས་ཏེ་དྲུག་གོ །དེ་ལྟར་དྲུག་ལས། བཞི་ཡང་དག་ཡིན་ཅིང་། དཀར་ཟལ་སྤྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་དང་། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་ནོག་སོགས་འདུས་པ་སྤྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་གཉིས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་ཁྲ་བོའི་ཐ་སྙད་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་མཚོན་གཉིས་གྲངས་མཉམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་མཚོན་བྱ་དུ་མ་དང་། མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་བཟུང་བའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་རྫས་ཡོད་དེ། མཚན་བྱ་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་དང་། མཚོན་བྱ་མིང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་རྫས་ཡོད་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་དོན་ལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བཀག་ཟིན་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་མཚོན་བྱ་འདུས་བྱས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དེ་མཚོན་བྱ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ནི་མཚོན་མི་ནུས་པ་ཁས་བླངས་ལ། ཐ་དད་ལྡན་པར་མཚོན་ན་འདུས་བྱས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་མི་རྟག་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་གྱི་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ས་བོན་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་ལ་གཏན་ཚིགས་དུ་མ་རུང་བ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་བྱ་དུ་མ་མཚོན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དུ་མས་མཚོན་བྱ་གཅིག་མཚོན་པས་གྲངས་མི་

(༡༧)

མཉམ་ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དེས་མཚོན་བྱ་དེ་དེ་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་ཕྱེ་ན་མཚོན་བྱ་དེ་མཚོན་མི་ནུས་ལ། འབྱེད་ན་དེ་མིན་དུ་མཚོན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མིན་དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མི་བསླུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་ཕྱོགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ། ཉིས་པ་ཁྱེད་རང་ལའང་མཚུངས་སོ་སྙམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་ཕྱོགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱང་མཚོན་བྱ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་ལས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དང་། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་གསུངས་པ་དེ། མཚན་ཉིད་རྣམ་གྲངས་པའམ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ནི་གང་རུང་རེ་རེ་ཀྱང་སོ་སོར་མཚོན་ནུས་པས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འདོད་དེ། འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་ན་མཚན་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་གཅིག་བཤད་དོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱན་མཛད་པས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཡིན་གྱི། །

{༤༢}

མི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མའི་མཚན་ཉིད། མི་བསླུ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་མི་བསླུ་བ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ནི། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དོན་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ལ་གནས་པའི་ནུས་པའོ། །དེ་ལ་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གཅོད། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་མི་སྲིད་པ་གཅོད། བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱབ་ཆེས་པ་གཅོད་ལ། མ་ཁྱབ་པ་གཅོད་པ་ཞིག་ཁ་བསྐང་ངོ་། །བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ནི་ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བྲམ་ཟེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་བཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་དག་ལས་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་ན་ལུགས་དང་པོ་ལ། ཚད་མ་དེ་མཚོན་བྱ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་མཚན་ཉིད་དོན་ལྡོག་གཉིས་ཀྱིས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། མི་བསླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་དོན་ལྡོག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེང་སང་གི་བོད་དག་འདི་ལྟ་དབང་གི་དགོངས་པ་མ

ཡིན་ཏེ། གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ནི་མ་བརྟགས་པར་རང་དགར་སྨྲ་བ་སྟེ། ཁྱོད་རང་ལྟར་ན། གསར་དུ་ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ཆོས་ཅན། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཟུར་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུམ་ཆར་ཁས་བླངས། ལུགས་གཉིས་པའང་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པར་སོ་སོར་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གསུམ་པའང་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཚིག་དེ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ན། གཞན་ནས་ཁ་བསྐང་བས་ཚིག་སྐྱ་མ་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་པའང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ནི་མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ལ་འདོད་པར་སྣང་ལ། དེ་དང་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའང་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤོང་བར་མཛད་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་བཞི་པའང་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྔར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པས་མི་དགོས། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པས་མངོན་སུམ་ལ་མ་ཁྱབ། དོན་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་དོན། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པའི་དབང་གིས་རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །ཞེས

༡༠༠

གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་འཆད་པ་ནི། གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད། མི་བསླུ་བའི་དོན་བཤད། དེས་ན་ཚིག་གཞན་བསྣན་མི་དགོས་པར་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་ཚད་མ་མདོའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་དགོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་དོན་ལྡོག་བསྟན་ཏེ། ཚད་མ་མདོར་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུའང་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། བསླུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་དེའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པར་གསུངས་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུའང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞིར་བཞག་ལ། མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཡང་དག་དང་། བསླུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བསླུ་བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མདོའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་ལྡོག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འདིར་ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་མདོའི་དགོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་དོན་ལྡོག་ཐོག་མར་སྟོན་པའང་སྐབས་སུ་བབས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡང་གཙོ་བོར་མི་བསླུ་བའི་སྒོ་ནས་གཞག་དགོས

པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་མཚན་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པར་དོན་ལ་མཐུན་ཏེ། མི་བསླུ་བའི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི་མི་བསླུ་ཞེས་དང་། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མི་བསླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་འཇུག་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་ལྡོག་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་མི་བསླུ་བ། ལས་གང་ལ་མི་བསླུ་བ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་མི་བསླུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས། མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་བསླུ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་རང་མཚན་ཡོད་པས་དེ་ལ་འཇུག་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་མི་བསླུ། དོན་རང་མཚན་མེད་པས་དེ་ལས་ལྡོག་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་མི་བསླུ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་མཚན་ལ་ཞུགས་ན་དེ་ཐོབ་པ་ལ་མི་བསླུ། རང་མཚན་མེད་པས་དེ་ལས་ལྡོག་ན་དེ་མེད་པ་ལ་མི་བསླུ་བའོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཡུལ་གྱི་མི་བསླུ་བ་དེ་ཚང་སྟེ། རང་ཉིད་གཞལ་བྱར་འཛོག་པའི་ཚེ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅད་ཤེས་དང་ཐེ་ཚོམ་ལ་བྱ་བའི་མི་བསླུ་བ་ཚང་བ་ཡོད་དེ། དེ་རང་མཚན་ལ་ཞུགས་པས་རང་མཚན་ཐོབ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བྱེད་པ་པོའི་མི་བསླུ་བ་མ་ཚང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་འཛིན་སྟངས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་དགོས་པ་ལས། བཅད་ཤེས་ནི་ཚད་མ་སྔ་ཕྱིའི་གཟུང་བའི

{༡༠༣}

ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་འཛིན་སྟངས་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡུལ་གྱི་མི་བསླུ་བ་དང་། བྱ་བའི་མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་འདིའི་མི་བསླུ་བའི་གོ་མི་ཆོད་དེ། འདིའི་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ན། ཆོས་གསུམ་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཏེ། འདིའི་མི་བསླུ་བ་ལ་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དགོས་པས་ཁྱེད་པ་པོའི་མི་བསླུ་བ་ལ་གསར་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ཅིང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་དང་། བསམ་པ་ལ་ནི་བསླུ་མེད་ཕྱིར། །འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་དང་། བསླུ་མེད་ཕྱིར་ཏེ་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་དང་། བསླུ་བ་མེད་ཅན་གང་ཡིན་དེ། །བསྒོམ་བྱུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད། །ཅེས་དང་། ཚད་མ་ཉིད་ནི་བཀག་པ་སྟེ། །བསླུ་བའི་ཕྱིར་རོ་དེ་དོན་དུའང་། །ཞེས་སོགས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་མི་བསླུ་བ་ཚང་མ་ཚང་གི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པར་སྣང་གི གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྣན་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་གཏེར་རྒྱ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ཁོ་ན་གསུངས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་སློབ་གྱི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འདི་བཞིན་དུ་མཛད་པས་བཅད་ཤེས་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྣན་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་འཆུགས

{༡༠༣}

པས་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། མི་བསླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། རང་མཚན་རྟོགས་པར་དོན་ལ་མཐུན་ན་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེས་ཡུལ་རང་མཚན་མེད་པར་གཞལ་བས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དུང་དཀར་པོ་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དང་། ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཚད་མར་ཐལ། མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དུང་སེར་པོ་དང་། ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་འཛིན་པ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཅད་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རང་བཞིན། གཅོད་བྱེད་ངེས་པའི་རང་བཞིན། དེས་དེ་ཇི་ལྟར་ངེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་རྟོག་པའི་ཞེན་བློ། དབྱེ་ན་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས། དང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དང་ངེས་ཤེས་གཉིས་ཀ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་བ་གང་ཞིག ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དང་། ཟླ་གཉིས་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་ཡུལ་དོན་དང་མཐུན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གང་ཞིག དེར་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པ། དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཡང་དག་པའི་ངེས་པ་དང་། ལོག་པའི་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར

{ ༡༠༩ }

ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མ་ནི། ངེས་ཤེས་ཀྱི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ངེས་པ་བདགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚད་མར་གྱུར་པའི་ངེས་པ་དང་། ཚད་མ་མིན་པའི་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །མངོན་སུམ་རྣམས་ནི་གཙོད་བྱེད་ངེས་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ནི། རང་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚད་མ་འགའ་ཞིག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། འགའ་ཞིག་རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ནུས་པ་ནི་ངེས་ཤེས་ལ་མེད། སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་བ་ནི་ཡིད་ཡུལ་གཞན་ལ་ཡེངས་པས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ནས་དེའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར། སྒྲོ་འདོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་

༼༡༠༥༽

པ། དེ་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་སྟེ། གང་ལ་དབྱེ་བའི་གཞི། གང་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ། གང་གིས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བའི་དོན། ཇི་སྙེད་བྱེ་བའི་གྲངས་ངེས། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་སྒྲ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག ཚད་མ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་ཤེས་པ་དབྱེ་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་ཤེས་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དབྱེ་གཞི་རྒྱ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་ཤེས་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། དོན་བྱེད་པར་སྣང་བའི་ཚད་མ་དང་། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མེས་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུའི་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི། མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ཀྲུང་པ་སྣང་བ་སྐྱེས་བུའི་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་དབྱེ་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསླུ་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཟིན་པས་བསྟན་བཅོས་སུ་དཔྱད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་ངེས་པས་མངོན་རྗེས་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་མ་ཁོ་ན་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དབྱེ་གཞིར་མི་རུང་བར། བྱེ་བྲག་ཕྱེ་ནས་དབྱེ་གཞིར་དགོས་ན། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དགོས་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། ཚད་མ་དང་། ཡང་དག་ཤེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་དབྱེ་གཞིར་རིགས་ཏེ། འདིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས་ཞེས་ཚད་

མ་དང་། རྣམ་ངེས་སུ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཞེས་ཡང་དག་ཤེས་པ་དབྱེ་བའི་གཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ། མྱོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སམ། རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་ཐ་དད་བཞིའི་ནང་ནས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣ་ན་ཤྲཱི་ན་རེ། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཆ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་དང་། རྗེས་དཔག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲི་མའི་ཆ་ཡིན་པས་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པས་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆ་ནས་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ལ། འཁྲུལ་ཤེས་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དཔག་སྤྱིར་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། བྱེ་བྲག་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་བློའི་ངོ་བོར་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུལ་ལ་ལྟོས

ནས་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་འཇོག་སྟེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ། ལ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་དེ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྲེ་བྲག་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་དང་པོ་མེད་དེ། ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན། རྗེས་དཔག་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་ཚེ་རྗེས་དཔག་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྗེས་དཔག་དེ་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དུ་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་དེ། བྱེ་བྲག་ཤ་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན། ཤིང་ཙམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཤ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། ཤིང་ཙམ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ནི། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ལ། མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ལུང་ཚད་མ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འདོད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ བློ་བས་དེའི་སྟེང་དུ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་། བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག དེའི་སྟེང་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན། འདིར་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། རང་ལུགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ནི། འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ། རྟོགས

ཚུལ་གྱིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་པའོ། །གཞན་ལུགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་འགོག་པ་ལ་མདོར། ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དང་། ཁྱད་པར་མཐོང་བ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཕྱུང་པོ་གསུམ་པར་འདོད་པའི་གྲངས་མང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱང་འཕེན་པས་ཚད་མ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་པ་གྲངས་ཉུང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ཡང་གསུངས་སོ། །དྲུག་པ་ནི། སྦྱོར་མིང་ལ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་ལ་ལྟོས་པ་དང་། ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་སོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དུ་བྱས་པའི་མིང་དང་། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འཇུག་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དུ་བྱས་པའི་མིང་གཉིས་སོ། །འདི་ལ་བཤད་འཇུག་འགལ་བ་དང་། མི་འགལ་བ་དང་། འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱེའུ་ཉིལ་བཙུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱ་ལུག་རྗེ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། འགལ་འདུ་མུ་གསུམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། འཇུག་པ་ནི་པདྨ་ལ་འཇུག་ལ། བཤད་ན་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མཚོ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ལ་གསུམ་ལས། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨོ་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨོ་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་བཤད་དུ་མེད་ལ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྦལ་པ་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མེད་ལ། འོན་སྐམ་ལས

སྐྱེས་པའི་སྔོང་དུམ་ལྟ་བུ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་མུ་བཞི་པ་ཅི་ཕྱིར་མི་བགྲང་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་མུ་གསུམ་དང་། རྗེས་དཔག་ལ་མུ་གཅིག་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་དོད་དུ། པྲ་ཏྱ་ཀྵ་ཞེས་པའི་པྲ་ཏྱ་ནི་སོ་སོ་དང་། ཨཀྵ་ནི་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པས་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་པར་འགྱུར་ལ། དེའང་མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་བཤད་དུ་མེད། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་རྣམས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྗེས་དཔག་གི་སྐད་དོད་དུ་ཨ་ནུ་མཱ་ན་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཨ་ནུ་ནི་ཕྱིས་སམ་རྗེས་ལ་འཇུག་ཅིང་། མཱ་ན་ནི་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་མུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ལ། ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། དུས་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ནོར་བུར་འོད་ལ་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ནོར་བུ་རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ནོར་བུ་རང་མཚན་པས་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་པའི

༼༡༡༠༽

ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་བློ་རིགས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ལ། ལྷ་ཤཱཀྱ་གཉིས་ཀྱིས་ནོར་བུའི་འོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཞེད་པ་དང་། རྒྱན་མཛད་པ་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བཞེད་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གིས་ལོག་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་དང་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་ཉིད་གཞུང་གི་དགོངས་པ་སྟེ། དང་པོར་ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ། དེ་ནས་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ལོག་ཤེས། དེ་ནས་ནོར་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུག་པས་ནོར་བུ་ཉིད་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡང་ལོག་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་རིམ་ཟིན་ནས་ནོར་བུའི་འོད་དུ་ངེས་པའི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག དེས་ནས་དེས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས། ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནོར་བུའི་མདུན་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚེ། སྔར་ལྟར་ནོར་བུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱེས་པ་སྟེ་བློ་རིགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་གནས། ནོར་བུ་སྒྲོན་མའི་འོད་དག་ལ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དཔེར་བླངས་པ་ནི་ལོག་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ནམ་ཕྱེད་ལ་ཉིན་ཕྱེད་དུ་འཁྲུལ་ནས་ཉིན་ཕྱེད་ཀྱི་བུ་ཚ་རྨིས་པའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིན་ཕྱེད་ཀྱི་བུ་ཚ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། ཉིན་ཕྱེད་ཀྱི་བུ་ཚ་དེས་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དུང་དཀར་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་དུང་གི་ཁ་དོག་ལ་འཁྲུལ་ཡང་དབྱིབས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། ལྗོན་ཤིང་འགྲོར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དེ་ལྗོན་ཤིང་སྡོད་པའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་། ལྗོན་ཤིང་རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། དུང་གི་དབྱིབས་དང་ལྗོན་ཤིང་རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་

སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་དུང་གི་ཁ་དོག་དང་། ལྷོན་ཤིང་སྡོང་པའི་ཆ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག དུང་དཀར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་དུང་གི་རེག་བྱ་འཛམ་པ་དང་། ལྷི་བ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། མེ་ཆུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཚ་བ་དང་། གཤེར་བ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ལུས་དབང་དོན་མེད་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་རེག་བྱ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་དུང་གི་ཁ་དོག་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འདི་ལ་རེག་བྱ་འདི་དང་འདི་ཡོད་ཅེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་གཞན་ལས་དུས་མཉམ་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་རྫས་གཞན་དཔོག་པ་རྒྱུའི་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག སྔོ་རྒྱབ་ཀྱི་བུམ་པ་ལ་མཛོད་ཕུགས་ཀྱི་བུམ་པར་འབྲུལ་དུས་ཀྱི་སྔོ་རྒྱབ་ཀྱི་བུམ་པར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། སྔ་དྲོའི་བུམ་པ་ལ་ཕྱི་དྲོའི་བུམ་པར་འཁྲུལ་དུས་ཀྱི་སྔ་དྲོའི་བུམ་པར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། བུམ་པའི་དམར་པོ་ལ་སྣམ་བུའི་དམར་པོར་འཁྲུལ་དུས་ཀྱི་བུམ་པའི་དམར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་གསུམ། སྔོ་རྒྱབ་ཀྱི་བུམ་པ་སོགས་དོན་རང་མཚན་གསུམ་པོ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དོན་རང་མཚན་གསུམ་པོ་དེས་ཤེས་པ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེས

{ ༡༡༣ }

དཔག་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག ནོར་བུའི་འོད་ཀྱི་
རྟགས་ལས་གཞི་དེར་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ནོར་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན།
རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། ནོར་འོད་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། འོད་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འོ་ན་སྒྲ་ལུའི་སྒྲུ་གུའི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་སྒྲ་ལུའི་ས་བོན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ།
སྒྲ་ལུའི་ས་བོན་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། སྒྲ་ལུའི་སྒྲུ་གུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། སྒྲུ་གུ་ཙམ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་རྟག་པའི་མེ་ཡོད་པར་
རྟོགས་པའི་བློ་དེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། རྟག་པའི་མེ་ཡོད་དེ།
དོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་རློམ་ཚོད་ལ་འཁྲུལ་ཡང་སོང་ཚོད་ལ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟག་པའི་མེ་དང་དོན་དམ་པའི་དུ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མེ་
ཙམ་དང་དུ་བ་ཙམ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན་མི་འཐད་དེ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་རྟག་པའི་མེ་དང་དོན་དམ་པའི་དུ་བ་
མ་གྲུབ་ན། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མེ་ཙམ་དང་དུ་བ་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་
མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་བསྟན་པའི་ཚུལ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་
བའི་ཚུལ། འཐད་པའི་ཕྱོགས་ངེས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དང་

༼༡༡༣༽

མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ན་མཚན་གཞི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་རང་ལས་ངེས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་ལས་ངེས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། འགའ་ཡང་མཚན་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ། རྨོངས་པ་མེད་པས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལའང་ངེས་བྱེད་གཞན་དགོས་པས་ངེས་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །བསྟན་བཅོས་རྨོངས་པ་ཟློག་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་གཞན་ངེས་ཁོ་ན་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གཞན་ངེས་ཡོད་ན་ངེས་བྱའི་ཚད་མ་དང་། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་དཔྱད་པས་འཇིག་པས་རང་ངེས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་འདོད་ཀྱང་། མཆོན་བྱ་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་མཚན་གཞིའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པར་འདོད་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོ་བཞི་པོ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་གང་གིས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་ཚུལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བ་དང་། ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན། ཚད

མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་ཤེས་དེ་འང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཆ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་នུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དོན་ལྡོག་གསལ་བའི་ཆ་ལ་རང་ངེས་ཚད་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བ་ལའང་རང་ངེས་སུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་རང་ངེས་ཡིན་པ་དོན་གཅིག་པ་གང་ཞིག རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གསལ་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་བསླུ་བ་ཡོད་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའང་ཡོད། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའང་ཡོད་ཅེས་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་ནི་ངེས་པ་བློའི་ཐ་སྙད་ངེས་ཤེས་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་ཚད་མའི་དོན་ལྡོག་མི་བསླུ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ངེས་ཤེས་དེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་གཞུང་སྔ་མས་ཤེས་པའི་དོན་ལྡོག་ལ། རང་ངེས་ཁོ་ན་དང་། ཕྱི་མས་ཚད་མའི་དོན་ལྡོག་ལ། རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང་། འོག་ནས་འཆད་པའི་རང་ངེས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་གང་ཞིག རང་གི་གཞལ་བྱའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པས་རང་སྐྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་

༼༡༡༥༽

ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ། གཞན་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་གང་ཞིག རང་གི་གཞལ་བྱའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ནུས་པས་རང་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བ་ལ་ངེས་པའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ནུས་པར་ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་དགོས་པའོ། །མཚན་གཞི་ལ་རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ནི་རང་ངེས་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་ལྷ་ཤཱཀྱ་ཆོས་མཆོག་གིས་འགྲེལ་པ་སུམ་ཆར་ལས་རྗེས་དཔག་རང་ངེས་ཁོ་ནར་བཤད་དོ། །མངོན་སུམ་ལ་བཞི་ལས། ཁ་ཅིག རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་རང་ངེས་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདིའི་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་པས་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་པ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་གྱིས། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ངེས་ཤེས་མེད་པས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གང་ཡང་མེད་པ་སྲིད་ཅིང་། འཕགས་པ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་རང་ངེས་ཁོ་ནའོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ནི་

{༡༡༨}

རང་ངེས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཡུལ་གྱི་ཇེས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ངེས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་རྒྱུད་བསླད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཡང་རང་ལས་ངེས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱང་འཕེན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་རྒྱུན་མེད་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་དང་། ཡིད་མངོན་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཆོས་མཆོག་གིས་དོན་བྱེད་སྣང་གི་མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་རང་ངེས་དང་། འཇུག་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་ནི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་རང་ངེས་དང་ཡོད་ན་གཞན་ངེས་ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །རིགས་གཏེར་ལས། དོན་བྱེད་སྣང་གི་མངོན་སུམ་དང་། གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས། དེ་གཉིས་རང་ངེས་དང་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད་པ་གཉིས་བསྣན་པས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་དོན་བྱེད་སྣང་གི་མངོན་སུམ་ནི་མེས་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་བཞིན་པར་སྣང་བའི་མེ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་ལ་យུན་རིང་དུ་གོམས་པས་སྐྱ་རིས་ཟིན་པའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །དང་པོ་བ་ནི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་གི་

༼༡༡༨༽

རིགས་འདྲ་སྔར་མ་མཐོང་བ་གསར་དུ་མཐོང་བ་སྟེ། བ་མེན་དང་པོ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །ཡིད་མ་གཏད་པ་ནི་རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །འཁྲུལ་རྒྱུ་རྐྱེན་གསུམ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་གིས་གེགས་བྱས་པས་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ནུས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྣང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས། སྤྱི་རང་ལས་ངེས་ཤིང་ཁྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས། སྣང་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་གསུམ་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དོན་ཚན་བཞི་བཞིའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་ན། དང་པོ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། དོན་ལ་མེ་ཡིན་ཅིང་རྟོག་པས་མེ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་རྒྱང་རིང་པོའི་དམར་འབར་བ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །དེ་དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞན་ངེས་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཐག་རིང་བ་དང་། རྒྱུ་མའི་མེ་དང་ནོར་བུའི་འོད་ལ་སོགས་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཕྱིས་མེའི་མདུན་དུ་ཕྱིན་ནས་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ། མངོན་སུམ་ཡིན་རིང་དུ་གོམས་པས་སྒྲུ་རིས་ཟིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ། དུ་བ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེ་དཔག་གི་སྟོབས་སམ། མེའི་དྲི་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་གཞན་གྱི་རྟགས་ལས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། དོན་ལ་ཤ་པ་ཡིན་

ཅིང་། རྟོག་པས་ཤ་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དུས་ཀྱི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་བཅས་པ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་གཞན་གསུམ་ནི་སྔ་མ་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། ཁ་ཅིག ཡིད་གཟུགས་མཐོང་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་དུས་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡིད་གཟུགས་མཐོང་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་དེས། སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གཞན་ཆགས་ཞེས་ནུས་ཉམས་ཚེ། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་ཆོས་གཞན་གསུམ་ནི་སྔ་མ་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག ངེས་བྱའི་ཚད་མ་དང་། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ན་ཚད་མ་ཕྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐ་དད་ན་ཡུལ་གཞན་དངོས་པོར་གྲུབ་པས། གཞན་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། འཇུག་ཡུལ་གཅིག་དང་སྣང་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་པས། སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་སྔ་མའི་འཇུག་ཡུལ་རྟག་པར་ཐལ་བ་དང་། ཚད་མ་ཕྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། སྣང་ཡུལ་དོན་གཞན་མེད་པས་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཚད་མ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་འཇུག་ཡུལ་རྒྱུན་གཅིག་ལ། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་གཞན་ངེས་ཚད་མར་འདོད་པའི་ཚད་མ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཅོད་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་། །

{༡༡༨}

གཅོད་ན་རང་ངེས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། མངོན་སུམ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་སུ་ཐལ། རང་ངེས་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངེས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས། གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བསླུ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲངས་པ་ཅན་པ་དེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བདེ་བ་མི་མྱོང་བར། བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཀློལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱུད་འཕེན་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་ཀློལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་ལ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་འཕེན་པའི་རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། དེའི་དོན་ངེས་པ་ལ་ངེས་པར་འཇོག་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ངེས་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། བློས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དབྱེ་ན་སྣང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་། སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། མཚན་གཞི་ནི། དེའི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་རྣམས་སོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། །

༼༡༢༠༽

རྟོག་བློས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་སྒྲོ་བཏགས། མཚན་གཞི་ནི། ཡོད་པ་གཞན་སེལ་རྣམས་སོ། །དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྣང་བའི་སྒྲུབ་པའི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། བློས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དབྱེ་ན་མ་ཡིན་དགག་དང་། མེད་དགག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་བློས་དགག་བྱ་དགག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཅོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། འདི་དང་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པ་དོན་གཅིག་གོ །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་བློས་དགག་བྱ་བཀག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། འདི་དང་མེད་དགག་དོན་གཅིག་གོ །རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཡང་སེལ་ངོར་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་ཡང་སེལ་ངོར་ཡིན་ལ། སེལ་ངོའི་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང་། མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་དོན་ནོ། །ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ་ཡང་ཚིག་ཟིན་ལ་འཕེན་པ་དང་། དོན་གྱིས་འཕེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཡུམ་དག་གི་ས་ཕྱོགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཡུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །སེལ་བའི་སྒྲུབ་པའི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། བློས་དགག་བྱ་བཀག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྣམ་བཅད་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྟེ། འདི་དང་མེད་དགག་གཉིས། མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱིས་མཁས་པ་ཕྱ་པ་སོགས་ན་རེ། དངོས་རྟོགས་དང་། ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

༼༡༣༡༽

རིམ་བཞིན་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་དང༌། དོན་གཞན་གྱིས་རྣམ་པ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ཤུགས་རྟོགས་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྒྲུབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གམ། མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སེལ་བའི་སྒྲུབ་པའམ་མ་ཡིན་དགག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཕྱིས་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གམ། མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་དགག་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྐོལ་བ་མཁས་པས་དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཚེ་བུམ་པས་དག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། རྐོལ་བ་རྨོངས་པས་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཚེ་བུམ་པས་དག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཤུགས་རྟོགས་མེད་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་གི་ཆ་འགར། ཤུགས་ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གྱིས་གོ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པའམ་ཚུལ་གསུམ་གོམས་པ་ལས་བློ་བུར་བའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་

〔༡༢༢〕

རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གཉིས་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཡང་དག ལོག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱྭ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། ཕྱི་མའི་མཚན་ཉིད། སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ཅིང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་མངོན་སུམ་གྱི་རང་ལྡོག་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའམ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། གཉིས་ཀའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་ནི། སྒྲ

{༡༢༣}

དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། རྟོག་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་འདྲེར་རུང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་རུང་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་བྱིས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་བསྡུ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་བློ་དེས། དེ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། རུང་བ་འཛིན་པའི་བློ་དེས་བརྡ་བྱེད་ནན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རུང་བ་འཛིན་པའི་རིགས་ལས་འདོག་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། སྔ་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་རིགས་ལ་འདོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་འདིར་བསྟན་གྱི་བྲལ་བྱ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དོན་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་དང་། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་འཛིན་པའི་དང་། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་དང་། དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཞེན་བློ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ནི། རང་ལྡོག་ལ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་ལྡན་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ཡང་རང་མཚན་གཞིར་བཟུང་བའི་ཚེ་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཚང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག རྣམ་རིག་པ་ལྟར་མི་བསླུ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག དོན་དམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག གཞུང་དོན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་པས་གནོད་པས། རང་ལུགས་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལ་འཁྲུལ་བ་ནི་རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་པར་མི་སྐྱེད་ཅིང་། ཞེས

༡༣༩

གསུངས་པ་ལྟར། དབང་པོ་དང་། ཡུལ་དང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་རྒྱུས་འཁྲུལ་པར་མི་སྐྱེད་པའོ། །འོན་རྟོག་པ་ཡང་མ་འཁྲུལ་བར་གྱུར་ཏེ། འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འཁྲུལ་པར་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། སོགས་ཁོངས་ནས། ཐོག་མེད་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སྒྲུབ་པ། །ཞེས་དང་། གང་དེ་འཁྲུལ་པ་ཐོག་མེད་པའི། །དུས་ཅན་མཐོང་གོམས་ཀྱིས་སྐྱུལ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འོན་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ལ་དགོངས་སམ། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་ན་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་རིགས་མི་མཐུན་མཐའ་དག་སེལ་ནུས་ཀྱང་། རྟོག་བྲལ་སྨོས་པ་ནི་བྲེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དང་། ཁ་ཅིག འཇུག་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བས་གོ་ཆོད་པས་རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ་ལྔ་སྟེ། གང་ལ་དབྱེ་བའི་གཞི། གང་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ། གང་གིས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་དོན། དེ་སྙེད་ཕྱེ་བའི་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ནི། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་དང་། ཡིད་དང་། རང་རིག་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་སྟེ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ཡུལ་གཞན་རིག་པ་དོན་རིག་གི་མངོན་སུམ་གཉིས། རང་རིག་པ་རང་རིག་གི་མངོན་སུམ། རང་

གཞན་མེད་པར་རིག་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དོན་རིག་གཉིས། གཞན་དབང་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་རང་རིག ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་དང་། འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་ཀ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གཞན་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གཞན་གསུམ་པོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མངོན་སུམ་གཞན་གསུམ་པོ་རྫས་ཐ་དད་དང་། དེ་གསུམ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །ལྔ་པ་ནི། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྡེའི་ལུགས། །ཕྱི་བྲག་སྨྲ་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག སྔྲ་ཇི་བཞིན་དུ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། དབང་ཡིད་མངོན་སུམ་གཉིས་མེད་པས། བཞིར་ཕྱེ་བ་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དམིགས་བརྟག་ལས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ། དབང་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པས་དབང་མངོན་ཁས་བླངས་དགོས་ཤིང་། དབང་མངོན་འདོད་ན་ཡིད་མངོན་ཡང་འདོད་དགོས་པར་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ཉིད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་དེའི་དོན། སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས། གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་སྣང་

ཡུལ་དེ་ལ། མ་འཁྲུལ་བར་རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་གཞུང་འདིའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་རྣམ་རིག་པས་ཁས་བླངས་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་གྱི་གྲངས་ངེས་ནི་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ། དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བར་མི་སྲིད་པར། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས། མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གཅིག་ཅིང་། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གཅིག་པས། རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུ་བཞག་གོ །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བཞི་ཆར་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཤེས་པ་དང་། དབང་མངོན་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། ཡིད་མངོན་ནི་དེའི་ཡུལ་ལས་རྗེས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཚད་མར་འཛོག་པ་ནི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བཞག་པའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་དང་། རིགས་གཏེར་རྒྱ་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཚེ། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་དགོས་པས། མདོ་

{༡༢༥}

སྡེ་པ་བོ་ནའི་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། རིགས་གཏེར་རྩ་བའི་ཚིག་རྐང་གཉིས་པོ་དེའི་མགོར་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་སྦྱོར་ཤེས་ན་གནད་ཐམས་ཅད་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དབང་མངོན་ལ་ཡང་བཞི་སྟེ། མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནས། ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྔ། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ནས་རེག་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་རང་ངེས་དབང་མངོན་དང་། གཞན་ངེས་དབང་མངོན་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་དང་། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པར་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། གྲུབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ལ་གྲགས་པའི་དབང་པོ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། རྟེན་གཟུགས་ཅན་འདི་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཛིན་ནུས་ཤིག་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ནུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོའང་ཡིན། །ཞེས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ཡང་མངོན་པ་ལས་གྲགས་པ་ལྟར་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་སོགས

༼༡༣༨༽

དང་། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་སོགས་འདིར་རིགས་པས་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། རྐྱེན་གཞན་ཚང་ཡང་དབང་རྟེན་འདི་དག་ལ་ཡོད་པའི་ནུས་པ་ཞིག་མ་ཚང་ན་དབང་ཤེས་མི་འབྱུང་བའི་རྟགས་ལས་ནུས་པ་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། ནུས་པ་དེ་ཡང་བེམ་ཤེས་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པ་ལས་ཤེས་པར་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་སྔར་ནས་ཡོད་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ཡིན་ན་དབང་རྟེན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བེམ་པོར་གྲུབ་པས་གཟུགས་ཅན་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་དབང་མངོན་པར་མ་ཆད་དང་། འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་ལས། དང་པོར་དབང་མངོན་པར་མ་ཆད་པར་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དམིགས་པས། དེ་ལ་ཡོད་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་འགྲུབ་སྟེ། མེ་དུ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ལྡོག་པས་ཀྱང་འགྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་མཐུན་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་པས། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་རང་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་བས་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡིས། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ཙམ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འགྲེལ་འདིར།

{༡༣༨}

དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། དེ་ཕྱིར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་བློ། །ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་པ་སྟེ། དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་རྒྱུས་འཁྲུལ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་རང་མཚན་གྱིས་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་སྒྲ་དོན་སྦྱོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་དེ་རྐྱེན་གསུམ་ཆར་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་། དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར། བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་དབང་མངོན་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། དབང་པོ་ཐུན་མོང་མིན་རྒྱུའི་ཕྱིར། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྔ་སྒྲ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་རྐྱེན་བདག་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་ནུས། གཞན་གཉིས་དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མ་མདོར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་སྒྲ་དོན། མཚན་གཞི་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་པ་གང་ཞིག ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རང་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་གཙོ་བོར་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་བྱེད་

དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཤེས་པར་མཚུངས་པས་ན་མཚུངས་པ། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་རྐྱེན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ལ་སོགས་པ་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་ལས་ལྡང་བའི་ལྡང་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག དང་པོའི་འཇུག་སེམས་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག ཀུན་གཞི་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དང་པོའི་འཇུག་སེམས་དང་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་རིང་པོས་ཆོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་གཞི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་འཐད་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གནས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་གསལ་བར་ཡོད་པས་དེས་ལྡང་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་བདག་རྐྱེན་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། སྒྲ་དོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་ཡུལ་སོ་སོར་འཛིན་ནུས་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་དེ། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཡུལ་འཛིན་ནུས་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་བདག་རྐྱེན་ནོ། །གསུམ་པ་དམིགས་རྐྱེན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་དེའི་སྟེང་གི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་དེ་རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་དོན་གྱི་ཚབ་ཏུ་ནུས་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས

༼༡༣༡༽

མངོན་པ་བ་རྣམས། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ཉིད་ལ་འཇོག་དགོས་པས་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔའོ། །འོན་ཀྱང་གཟུང་དོན་དང་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་པ་གཏོད་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་དམིགས་རྐྱེན་དང་། རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ཆ་ནས་གཟུང་དོན་དུ་འཇོག་པས། གཟུང་དོན་ལ་དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་རྣམ་ཤེས་དེའི་གཟུང་དོན་གྱིས་མ་ཁྱབ་བོ། །གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་གསུམ་སྟེ། ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྐྱེན་གསུམ་ལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སོགས་ལྔའོ། །གསུམ་པ་ལ། བདག་རྐྱེན་ནི། དབང་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་ཚེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ། ཡིད་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། དོན་རིག་ཡིད་མངོན་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དེ་དབང་ཤེས་ཉིད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་ཆར་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདག་རྐྱེན་དེ་ཉིད་ཡིད་མངོན་

༼༡༣༢༽

སྨོྂང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཚནས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འཛོག་སྟེ། རྣམ་ངེས་སུ། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས། །བྱུང་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དམིགས་རྐྱེན་ནི། དབང་མངོན་སྣང་ཅིག་དང་པོའི་དམིགས་རྐྱེན་ནི་ཡིད་མངོན་སྣང་ཅིག་དང་པོའི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་དུས་སུ་འདས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་འདས་པ་ཡིས། །དོན་མཐོང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་རིགས་འདྲ་སྣང་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ཡིད་མངོན་སྣང་ཅིག་དང་པོ་དང་། དབང་མངོན་སྣང་ཅིག་གཉིས་པ་གཉིས་ཀའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དེ་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པ། སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་ལྡ་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་ལྡ་ཅིག་ཅར་སྐྱེའམ་མི་སྐྱེ། མི་སྐྱེ་ན་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱེ་ན་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ནང་དུ་རང་རིག་གི་རྒྱུན་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་དབང་ཤེས་ལྡ་དང་རྟོག་པ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྟེང་དུ་ཁ་ནང་བལྟས་ལ་རང་རིག་གི་རྒྱུན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་མངོན་

ལྟ་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་དེ་དག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལ་ཡང་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་བདེན་པ་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བས་བཟུང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གཞན་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་འགོད། འཐད་པའི་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱུན་གྱིས་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག དེ་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས། མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་འཛིན་ཞིང་མཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བཅུལ་ལོ། །ཞེས་བཞེད་པར་ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་དཔོན་སློབ་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ལས་འབྱུང་ངོ་། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་རྫོགས་པའི་མཇུག་ཏུ། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་སྔ་རོལ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་གཟུགས་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་མི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ།

༼༡༣༩༽

དབང་མངོན་དེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུན་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་མངོན་དེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་མ་བྱུང་བར་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་བས་རྒྱུན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་སུ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ཚང་བས། དངོས་རྒྱུ་ལས་དངོས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་སུས་ཀྱང་བཀག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དུ་ན་དཔྱོད་པ་བས་དབང་ཤེས་མྱུང་བྱ་མྱོང་བྱེད་སྤྱིལ་ནས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་ཡུལ་བར་མ་ཆད་དུ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྫོགས་པའི་གོང་དུ་ཡིད་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཚང་བས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་མངོན་གྱིས་གེགས་བྱེད་དོ་སྙམ་ན་དེའང་མི་འཐད་དེ། དངོས་རྒྱུ་ལས་དངོས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་རྒྱུན་གྱི་མཐར་ཡང་གེགས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཚད་མ་མདོར། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། ཡིད་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་སྟེ། རྟོག་པ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས། །བྱུང་ཞིང་དེ་དོན་དེ་མ་ཐག །འཛིན་པར་བྱེད་པ

{༡༣༥}

ཡིད་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། སྐྱེ་ཚུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་འགྲོས་བརྩི་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་པའམ་སྔ་རོལ་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་རྫོགས་པའི་མཐར་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མཆོག་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གནས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་མ་རྫོགས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་། རྒྱུན་ལྷར་སྤྱིལ་མར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར། དུས་མཉམ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཚུལ་ནི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱི་དོན་གྱིས་དམིགས་རྐྱེན་བྱས་ནས། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དུས་མཉམ་པར་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་རྫས་ལོགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྫོགས་པར་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཚེ་མངོན་སུམ་གྱི་འགྲོས་བརྩི་ན་འགྲོས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ལ་དབང་མངོན་དང་། ཡིད་མངོན་གྱི་འགྲོས་གཉིས། ནང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འགྲོས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོས་ལྔར་འགྱུར་ཏེ། རྐྱེན་གསུམ་ཚང་བ་ལྔ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་ཚེ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྔ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྔ་སྟེ་བཅུ་སྐྱེ་ཡང་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་།

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྔད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འགྲོས་བསྟན་ན་བདུན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་རྩོད་པ་སྤོང་བ། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་རྩོད་པ་སྤོང་བ། བོད་རྣམས་ཀྱིས་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྔར་སྨྲོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། །ཞེས་སོགས་ཏེ་གཞུང་དོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གནོད་དེ། ཡིད་མངོན་གྱིས་ཡུལ་ངེས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་སྤྲོལ་མར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མཆོག་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་མི་གནོད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྫོགས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱུན་རྫོགས་པའི་མཐར་ཕོན་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚེ་གཟུགས་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མིག་ཤེས་མིན་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མི་རྙེད་པར་ཐལ་བས་མི་གནོད་དེ། གཞན་དུ་ན་ཡིད་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་མངོན་མ་ཡིན་ན། ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་གཞི་མི་རྙེད་པར་མཚུངས་ཤིང་། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཚེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འགྲོས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤོང་བ། ངེས་ཤེས་འདྲེན་མི་འདྲེན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་སྤོང་བ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉ་དབོན་ན་རེ། འགྲོས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་བལྟས་ལ

དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། ནང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་ཏེ། ཡང་ན་འགྲོས་བཞིར་འགྱུར་ཞིང་། ནང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་པ་ལྟར། ཕྱི་བལྟས་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས་ཡང་ན་འགྲོས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཡིད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ། དེ་གསུམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་སྟེ། ཡང་ན་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ལ་དེ་གསུམ་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་ན་སྔ་མ་གསུམ་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས་ཡང་ན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུར་མཐོང་ལ་དེའི་ཚེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་གཏོགས་པའི་མངོན་སུམ་ལེའུར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བས་མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་ནས་མངོན་སུམ་གསུམ་གྱི་འགྲོས་ཚང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་འགྲོས་གསུམ་དུ་མ་ངེས་ཏེ། དམིགས་རྐྱེན་སོགས་ཀྱི་འགྲོས་བཅུ་ན་ལྔ་དང་བདུན་དུ་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དུ་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་នུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་རིགས་གཏེར་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྐྱེ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྒྱུན་བཅས་ཡིན། །ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་རྒྱུན་མེད། །ཅེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས་མུ་སྟེགས་པའི་རྒྱུན་ལྟ་བུ་རྟག་པ་མེད་ཀྱང་རིགས་འདྲ་སྐྱེ་བ་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱུན་

ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་བས་རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་མཚམས་སྦྱོར་མ་ནུས་པས་རང་ལས་ངེས་མ་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག སྨྲ་ཇི་བཞིན་ཉིད་དུ་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བ། རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་པར་བྱས་ནས། དེ་འགོག་པ་ནི་ཁས་བླངས་མེད་པའི་དགག་པ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་ཏུ་ཟད་དེ། ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བ་རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ཉིད་དགོངས་པར་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ཞིང་། དབང་ཤེས་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་བ་དགོངས་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག ཡིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡང་ཚིག་གི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྐྱེ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དབང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགོངས་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྗེས་རྒྱུན་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱུན་མེད་དེ། ཡིད་

མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྫས་རྒྱུན་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྒྱུན་དེ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་གྱི་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་མའི་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་ལ་རྫས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྫས་རྒྱུན་དེ་དབང་མངོན་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་པས་དབང་མངོན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་ལ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་ལ་རྫས་རྒྱུན་སོ་སོར་ཡོད་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་གཉིས་ལ་རྫས་རྒྱུན་སོ་སོར་མེད་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྫས་རྒྱུན་དེ་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་གྱི། ཡིད་མངོན་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པས་རྒྱུན་མེད་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འདི་རྟོགས་པ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏའི་རྗེས་སུ་ཁོ་བོ་ལས་གཞན་མ་བྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མ་མདོར། ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་ཅན། །ཞེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། རྣམ་གཞག་ལ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་འཛིན་རྣམ་སྟེ། དེ་ལ་བློ་ནི་ཡོངས་གཅོད་པ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་། རང་ལྡོག་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་

པས། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་སྣང་མེད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བློ་གཅིག་ཉིད་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ན། གཟུང་བར་སྣང་བ་མྱོང་བྱ་དང་། འཛིན་པར་སྣང་བ་མྱོང་བྱེད་དུ་སྣང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སྣང་བའི་རང་རིག་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་ཙམ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དཔྱད། རང་རིག་དང་གཞན་རིག་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད། རང་རིག་ལ་ཡུལ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐབས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་ཙམ་གྱི་ཆ་དང་། ཡུལ་གཞན་རིག་པའི་ཆ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི། གཟུང་རྣམ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འོ་ན་བྱེ་བྲག་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་མི་རིག་པར་ཐལ། ཡུལ་གཞན་རིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ལ་འདོད་ལན་འདེབས་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་མི་རིག་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁས་བླངས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མངོན་

༼༡༤༡༽

སུམ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འདིར། ཅི་སྟེ་རང་ངོས་མི་རིག་ན། །ཇི་ལྟར་གཞན་
གྱི་ངོ་བོ་རིག །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །རང་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། རྟོག་པའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་
འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེ་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མེད། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་
མངོན་སུམ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ནི། སྒྲོ་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་དེ། སྒྲོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་
གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རང་རིག་ཞལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་
རྟགས་ལས་སྒྲོ་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་རང་དུས་སུ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། མྱོང་བྱེད་རྫས་གཞན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར
ཏེ། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །རང་མྱོང་མེད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི་བདེ་སོགས་ལ་མྱོང་བྱེད་
རྫས་གཞན་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད། རང་མྱོང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། རང་དང་དུས་མཉམ་
པའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཡིན་ནམ། ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་ཡིན། ཞེས་དཔྱད་ནས།
གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གནོད་བྱེད་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཆོས་གཅིག

ལ་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། གཞན་རིག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ན། རང་རིག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། དབང་ཡིད་གཉིས་པོ་དེ་གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣོང་བའི་ཡུལ་རང་ལས་རྫས་གཞན་པ་ཡོད་པས། དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི། རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། དེ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་སྣོང་བའི་ཡུལ་རང་ལས་རྫས་གཞན་མེད་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁས་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། མངོན་སུམ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་། དམིགས་བརྟག་ལས། དབང་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ། སེམས་ཙམ་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ངོས་བཟུང་མཛད་པ་མི་འགལ་ཞིང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་པར་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ལ་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་མེད་པར་བཤད་ཅིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་འབྲས་གནས་པ། །འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་སྨྲོང་འགྱུར་བའི། །ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བྱ་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་རང་

༼༡༩༣༽

རིག་ལ་ཡུལ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་གཟུང་རྣམ་དེ་འཛིན་རྣམ་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་ཡུལ་ཡོད་དེ། འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དང་། མི་བསླུ་བ་དེ་ཡང་། མི་བསླུ་ལས་དང་བྱེད་པོ་དང་། །བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་དང་། དབྱེ་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། རང་སྤྱི་གཉིས་གཞལ་བྱར་བྱེད་ཅེས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །གཞན་གྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་དོན་དམ་རིག་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ། སྒྲ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དབྱེར་མེད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་དུ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲ་གཅིག་ཉིད་ལ་རྟོག་པས་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པའི་ལྡོག་པ་གསུམ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དུ་བཞག་པས། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དམ་ལ་དགོངས་ནས། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་བདག་རྣམ་པར

༡༩༩

དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་དང་། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཡོད་པ་མིན་ཡང་། ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ཐ་སྙད་ལ་དགོངས་ནས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་དང་། འདི་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱི། །གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཐ་དད་ལྡན་ཞིང་རྟོག་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །ཅི་ལྟར་རྗེས་སུ་གནང་བཞིན་བྱ། །ཞེས་སོགས་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་དོན་དམ་པར་བློ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དང་། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ན། འདིའི་མཐའ་ཆོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འཆད་ཚུལ་གཞན་ལ་ནི་སྙིང་པོ་མ་མཐོང་ངོ་། །བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྟུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མ་མདོར། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་སྒོམ་བྱུང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ། ཡུལ་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་ཚུལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱུ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་

{༡༩༥}

གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྒོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ། དེ་ལ་སློབ་མི་སློབ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྔར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས། རང་རྒྱལ་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། ཐེག་ཆེན་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་རྣམས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྣང་བཅས་སྣང་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅུར་འགྱུར་ཏེ། ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས། ཐབས་ལ་ལྟོས་པ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེས་ཉེར་ལེན་དང་། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ལས་ལྡོག་པས་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་མྱུར་བས་ཚེ་གསུམ་ལ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། མྱུར་བ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་མཐར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསྐལ་པ་བརྒྱས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། བསེ་རུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་

༼༡༩༨༽

གྱིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཏེ། དེས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤྲངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐབས་སྙིང་རྗེ་དམན་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཏེ། དེས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྤྲངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་དང་ནད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཚད་མ་དང་། གཉིས་པ་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་གྲུབ་པས། ཚད་མར་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་འདི་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་མ་ངེས་ན། དེ་རང་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་མི་འཐད་ཅིང་། དེས་ན་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཚད་མས་རང་སྟོབས་དང་། གཞན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་ངེས་པ་དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཅིང་། འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་རྣམས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཚེ། སོ་སྐྱེ་དང་འདྲ་ལ། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་ཚེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས

{༡༤༧}

ཉིད་དེ་འཛིན་ཁོ་ནའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་མཁྱེན་ནམ་མི་མཁྱེན་ཞེ་ན། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག དེས་ད་ལྟར་བ་དངོས་སུ་མཁྱེན་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་ཤུགས་ལ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ། མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ཤུགས་རྟོགས་བཀག་ཟིན་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་ཤར་ན་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་ཚུར་མཐོང་གི་བློས་དཔག་པར་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེ་མཁྱེན་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ། ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ། མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པ། གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤྲང་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འདས་པ་བྱུང་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་འགྱུར་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོག་གི་ཁྱད་པར་ངེས་གྱུར་ན། །སྔོན་བྱུང་བ་ཡང་དཔག་པར་ནུས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུན་གྱིས་གང་གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་དོན་དང་མཐུན་ཅིང་འགལ་བ་མེད་ན། ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་རང་རང་གི་ཡུལ་འཆད་པ་བཞིན། གཞུང་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་དོན་དང་མཐུན་ཅིང་འགལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས

༡༩༨

པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བར་གྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །ཞེས་སོགས་དང་། འདི་ལྟར་གོམས་པ་སྔ་མ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། གོམས་རྒྱུན་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་ངེས་ཏེ། རྟེན་བརྟན་པ་གོམས་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་དེ་བསྒོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་བརྟན་པ་བསྒྲུབ་པ། གོམས་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་བསྒྲུབ་པ། དེ་བསྒོམ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རིག་པའི་སྔོན་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་གྲུབ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་རང་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བས་གྲུབ་ཅིང་། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ་རྣམས་ན་རེ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུར་གསུངས་པའི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་

༼༡༩༨༽

དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། བདག་འཛིན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་བློ་གནས་པ་ཡི་རྟེན། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་དྲུག་གིས་སྟོན་ཏེ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་པའི་འཆི་ཁ་མའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་ཏེ། རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་གེགས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་བ་ནི། བདག་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ཉོན་གཉིས་ཚང་བ་ཡིན་ལ། གེགས་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་བྲལ་བས་གནས་པ་ནི། །བརྩེ་བའམ་ཡང་ན་ལས་ཀྱིས་ཡིན། །ཞེས་ཏེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཚེ་འདིར་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་སྟེ། བདག་འཛིན་མེད་ཀྱང་སྔ་མའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་པ་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚེ་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་རྟེན་བརྟན་པར་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེ་ན། འདིར་རྟེན་བརྟན་པ་ནི་སོ་སྐྱེའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་རྟེན་བརྟན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་སྐྱེས་ནས་རྟེན་བརྟན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། གོམས་པས་བསྒྲུབ་པ་མེད་ཅེ་ན། །ཞེས་པའི་ལན་དུ། རྟེན་བརྟན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ལས་བརྩེ་སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བདག་

༼༡༥༠༽

མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་པ་ལས་རང་གི་ངང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ཏེ། ལུས་ཀྱི་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་བསྒོམ་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི། རྟེན་བརྟན་པ་བསྒོམ་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་དེ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ན། གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་འབྱུང་བར་ངེས་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་དེ་གསལ་སྣང་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་འཇིགས་གོམས་པའི་བློ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ནི། རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྣང་ཐོབ་པས་འགྲུབ་སྟེ། སྤྱིར་གསལ་བར་སྣང་བས་རྟོག་མེད་འགྲུབ་ཅིང་། བྱེ་བྲག་ཡང་དག་པའི་དོན་གསལ་བར་སྣང་བས་མ་འཁྲུལ་བ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤོང་བ་ལ། སྤྲང་པ་ཕུན་ཚོགས་མི་འཐད་པ་སྤོང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཕུན་ཚོགས་མི་འཐད་པ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་གཏན་ནས་སྤྲངས་པའི་སྤྲངས་པ་མེད་དེ། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྤོང་མི་ནུས་པ་དང་། ནུས་ཀྱང་སྤོང་པའི་ཐབས་མེད་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་ཀྱང་སྤྲངས་པ་སླར་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པའི་རིགས་བཞི་ལས། ལན་གྱི་རིགས་ཀྱང་བཞི་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཏེ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་དང་། བདག་ལྟའི་ས་བོན

སྤྱང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གོམས་པ་མི་སྲིད་པ་སྤྱོང་བ་དང་། སྲིད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མི་སྲིད་པ་སྤྱོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་གོམས་པ་ལས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་འཐད་དེ། མཆོངས་པ་གོམས་པ་ལས་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བ་དང་། ཆུ་བསྲོས་པ་ལས་མཐའ་མེར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གསེར་གྱི་ཞུ་བ་སླར་ཡང་ལྡོག་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་རྩོད་པའི་རིགས་གསུམ་ལས། ལན་གྱི་རིགས་ཀྱང་གསུམ་སྟེ། སེམས་ལ་བརྩེ་སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ། །ཞེས་སོགས་དང་། བརྩེ་རང་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ། །ཞེས་སོགས་དང་། སླར་ལྡོག་རུང་བར་འགྱུར་བྱས་གང་། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིསབསྒོམས་པས་སེམས་རྒྱུད་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་དེ། ཤེས་བྱའི་གྲངས་ལ་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེའི་ལན་ནི། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོར། ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་བསླུ་བའི། །སྐྱོ་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་གང་ཉིད། །ཅེས་དང་། འདིར། བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཞེས་སོགས་སོ། །མངོན་སུམ་ཡང་དག་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༈ །གཉིས་པ་ལོག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའོ། །གཉིས

〔༡༥༣〕

པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟོག་པ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའོ། །དབྱེ་བ་ནི་མདོ་མཛོད་པས། འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་འོ། །ཞེས་དྲུག་ཏུ་གསུངས་པའི་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་དང་། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ནི། བ་ལང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ནི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་རྒྱལ་དབང་བློས་གསུངས་སོ། །དྲན་པ་དང་མངོན་འདོད་གཉིས་ནི། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དང་། ཕྱི་མ་ནི་མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་བློའོ། །དེ་དག་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པས་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དང་པོ་གཉིས་རིགས་པ་ཅན་པས་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡོད་པས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་བཞི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཕྱི་རོལ་པས་ཀྱང་གྲུབ་མོད། སྔ་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དབང་སྐྱེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ། །གཉིས་བཤད་འཁྲུལ་པར

༼༡༥༣༽

མཐོང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའོ། །དབྱེ་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཁྲུལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་ཅན། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། རྨི་ལམ་གསལ་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཉིད་ལོག་པ་འམ་སད་པ་ན། །གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅེས་པས་སྟོན་ཏོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༈ །གསུམ་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ཚད་མའོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་འདིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། གཞལ་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་བཀོད་པ་ན། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེས་གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བྱ་བའམ། འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེས་གཞལ་བྱ་དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་གཞན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཤིང་། དེའི་དངོས་ཡུལ་ལ་སྤྱི་མཚན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཡང་ཚད་མ་འདིའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་ཡིན། གཞལ་

༼༡༥༩༽

བྱ་རྟོགས་པའོ། །དེ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཚད་མ་གང་ཞིག་ཡིན། གང་ལས་བར་ཆད་མེད་པར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་འདིས་དེ་ཉིད་འགྲུབ་པའོ། །ཞེས་སོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་གཞན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ། རྟོགས་བྱའི་རང་མཚན་ནི་གང་། དེས་དེ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཞེ་ན། དང་པོ་སྟོན་པ་ནི། མངོན་སུམ་བཞི་ཆར་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བ་སྟོན་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོན་པ་ནི། དབང་མངོན་གྱི་སྐབས་སུ། རྟུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་ཅན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡིད་མངོན་གྱི་སྐབས་སུ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱིས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གཟུང་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། རང་རིག་གི་སྐབས་སུ་མྱོང་བྱ་ཤེས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་སོ། །གསུམ་པ་སྟོན་པ་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཏེ། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་ཏེ། དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། ཚད་འབྲས་དང་པོའི་གཞུང་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྟོགས་ཏེ། དེ་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་གཞུང་རྣམས་སོ། །ཚད་འབྲས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་

{༡༥༥}

ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སོ། །ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བློ་འཁྲུལ་པའི་ངོར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་གསུངས་པའི་དགོས་པ། དགོས་པ་ཅན་གྱི་ཚད་འབྲས་དངོས། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ཡོངས་བཅད་ཀྱི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དགོས་པ་དང་། སོ་སོའི་དགོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པས་བྱེད་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་འགོག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག དབང་ཤེས་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་དང་། རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པས་དེ་གཉིས་འགོག་པ་རིམ་པ་ལྟར་ཚད་འབྲས་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་གཞུང་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མའི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚད་འབྲས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་དགག རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་བཞག དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང

པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང་། །ཁྱད་པར་གྱིས་ནི་བློ་དེ་དག །ཅེས་ཚད་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་རིགས་གཏེར་ལས། ལྟ་དང་ངེས་པ་ཚད་འབྲས་དང་། །ཕྲད་དང་དོན་རྟོགས་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཁྱད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་དེར་སྨྲ། །ལ་ལས་དབང་ཤེས་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ། །དེའང་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་བྱ་བྱེད་རྫས་གཞན་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་། བློ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་བར་འདོད་པ་འདྲ་ལ། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། དཔྱོད་པ་བས་དང་པོ་དོན་ལ་ལྟ་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་ཚད་མ། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་ཆོས་དང་། རིགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ཞེན་པའི་བློ་ནི་འབྲས་བུར་འདོད་དོ། །རིགས་པ་ཅན་པས་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ཚད་མ། དེའི་རྗེས་བྱུང་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་དབང་པོ་དོན་གང་དང་འབྲེལ་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །བྱེ་བྲག་པས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཚད་མ། ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཛིན་པའི་བློ་འབྲས་བུར་འདོད་དོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་དག་མི་འཐད་དེ། ཚད་མར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུར་འདོད་པ་དེ་དག་བསྐྱུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་བའི་ཚད་འབྲས་མི་འཐད་དེ། བློ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དོན་ལ་ལྟ

བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་འཇལ་བའི་བློ་དེ་ཡོན་ཏན་དང་རྫས་གཉིས་བཟུང་མ་བཟུང་གིས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་ནམ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཚད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། བློ་ཕྱི་མ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །རིགས་པ་ཅན་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བུམ་པའི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚེ་དེའི་དྲི་ཡང་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ། དེ་གཉིས་དང་ཕྲད་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཚད་འབྲས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་དང་། སེར་པོ་རྟོགས་པའི་དོན་ལྡོག་སོ་སོར་འབྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེར་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་དང་། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞི། བྱེད་པ་དངོས། བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། ཚད་མའི་སྐེང་གི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་ནི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞི་སྟེ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུའོ། །འབྲས་བུ་ནི་བྱེད་པ་དངོས་ཏེ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཚད་མ་ནི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས

༼༡༥༨༽

ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མདོའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་ཀྱི་ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། དེ་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཆ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་བཞག །ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། དེས་ན་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི །རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལ་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་སོ། །སྐབས་འདི་ཚད་མ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་དང་། བྱེད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཞིང་། འབྲས་བུ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་། བྱ་བ་དང་། མཚོན་བྱ་དང་། རྣམ་པ་གཞག་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། ལས་ནི་གཙོ་བོར་གཞལ་བྱ་ལ་འཇུག་ཅིང་། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ལས་ཀུན་གྱིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དག །ཅེས་པའི་སྐབས་ལས་དེ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས། འབྲས་བུ་ལ་དོན་རིག་རང་རིག་གཉིས། ཚད་མ་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་། འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་རང་རིག་ཏུ་ངེས་ཀྱང་། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་དོན་རིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་ནས་དོན་རྟོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་ལ་དོན་རིག་འབྱུང་ཞིང་། རང་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་ལ་རང་རིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་མ་བཤད་ཅེ་ན། ཚད་འབྲས་འདི་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ།

༼༡༥༨༽

རང་ངེས་གཞན་ངེས་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚད་འབྲས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་སྒྲོལ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྣང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་དང་པོ་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་གཉིས་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། དེང་སང་བོད་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་ཆེ་བར་སྣང་མོད་ཀྱིས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རིགས་མ་ལུས་པར་འདུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚད་འབྲས་མ་ཚང་བས་གར་སོང་དྲིས་ན་མཛུབ་མོས་མཆོན་དགོས་སོ། ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་དང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་མཛད་པར་དེ་བཀག་ནས། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། ། ཅེས་པས་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་ཀྱུ་ཡིས་ཡུལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་ན། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། དེ་ལ་ཡང་དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་དང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི་ལེགས་མོད་ཀྱི་སྔར་གྱི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་གྲངས་སུ་མི་བགྲང་བ་དང་། ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་པ་ནི་ཅུང་ཟད་མི་ལེགས་ཏེ། གཞུང་འདི་དག་སྔར་གྱི་མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་ཆར་གྱི་ཚད་འབྲས་སྟོན་བྱེད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ལ། གང་ཚེ་རྣམ་རིག ཅེས་སོགས་དོན་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས་པས་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་དོན་བསྡུར་འཆད་པ་དང་། འཛིན་བདག་ཤེས་པའི་སྐྱེ། རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་སྣང་བ་ནི། སློབ་དཔོན་འདིའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤད་པའོ། །འགྲན་ཟླ་ཀུན་བྲལ་ས་སྐྱ་པའི་བཞེད་པ་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དོན་རིག་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པ་དང་། དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པའི་སྐབས་བཞི་ལས། དང་པོ་གཉིས་པོ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། མངོན་སུམ་གསུམ་པས་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་གིས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་རང་མཚན་རྟོགས་པར་འདོད་པས། སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལུགས་འདིར། རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །ཅེས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཡེ་ཤེས་ཅན། །དེ་ཡི་མཁྱེན་པ་དཔག་མི་ནུས། །ཞེས་པ་ལྟར་ན། སྐབས་འདིར་དེའི་ཚད་འབྲས་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས།

༼༡༦༡༽

སློབ་དཔོན་གྱིས་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་བཀག་ནས། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་ན། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། སྒྲོ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ། ཕོག་མར་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐྱོ་རིས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བཀག་ནས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་སྟེ། དོན་རིགས་གང་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། འདིའི་རྣམ་པ་གཉིས། ཞེས་པའི་བར་རོ། །སྐྱོ་རིས་འདི་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཆར་གྱི་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྣམ་བདེན་གྲུབ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་བརྫུན་པའི་ལུགས་ལ། གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་བཀག་ནས། རྣམ་བརྫུན་པའི་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་ནི། གང་གི་དངོས་པོ་རྣམ་དཔྱད་ན། །ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐ་སྙད་དུ། དོན་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ནི། ཚད་འབྲས་དང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེར་དོན་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ནི། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡིས་ཡུལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཏེ། མདོར། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ནོ། །ལུགས་གཉིས་ཆར་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བུ་ལའང་དཔྱད་ན། རང་རིག་འབྲས

༼༡༨༣༽

བུ་ཡིན་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བའམ་གཞན་འདྲའང་རུང་། །ཞེས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་འདི་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་སྣང་བས་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། འདི་ནི་དོན་དང་འབྲས་བྱེད་པ། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི། །སྒྲུབ་བྱེད་གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་དང་། དེ་ཡིས་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་སྟེ། །དོན་རྟོགས་པ་ཡིས་ཞེས་པའི་གཞལ་བྱ་ཞེས་པ་དང་། དོན་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་སྟོན། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཞེས་དང་། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྟོན། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི་ཞེས་དང་། དོན་རྟོགས་པ་ཡི་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་སྟོན་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་མཆོག་གིས་དོན་གཞལ་བྱ། དོན་དང་འདྲ་བ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་ནི་དང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དང་། སྔོན་པོ་ལྷོག་ན་མོ་དང་། སྔོན་པོ་རྣམས་གང་གཞལ་བྱར་བྱས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འདིར་ཚད་མ་ལ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི་དོན་གྱི་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ནི་མི་བཟུང་ངོ་། །འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་ནི་རྗེས་དཔག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་

༼༡༨༣༽

དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དོན་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚེ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་པ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་ཚད་འབྲས་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་གི་གཟུང་དོན་སྔོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་འབྲས་བུའོ། །འདི་ནི་འདིར་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་གང་རུང་ཡིན་ན། དོན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚོད་ལྟར་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན། སྔོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ཚད་མ། སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲལ་བུ་ཞེས་པར་སྣང་ངོ་། །

གཉིས་པ་རྣམ་རིག་སྨྲ་བའི་ཚད་འབྲས་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་འབྲལ་བུར་གནས་པ་འདི། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་བཅས་པ་དག་གཟུང་བར་སྣང་བ་གཞལ་བྱ། དེར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཚད་མ། རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས

༼༡༧༩༽

ཁུར་འདོད་པས། གཞལ་བྱ་དང་ཚད་འབྲས་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་ལྟར། དུས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །རྣམ་བརྟན་
པས་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རང་རིག་བཏགས་པ་བའི་ཐ་སྙད་འབྲས་
ཁུར་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་སྒྲ་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་གཅིག་པ་བཀག་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ལ། སྤྱིར་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱིས་འདོད་ཀྱང་།
གཟུང་རྣམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་
གཟུང་རྣམ་དང་། རྣམ་བདེན་པས། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་པ་ཉིད་གཟུང་བར་སྣང་བ་ལ་
གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་བདེན་པས། དེ་ཉིད་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་
བྱེད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་དང་། དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པར་འབྲས་ཁུར་འདོད་དོ། །གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས། རྣམ་བདེན་པ་ལ་སྦྱར་བ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་
གཟུང་རྣམ་སྟེ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་པ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི །བག་ཆགས་རབ་ཏུ་སད་བྱེད་པ། །དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །
ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྣམ་བརྫུན་པས། དོན་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་
གཞལ་བྱ། དེ་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་སྣང་བའི་དེ་ལ་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་
འབྲས་ཁུར་བཞེད་

༼༡༦༥༽

དོ། །དེ་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་དེ་རང་མིན་པས་དེ་ལ་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པའི་ཚད་འབྲས་དེ། རྣམ་བརྫུན་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན། གཟུང་རྣམ་ཤེས་པ་བདེན་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་དང་། དོན་ཤེས་གང་དུ་ཡང་མི་བདེན་པ་རྣམ་བརྫུན་པའི་ལུགས་སུ་རྟོགས་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་ལ་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་བ་འབྱུང་བའི་ཁྱད་པར་ལ་སྐྱོན་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེང་སང་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་རྣམ་བརྫུན་པའི་ཡང་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ནི་བསྐལ་བའི་བར་དུ་འབད་ཀྱང་དོན་དེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་བདེན་བརྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཡང་སྐྱོན་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་སྔོན་པོ་རིག་པའི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་འབྲས་བུར་བཞེད་དེ། འདི་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། རིག་པས་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་བརྟགས་ལས། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཏེ། །དོན་ཉིད་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དེ་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚིག་རྐང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་འཛོག་པའི

གཞི་ངོས་བཟུང་ནས། དོན་ཉིད་ཅེས་པས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་ཉིད་དུ་འཇོག་པར་བསྟན། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་དོན་ལ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་བསྟན། ཚིག་རྐང་ཐ་མས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ན་མི་འཐུང་གི་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་པས་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ངེས་ལས། དོན་གནས་པ་ནི། རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་ལས་འདི་ནི་དོན་རིག་པར་ཡིན་པར་ལྟའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་ཏུ་འཇོག་པའི་དབང་ཤེས་འདི་ཉིད་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་དེ་དོན་ལ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་དེའི་འབྲས་བུ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བློའི་ངོ་བོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་དུ་འཇོག་ཅེས་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལས་ཞེས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཆེ་ཤེས་བྱ་དོན་དུ་ནི། བཞག་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས། །ཞེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་སྦྱར་དྲངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ལ། གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིག་ངོར་འཇོག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས། འདིར་ཡང་དེ་ཉིད་ངེས་པར་དགོས་ལ། དེ་ལ

༡༦༧

བློ་རྩལ་གཉིས་དང་། རང་རིག་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ། དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱི་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་དེ། གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་བདག་སྟེ། ། ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུ། །འདི་ནི་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས། །ངེས་བྱེད་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཉིད་ལ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་མི་གཙང་དང་། སྔོན་པོ་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་འདི་ལ་ཡང་། བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་དགོས་པར་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་གིས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། འོན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་གང་ཞེ་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་ངེས་པ་བློའི་ཐ་སྙད་དང་། ངེས་ཤེས་དེས་དྲངས་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ལ། བརྗོད་པ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་ཤེས་དྲངས་པའི་ཚད་མ་ལ། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་འཇོག་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་དོན་རིགས་གཏེར་ལས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་གི བོད་གཞན་རྣམས་ལ་ཚིག་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་ན། དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ། །འདི་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ངོས་ཟིན་ན། དངོས་པོ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཁྱབ་པ་ནི། གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིག་ངོར་ཡོད་པས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།

{༡༧༨}

མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། གང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ལ་གཅིག་གིས་ཡིད་དུ་འོང་ལ་གཞན་གྱིས་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གཞན་ལ་ཡང་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་སྒྲ་དང་། དྲི་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་བ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཤེས་སོ་སོ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་གཏོད་པར་བཤད་པས། སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཅིང་། ལུགས་དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཐད་པས། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་བསྟན་བཅོས་འདིར་མི་འབྱུང་བས། དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་འདི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཀྱང་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུང་རྣམ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་པས། རང་རིག་གི་མྱོང་བྱ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་ནི། གཞུང་གི་སྐབས་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་སྒྲ་དང་། །ཚད་མ་འབྲས་བུ་དཔྱད་དང་མ་དཔྱད་དང་། །ཡིད་ཆེས་ལུང་ལས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ། །འབྲས་རྟོགས་ཚུལ་འདི་འཐད་པར་ཁོ་བོས་མཐོང་། །ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་དོན་ཚན་བདུན་ལས། དང་པོ་གཞུང་གི་སྐབས་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་རྫོགས་ནས་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་མ་བྱུང་གི་བར་དེར་འབྱུང་རིགས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཁོ་ན་ལ་དགོས་པ་དགོད་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་

མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཙམ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་པའི་འོག་ཏུ་འབྱུང་བར་རིགས་ཏེ། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པར་དཔྱོད་བྱེད་ཡིན་པས། གཞུང་འདིས་བར་དུ་བཅད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ། དོན་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཏེ། གསུམ་བཤད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། ཚད་འབྲས་འདི་འབྱུང་བས་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་གཞན་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། འོག་ནས་འཆད་པའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་། རང་རིག་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པས་འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཕྱོགས་ན་མོ་གཞལ་བྱ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཐད་པའི་ཚུལ། སྔར་བཤད་ཟིན་པས་འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །གསུམ་པ་ཡང་སྒྲ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་

༼༡༧༠༽

འབྲས་བུར་མ་ཟད་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་ཞེས་སྨྲར་ལ། རྣམ་རིག་པ་ལ་སྨྲར་བའི་ཚེ་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་དོན་མེད་མོད། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་སྨྲར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། ། བཞི་པ་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་སྨྲར་བ་ནི། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སྔ་མས་ཕྱི་དོན་ལྐོག་ན་མོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་དེས་བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་འདོད་ཅིང་། ཕྱི་མས་ཐ་སྙད་དུ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པར་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཁོ་ནས་འཇོག་ནུས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །ལྔ་པ་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་སྨྲར་བ་ནི། དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཡང་། མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱི་ལུགས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་བྱས་པའི་ཚེ་ཚུལ་གཉིས་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པས་རང་རིགས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་རིག་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་པ་མེད་པས། དཔྱད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར་འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །དྲུག་པ་དཔྱད་མ་དཔྱད་གཉིས་ཀ་ལ་སྨྲར་བ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ། རང་དུས་སུ་སྣང་བ་འདི་མ་དཔྱད་ན་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། དཔྱད་ན་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་འདོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་དེ། མདོ་སྡེ་པས་ནི། ཕྱི་དོན་ལྐོག་ན་མོའི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས

༼༡༧༡༽

ཤེས་དེས་ཀྱང་སྤྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པར་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རིག་པས་ནི། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་ནི་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དཔྱད་པའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་བོ། །བདུན་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། སྔར་དྲངས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པའི། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ལུང་རྣམས་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་དང་། རང་རིག་བསྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ནི། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་དང་མ་བླངས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱི་ལུགས་ཡིན་པ་རྣམས་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱི་ལུགས་ཡིན་པའི་ལུང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་དང་འདྲ་བའང་གཞན་འདྲའང་རུང་། །ཞེས་པས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། གཞན་འདྲ་ལ། ལྷས་མི་འདྲ་བ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག གཞན་བག་ཆགས་དང་འདྲ་བ་ཞེས་བཤད་པ་དོན་གཅིག་པར་སྣང་སྟེ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་བརྫུན་གྱི་ཚད་འབྲས་བཞི་བཤད་ཟིན་ནས། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ན་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་མཛད་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འཇུག་པ་ན

༼༡༧༣༽

རྣམ་མེད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱད་པ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རིག་ལྟར་ན་ཡང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས་དོན་ཤེས་པ་དང་། བློ་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །བློ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པས་བསླད་པས་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚུལ་འདིའི་རྗེས་འབྲང་ངོ། ། བོད་ཕལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་མོད། དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་མ་ཤེས་པར་ཟད་དོ། ། ཅེས་གསུངས་སོ། །རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་འདི་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་གང་ན་ཡོད་སྟོན་དགོས་སོ། །འོ་ན་སྐབས་འདིའི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྔར་གྱི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་། ཚད་མ་གཞིར་བྱར་བྱས་ནས་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་དཔྱད་ན་རང་རིག་གི་ངོ་བོ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་འབྲས་བུ་ཞེས་སྦྱར་བ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་དབང་བློས། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ལྟས་འཛིན

{༡༧༣}

བདག་ཤེས་པའི་སྒོ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྣམ་རིག་པ་དཔེར་བྱས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དོགས་པ་བསུ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་རིག་པ་ཕྱོགས་སྔར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་རིག་པ་ལ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་བཀག་ནས། རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ། རང་རིག་འབྲས་བུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱོགས་བཞིན་དུ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དོགས་པ་བསུ་ཞིང་དེའི་ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་རྩོད་སྤོང་རྣམས་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་ན། རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་བས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །བཞི་པ་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་ནས། རང་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ངོས་བཟུང་བ་ནི། མདོར། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མ་རིག་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཉེ་བར་བླངས་པ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་འདོགས་ཏེ་དེ་ཉིད་སྨྲས་པ། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་ནི་དེ་ཡི་འབྲས། །འཛིན་རྣམ་རིག་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་འདིར། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་པ་དང་། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བློ་བདག་ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་པོ་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་། བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བར་བསྟན། གཟུང་བ་འཛིན་པ

རིག་པ་དག །ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་སྟོང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། གཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བསྟན། དེས་ན་སྔར་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བཞག་པ་ཡང་བདེན་བརྫུན་མ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་བཞག་པ་ཡང་དངོས་བརྟགས་མ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བསྒྲུབ་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རང་རིག་བརྟགས་པ་བ་ཡིན་པ་རྣམ་བརྫུན་པའི་ལུགས་བསྒྲུབ་པའོ། །དེ་གསུམ་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་འབྲུལ་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལ། རྟོད་པ་སྤོང་བ་ནི། ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་མོ། །འོན་རྣམ་བརྫུན་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་བློ་ནི་ཡོངས་གཅོད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞི་སྟེ། འདི་ནི་གཞུང་གི་སྐབས་རྣམ་བརྫུན་པའི་ཡིན་ཀྱང་། རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་ལས། དེ་ལ་རང་རིག་ཚད་འབྲས་ནི། །རྣམ་གཞག་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་ཆེར་མཐུན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འདིའི་གཞུང་ཤེས་བྱེད་དུ་འདྲེན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་རང་རིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་དང་། རང་རིག་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གང་ཟག་གང་གི་ངོར་བསྒྲུབ། བློ་གང་གི་བསྒྲུབ། བསྒྲུབ་བྱ་

༼༡༧༥༽

ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་སྔར་གྲོལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྔར་གྲོལ་སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་གྲོལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་ངོར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་གྲོལ་པའི་ངོར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་ནས། ཤེས་པའི་ངོ་བོར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཙམ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་གྲོལ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བློ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་དང་། ཡུལ་དུ་སྣང་བ་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་གྲོལ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱི་མ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་རང་བཞིན་ཉིད་མ་གྲུབ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་དྲན་ལས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་ལས་བསྟན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན། དཀའ་བའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞུང་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པ་དང་། གཞུང་ཕྱི་མ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞུང་དེའི་དོན་ལ་ཕྱོགས་གླང་གིས་བཤད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་དང་། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་རིགས

པ་ལྟ་སྟེ་བདུན་ཡིན་པར་མཐོང་ངོ། ངེས་པར་བློ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་པའི་སྟ་འགྲེལ་དུ་ལྟས་དེ་དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་བློ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་པ་གཞན་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་སྐྱོན་ནི་སྔར་བཞིན་នོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ཕྱི་མ་ལྟ་པོ་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་ངོས་བཟུང་བ། དགོད་བྱའི་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བསྒྲུབ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་དང་། ཁས་མ་བླངས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་མན་ཆད་ཀྱི་ངོར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་ནི། དོན་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ལ་རང་དུས་སུ་དོན་དུ་སྣང་བ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་དོན་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། སྔོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང

གིས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ན། རྫས་གཞན་བཀག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྔོན་པོར་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ལྟས་སྒྱུར་བ་ཡང་། གང་ཞིག་གང་དམིགས་པ་ན་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་ན། རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་ནི་རྣམ་བརྫུན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རྣམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །མཐུན་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ལ་རང་དུས་སུ་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་བརྟག་ལས། རྫས་སུ་མེད་དེ་ཟླ་གཉིས་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ལྟས། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་མིག་འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱིས། གཞན་གཉིས་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་ཞེས་དང་། ཆོས་མཆོག་གིས། ཟླ་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། རྫས་གཞན་ཡིན་ན་རྟགས་མི་སྲིད། །ཟླ་གཉིས་སྣང་བཞིན། ཞེས་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཁོ་ན་དཔེར་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནི་རྣམ་བརྫུན་པ་ལྟར་ན། ལྟན་ཅིག་པ་ནི་ཡུལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན། དམིགས་པ་ནི་མྱོང་བ་ཡིན་ལ།

{༡༧༨}

གཞན་སྡེ་མ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་རྣམ་བརྫུན་པ་ལྟར་ན། དུས་མཉམ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གང་ཞིག
ཅིག་ཅར་སྣང་བའམ་འཛིན་པས་ཁྱབ་པ། རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན་མ་ངྷོང་བས་ཁྱབ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ནི།
རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་ཁྱབ་ནི། མཐུན་དཔེ་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་ཟླ་གཉིས
ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་དང་། བསྒྲུབ་ཆོས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དེ
ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྡོག་ཁྱབ་ནི། མི་མཐུན་དཔེ་རྫས་གཞན་ལ་གཏན་ཚིགས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་འགོག
པར་བྱེད་དེ། སྤྱིར་ཐ་དད་ལ་དུས་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ལྷན
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཁེགས་ལ། གཉིས་པ་ལ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་དང་། རྫས་ཐ་དད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདིའི་མཐུན
དཔེ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁེགས་ཏེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ཡིན
པས་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། སེམས་ཙམ
པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་དགེ་བསྲུངས་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག
དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད
པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་ཅིག་བཟུང་བས་གཉིས་འཛིན་བློ། །གཅིག་པར་འདོད་ན་དེ་མ་གྲུབ། །ཅེས་ཏེ། སྐྱེས་བུ
དུ་མས་ཕན་ཚུན་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ན། ཕན་ཚུན་ཟླ་བ་འཛིན

{༡༧༨}

པའི་ཤེས་པ་མ་དམིགས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཅིག་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་སྣང་བ་ན་བག་ཆགས་མཐུན་པར་སད་པ་ཡིན་གྱི། ཟླ་བ་གཅིག་དུ་མར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་རྨི་ལམ་མཐུན་པར་རྨིས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་འདི་འགལ་གང་གིས་ཕྱིར། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་ལྷན་ཅིག་སྨྲ། །གཞན་མ་ཡིན་པ་དག་ལ་མེད། །དེ་ཕྱིར་ལྡོག་པས་ཁྱབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་འགལ་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ཡིན་ན་དུ་མ་ཡིན་དགོས། དུ་མ་ཡིན་ན་རྫས་གཞན་མིན་པ་འགལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ལྷན་ཅིག་པའི་དོན་ནི། གཉིས་སུ་སྣང་ཡང་གཉིས་སུ་མི་བདེན་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་དད་ཡིན་ན་མ་ངེས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གཞན་སེམས་དང་། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དག་གིས་ཀྱང་། །གཏན་ཚིགས་འདི་ནི་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང་། སྣང་བ་དང་། གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། ཐལ་བ་དང་པོའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གྲུབ་

མཐའ་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བ་གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ལུགས་གོང་དམར་འབབ་བར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བྱི་ལ་ལྟ་བུའི་ངོར། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་གཟུགས་མ་དམིགས་པའི་ཚེ་སྣང་བ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད། སྣང་བ་དམིགས་པ་ན་གཟུགས་མ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་མེད་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོགས་པ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་སྣང་བ་དང་། དུ་བ་དང་མེར་སྣང་བ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་སོགས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁྱེད་རང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལ། ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་དོན་གཞན་སྣ་ཕྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་དང་བྱས་པ་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང་། མྱུ་གུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དོན་གཞན་སྣ་ཕྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱས་དང་བྱེད་པ་པོ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མེ་དུ་སོགས་དེར་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོག་ན་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོག་པ་མེད་པར་ཐལ། མེར་སྣང་གི་བློ་དེ་དུར་སྣང་གི་བློའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུར་སྣང་གི་བློ་དེ་མེར་སྣང་གི་བློས་སྔ་རོལ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མེར་སྣང་གི་བློ་དེ། དུར་སྣང་གི་བློའི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་

༼༡༨༡༽

རྐྱེན་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་དུར་སྣང་གི་བློ་དེ་ཡང་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་པས་རྒྱུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་མེ་དུ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་དང་། དེས་ན་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ལར་སྣང་གི་བློ་དེ་དུར་སྣང་གི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེས། ཞེས་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་པའི་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། མེར་སྣང་གི་བློ་ལས་དུར་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་རྒྱུད་དེར་ནུང་བག་ཆགས་ཀྱི། །སྙིང་པོ་ཅན་ཉིད་དུ་བར་ནི། །སྣང་བའི་བློ་ནི་སད་བྱེད་པ། །དེས་ན་མེ་ལས་དུ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དུར་སྣང་གི་བློ་གསལ་བར་སད་པའི་རྟགས་ལས་ལར་སྣང་གི་བློའི་སྔོན་དུ་བག་ཆགས་གསལ་བ་སད་པ་ཅན་གྱི་མེར་སྣང་གི་བློ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལའང་དུ་བར་སྣང་བའི་བློ། །བག་ཆགས་གསལ་བ་སད་པ་ཅན། །མེར་སྣང་བ་ཡི་བློ་ཉིད་ནི། །རྟོགས་འགྱུར་མེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་འགོད་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་དུ་འགོད་དམ་ཞེ་ན། མེ་དུ་སྣང་བ་ལས་གཞན་མེ་དུ་མ་གྲུབ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལར་སྣང་བར་ཆོས་ཅན། མེར་སྣང་བ་ཡོད་དེ། དུ་བ་སྣང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་ཅིང་། གང་དག་མེ་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ་ལ་སོགས་པ

ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་དཔོག་པ་ན་དུ་ལྡང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་མེ་དཔོག་པ་ན་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞིང་། གེགས་མེད་ན་མི་བསླུ་བར་གཉིས་ཀ་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་མེར་སྣང་གི་བློ་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་དུ་བ་སྣང་བའི་བློ་མེ་ལས་སྐྱེས། ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་དངོས་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུ་ཆོས་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མངོན་སུམ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ། རབ་བྱེད་དགུ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོག་པའི་བློ་སྟེ། ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་བའོ། །ཞེས་སོ། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་ལོགས་སུ་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གང་གིས་རྟོགས་པའི་རྟགས་དང་། དེས་རྟོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྟོས་གཞི་ཕྱོགས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་ཕྱོགས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཇོག་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་ན་ཕྱོགཾས་ཆོཾས་གྲུབཾ་ནཾ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར

{༡༨༣}

རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལས། ཕྱོགས་དང་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། དེ་དག་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག དེ་དག་གི་ཚོགས་དོན་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་པ་དེའི་ཕྱོགས་རེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རས་ཡུག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚིགས་པ་ལ་རས་ཡུག་ཚིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཆོས་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཁྱབ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འགྲོ་བ། །ཞེས་མ་སྨོས་པར། གཏན་ཚིགས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་བ། །ཞེས་སྨོས་ན་འགལ་རྟགས་ཀྱང་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བས་དེ་བསལ་བའི་ཆེད་དང་། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྡེབ་སྦྱོར་སྒྲ་བདེ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་བརྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་མ་བཏགས་པར་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་ན་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་རྩོད་པ་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ

༼༡༥༩༽

རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་དངོས་མིང་དུ་བརྗོད་ན་སྐྱོན་སྔ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མཐུན་དཔེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའང་རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ། དེ་སྐྱེས་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་བམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ། དེ་སྐྱེས་ན་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པའང་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་གོ་སྟེ། མཐུན་དཔེའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་དང་། དེའི་ཆས་ཁྱབ་པ་ཞེས་པས་དཔེའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ན། ཆོས་ཅན་དེའང་མཐུན་དཔེའི་ཆོས་ཅན་མིན་ནོ། །ཞེས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མ་སྨོས་ན་གྲུབ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་བསྟན་པ་དོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྨོས་ན་རྩོད་པ་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པའང་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་བདགས་མིང་དུ་འགྱུར། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་ན་འཁྲུལ་གཞི་ཡོད་པས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་སྨོས་རིགས་ཏེ། འཁྲུལ་གཞི་མེད་ཅིང་རྟོགས་སླ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་ཡི་གེ་མི་མཉམ་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྔ་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྐབས་སུ་ཕན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་ཕྱོགས་ཞེས་པ

〔༡༦༥〕

དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲེལ་གཞི་མེད་ཅིང་སྟེབ་སྦྱོར་ཉམས་པ་སྤངས་ནས་རྟགས་ཚུལ་དང་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་ཕྱོགས་ནི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་བ་ཞེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན་གང་གི་སྟེང་དུ་གྲུབ་བསལ་མེད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཅན་དང་། རྩོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བོད་ཕལ་ཆེར་སྦྱོར་བ་སྔོར་གཅིག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་མེད་ཅིང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། འགལ་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དགག་སྒྲུབ་བློ་ངོར་བྱེད་པ་གང་ཞིག བློ་ངོར་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་གིས་ཀྱང་གནོད་དེ། རྣམ་ངེས་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་བརྟགས་པ་དང་། གཅིག

ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་འདི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་བརྟག་པའི་གཞི་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ངེས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་དགོས་པ་དག་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞིའི་ཕྱོགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱིས་རྣམ་པར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱིས། གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པས་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞི་སོ་སོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལྡན་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རྟོད་གཞི་དེ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིར་དོན་མཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། རྟོད་གཞི་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིར་དོན་མི་མཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བའོ། །དབྱེ་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། རྟགས་ལྟར་སྣང་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་དང་། དང་པོ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་རྟགས

༼༡༨༧༽

སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་ཚེ། རྩོད་གཞི་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པར་ངེས་སུ་རུང་བ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་དང་། རྩོད་གཞི་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མི་མཐུན་པར་ངེས་སུ་རུང་བ་ཞེས་སྨྲ། གཞན་འདྲ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་མ་ལྟོས་པར་གློ་བུར་བའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཞེས་སྨྲ། གཞན་འདྲ། ཕྱི་མ་ལ་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་ཞེས་ཚབ་ཏུ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ཞེས་སྨྲ། གཞན་འདྲ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཚད་མིན་གྱི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། རྩོད་གཞི་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་དང་། དོན་མི་མཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བ་ཞེས་སྨྲ། གཞན་འདྲ། དབྱེ་ན་འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས། མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་འགལ་རྟགས་ལ་བརྟེན་

༡༢༢

ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཞེས་སྦྱར། གཞན་འདྲ། གལ་ཏེ་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་འགལ་ལོ་སྙམ་ན་ཐེ་ཚོམ་བག་ལ་ཉལ་གྱི་གནད་གོ་ན་མི་འགལ་བ་ནི་བློ་བརྟག་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་བརྩི་བ་ནི་རྟོག་གེ་པའི་གསང་ཚིག་སྟེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དཀྱུའི་སྐབས་སུ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་ཀྱང་གཞི་ལ་སྦྱར་བའི་ཚེ་དེ་བསྒྲུབ་ཀྱི་ཚིག་ལྷག་ཆད་མེད་པར་སྦྱར་ནས་ངེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པའོ། །དེ་མེད་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆོས་སོ། །དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་གཞན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དགག་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་སྟོད་པའི་ངེས་པར་བཟུང་བ་ནི་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དང་པོ་རང་ལ་བུ་གཉིས་སྐྱེས་གྱུར་ཏེ། །ན་ར་དང་ནི་སྲིད་མེད་བུ་ཉིད་དོ། །ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས། །མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཕྱོགས་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདིར་ལན་དངོས་ནི་ཚང་བང་དུ་དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་པར་ངེས་ནས་ལ་ལའང་དུ་བས་མེ་གྲུབ་པ་ན་མཐུན་དཔེ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འཛོག་གོ །དེས་ན་དུ་བ་དང་མེའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཚང་བང་འདི་དང་ལ་གཉིས་མེ་དང་ལྡན་པར་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གྲོལ་བས་བསྒྲུབས་ནས་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་

{༡༥༨}

མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་གངས་ཅན་འདིར་འདི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་གཞན་མི་སྣང་ངོ་། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ་བ། མ་ངེས་དང་པོ་འགལ་བར་ཐལ་བ། ཡང་དག་གི་རྩོད་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ཁྱབ་པ་ངེས་པ་ལ་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་པ་ལས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་རྟག་པར་ཆོས་མཐུན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྐོར་གྱི་འགལ་རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ། སྒྲ་དེ་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ཉིད་རང་དང་ཆོས་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་དྲངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོད་ཟིན་པས་སྐྱོན་སྤོང་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པའི་ལན་ནི། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡོད་པས་སྒྲ་དེ་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྣང་བས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གསུམ་པའི་ལན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པའི་གོང་དུ་སྒྲ་རྟག་པར་ངེས་པ་མེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཇོག་པའི་འཐད་པ་ནི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་དགོད་

བྱ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་དེ་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མཐུན་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བསྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་ལྡོག་ཚུལ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ལྡོག་ཚུལ་གྲུབ་དགོས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་རྟགས་ལས་བུམ་པ་ཤེས་བྱར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་རི་བོང་རྭའི་སྟེང་དུ་ཤེས་བྱ་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་ལྡོག་པ་དེ་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་ལྟོས་གཞིར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སུ་བཀོད་ཆོད་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོན་བརྩི་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྟགས་ལྟར་སྣང་དང་། དེ་དག་གི་ངེས་པ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། མཚོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་མཚན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྣོད་ཀྱི་རྗེ་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་ཡིན་ཞེས

༼༡༩༡༽

དང་། བོད་ཁ་ཅིག ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་ལམ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ཞེས་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ཞེས་འདོད་ལ་མཐོང་བ་སྔ་མ་ཅན། མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་ལྷག་མ་ཅན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་མཐོང་བ་སྤྱི་ལ་མ་མཐོང་བ། ཚད་མ་གཉིས་དང་འགལ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཚུལ་བཞི་ཡིན་ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག ཚུལ་གསུམ་དང་། ངེས་པ་སྟེ་བཞི་ཞེས་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག ཚུལ་གསུམ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་ལྔ་ཞེས་དང་། ཙར་ཀ་པ་སོགས་ཚུལ་གསུམ་དང་། གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་དང་། ངེས་པ་སྟེ་དྲུག་ཡིན་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་མི་ནུས་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ན་མཚན་ཉིད་གཞན་རྣམས་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བོད་ཕལ་ཆེར། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ནི། །ཞེས་འབྱུང་ན་དེ་ལྟར་འཐད་དུ་རུག་ཀྱང་། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ཐིགས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པའོ། །ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི་ཞེས་པས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། །ཞེས་གཏན་ཚིགས་དེ

༼༡༩༣༽

ཚུལ་གསུམ་ལྡན་པའི་གཞིར་གསུངས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཉིད་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མ་མདོར། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཚུལ་གསུམ་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཀྱི། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་གཞུང་གཅིག་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གང་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཚད་མ་མདོར། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་ཞེས་དང་། རིགས་ཐིགས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི་ཞེས་དང་། འདིར་ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་པ་ངེས། །གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་དང་། འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཤེས་འདོད་ལ་རྟགས་འཛིན་པའི་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས། རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ

{༡༨༣}

མཐོང་བའི་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་རྟགས་སུ་དགོད་བྱ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །ལྡོག་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བས་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་རྟགས་སུ་དགོད་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་བསྒྲུབ་པ་དགོས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་། བསྒྲུབ་ངག་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་དུ་བ་ཁོ་ནའི་ཆོས། །དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི་ཆོས་གཞན་མེད། །ཅེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པ་སྟེ། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཅན་སྒྲས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཆ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་ལ་རྟོད་གཞི་ལ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་སོ། །རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲོ་བ་ནི་རྗེས་འགྲོའོ། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་རྟགས་ལྡོག་པ་ནི་ལྡོག་པའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་ཏེ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་གསུམ་མོ། །འོན་བསྒྲུབ་ངག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་བརྗོད་ན་དེ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་མི་ནུས་པས་བསྒྲུབ་ངག་དོན་མེད་ཅིང་། བརྗོད་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་གིས

རྗེས་ཁྱབ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བརྗོད། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་གིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བརྗོད་པ་གང་རུང་གིས་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་བ་ནི་གཞུང་དང་འགལ་ཏེ། རིགས་ཐིགས་ལས། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུལ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འགལ་བའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། འོན་རྟགས་ཚུལ་གཉིས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ལྡོག་པ་དག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་ངག་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་བསྡུས་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་བསྡུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་འདོད་ཡིན། །དེ་ལ་གྲུབ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སོ། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། ཤེས་འདོད་ལ་རྟགས་མངོན་སུམ་མམ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་གྲུབ་པ་ནི་ཚུལ་དང་པོ་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་དང་། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས། །ཡོད་མེད་ངེས་པའི་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག །ཅེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་ནས་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲོ་བ་རྗེས་འགྲོ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལྡོག་ན་རྟགས་ལྡོག་པ་ནི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །འདི་དག་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ངེས་པར་མི་ནུས་པས་དཔེའི་སྟེང་དུ་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། རིགས་གཏེར་ལས། ཚུལ་གཉིས་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཡིན། །ལྡོག་པ་འཕེན་པའི་སྐྱོན་གཉིས་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས

ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་རྫུང་ཙམ་ཞིག་དོན་རང་མཚན་ལ་ཡང་ཡོད་པས་གོ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣྲ་ཡུལ་འཛིན་ནུས་ལ་མི་ཟེར་བ་ལྟར། རྟགས་ཀྱི་སྣྲ་ཡང་གོ་ནུས་ལ་མི་ཟེར་བར་གོ་བྱེད་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེར་མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །ངེས་པ་ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས། ཐ་མར་སློས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ངེས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པར་སྤོང་བ། དོན་གྱི་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པ་སྤོང་བ། ཏ་ཙང་ཐལ་བ་སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་ལྔ་ཡོད་པའི་གཉིས་པ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། གཉིས་པ་རྟགས་ལས་རྟགས་འཛིན་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པའི་སྔར་རྟགས་མ་ཡིན་པས་དེ་ལས་རྟགས་འཛིན་སྐྱེས་པ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་པ་ལས་རྟགས་འཛིན་སྐྱེར་བར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། དངོས་གང་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལས་ངེས་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་བློ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་རྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་རྟགས་འཛིན་སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱི། རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ལ་སྤྱིར་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་འདུག་ན་ཡང་། བདག

༼༡༨༦༽

ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་དགོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། སྒྲེ་ཚུལ། ལུང་དང་སྦྱར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་རྟགས་སུ་དགོད་བྱར་བཟུང་བའི་བཙད་ཤེས་གང་ཞིག རང་འབྲས་
རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་རྟགས་ལ་དྲུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་
གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲུ་བ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་བྱས་པར་
ངེས་པའི་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་ནུས་ན་མངོན་སུམ་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ལྟ་
བུ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་མ་ནུས་ན་སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་བྱས་པ་འཛིན་པའི་
བཅད་ཤེས་ཏེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །དགག་རྟགས་
ལ་དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་སོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་
གཉིས་དྲངས་པའི་ཕྱི་མ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དྲུ་བ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་དེས། དྲུ་བ་ཉིད་ལ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་
དང་། མེ་དུའི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་ཁྱབ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དང་དྲངས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གསུམ་བར་
མ་ཆད་དུ་ངེས་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པར་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའོ། །འདི་ནི་རང་དོན་
རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འདི་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་དྲན་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་
དོ། །ཡང་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དྲུ་བ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ངེས་པ་དེ

བརྗེད་ཐེན་ནས། ཕྱིས་བསྒྲུབ་ངག་བཀོད་པའི་ཚེ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་པ་སྐྱེས་ནས་དེ་ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་བློ་དང་དྲན་པ་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཚོད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་དྲན་པར་མཚུངས་པས་དྲན་པས་ཚོད་ཅེས་སློས་སོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་ཡང་ཕལ་ཆེར་འདི་དང་འདྲ་ཞིང་། ཕྱོགས་ཆོས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་ཆོས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཚུལ་གསུམ་བར་མ་ཆད་དུ་ངེས་ན་རང་དོན་རྟགས་དང་། ཚུལ་གསུམ་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ངེས་ནས་བརྗེད་ན་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲུ་མ་དང་འདྲའོ། །དགག་རྟགས་ལ་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སུ་དགོད་བྱ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་། མཐར་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་ཚེ་གཏན་ཚིགས་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་རྟོག་གེ་བའི་གསང་ཚིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །དེང་སང་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པ་འདོད་པ་ཞེས་པ་ནི་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་རྟགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་། དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་དོན་རྟགས་ལ་ནི་ཐོག་མར་ཁྱབ་པ་དྲན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པ་ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་སྟེ། དུ་བ་བློ་བུར་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ་དུ་བ་ཡོད་ན་ནི་མེ་ཡོད་པས་ཁྱབ། འདི་ནའང་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དོན་སྐབས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་ཐོག་མར་དྲན་ཅིང་། ཁྱབ་པ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་ཐོག་མར་དྲན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཉན་ཤེས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ཕྱོགས་གླང་གིས་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་དང་རྗེས་དཔག་གི་བར་དུ་དྲན་པས་ཆོད་པར་བཤད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་འདིར། རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་གསུངས་པ་དང་། ལྟས་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དུ་བ་དང་། སྐྱེ་ལྡན་འཛིན་པའི་བློ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་གསུངས་པ་དང་། ཤས་རྟགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་གྱི་ཕྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཉི་སྣས་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། སྔར་དྲངས་པའི་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་རྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དུ་བ་དང་བྱས་པ་སོགས་ལས་རྟགས་འཛིན་སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱི། རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལུགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ནི་སྟོན་ཚད་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བར་སྣང་ངོ་། །མདོར་ན། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཁྱད་གཞི་འཛིན་པའི་བློ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ཁྱད་ཆོས་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ལུགས་འདི་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི། རིགས་གཏེར་ལས། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་མཚན་དང་སྒྲ་དོན་གང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་ངོར་སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བའི་བྱས་པ་ཙམ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེས་སྒྲ་དོན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཛིན། རང་མཚན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཛིན་

༼༡༨༨༽

པར་བྱས་པ་ཙམ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་རང་མཚན་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་གྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་བྱས་པ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་བྱས་པ་དེ་ཉིད་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་གཞན་སེལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཚོན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། གཞུང་ལས། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་དབྱེ་སྒོ་དུ་མར་འགྱུར། །ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྦྱོར་བ་ཡི། །སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་ངེས་པར་མཛད། །ཅེས་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་སྒོ་ལྔ། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གཅིག་སྟེ་དྲུག་ཏུ་མཛད་ཀྱང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རིགས་མ་ལུས་པར་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དབྱེ་སྒོ་བཅུ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས། བསྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས། འབྲེལ་པའི་སྒོ་ནས། རྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་སྒོ་ནས། འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། དགག་རྟགས་ཐམས་ཅད་མཐར་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདུས་པས་དཔེ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ནུས། སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་དཔེ་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་རྣམ་

༼༣༠༠༽

འགྲེལ་ལས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་འཕྲོས་ནས་གཏན་ཚིགས་ལྔར་སྣང་རྒྱས་བཤད་མཇུག་ཏུ་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་ཐོག་མར་གསུངས་ལ། རྣམ་ངེས་ལས། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལས་འཕྲོས་ནས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མཇུག་ཏུ་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐོག་མར་གསུངས་ཤིང་། རིགས་གཏེར་ལས་ཀྱང་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་དང་པོ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དེ་ནི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་སྟེ། དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགག་རྟགས་ཡང་དག་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དགག་པ་ཡིན་ན། རྟགས་སུ་དགོད་བྱ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡིན་ཀྱང་དགག་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགག་རྟགས་སུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་རྟག་པ་འགོག་པ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། སྒྲ་རྟག་

༼༣༠༧༽

པ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་ཡོད་ངེས་སུ་འགོག་ནུས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ནི། བོད་ཕལ་ཆེར་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འདུག་སྟེ། ཞེས་དང་། ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འདུག་སྟེ། །ཞེས་སོགས། ཚིག་ཟིན་ལ་འགོད་པ་ནི་བཀོད་ཚོད་དང་གྲུབ་ཚོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ཡང་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འདུག་སྟེ། ཞེས་སོགས་འགོད་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མེད་ལ་མི་འདུག་འབྲས་བུ་ཅན། །ཞེས་དང་། འདུག་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་གཏན་ཚིགས་དང་པོས་མཐར་དགག་བྱ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པར་བསྟན་པ་ལྟར། རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་གྲུབ། །ཅེས་དང་། བརྡ་དྲན་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པས་མཐར་དགག་བྱ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་པར་བསྟན་པར་མཚུངས་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགོད་ཚུལ་སྐྱོན་མེད་ནི་ཤ་ཟ་སྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས

{༣༠༣}

མ་ཡིན་ཏེ། ཤ་ཟ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐལ་བའི་སྐལ་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཡུལ་དང་དུས་ཀྱིས་སྐལ་བ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། སྐལ་དོན་གསུམ་ཀ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་དེས་མདུན་གྱི་གཞི་འདི་དམིགས་སོ་སྙམ་པ་དང་། གཉིས་པ་དེས་འདིར་ཤ་ཟ་མ་དམིགས་སོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་འབྲེལ་ཤ་ཟ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པས་གྲུབ་བོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་སྡེ་ཁ་ཅིག རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་བར་དོའི་ལུས་དང་ངག་སྨྲ་བ་དང་། ཆགས་བྲལ་གྱི་གཞི་མཐུན་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་མེད་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་མེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་གསུངས་ཤེ་ན། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་གང་ཟག་དེ་དག་གི་ངོར་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་ནུས་ཀྱང་མེད་ངེས་སུ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་དག་གང་ཟག་དེ་ལ་སྐལ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་སུ་བསྒྲུབ་

༼༣༠༣༽

ནུས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་གོ །དང་པོ་ནི། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཟླ་བཀག་པའི་མེད་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ། གཉིས་པ་ལ་རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད། རང་བཞིན། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞི་ལས། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་བཀག་པའི་མེད་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ། དཔེར་ན། མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པའི་མེད་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ། དཔེར་ན། ཤིང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག རྟགས་ཆོས་གཉིས་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱར་སོང་བ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་འབྲས་བཀག་པའི་མེད་དགག

རྟགས་སུ་སོང་བ། དཔེར་ན། དུ་བས་དབེན་པའི་རྩིག་སྐོར་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་མེ་མེད་དེ། དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། འགལ་མི་འགལ། གྲངས་ངེས་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཕལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་འདི་ནི་དམིགས་སོ། །འདིར་མེ་མ་དམིགས་སོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱབ་འབྲེལ་དུ་བ་མེ་ལས་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡོད་ན་མེད་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་ན། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅི་ལྟར་དངོས་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་ལྡོག་ཉིད་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཚུལ་སྔ་མས་རིགས་འགྲེ། ཁྱབ་འབྲེལ་ཤ་པ་ཤིང་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་རིགས་འགྲེ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི། དགག་གཞི་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེར་དེ་མ་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས

{༣༠༥}

འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་འབྲེལ་ནི་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་མཐར་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པས་གྲུབ་སྟེ། དུ་བས་དབེན་པའི་རྩིག་སྐོར་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས་དེར་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་འབྲེལ་འགལ་དམིགས་དང་འདྲ་བས་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞི་འགལ་ཏེ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། རྟགས་ཡོག་དང་ཆོས་ཡོག་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་དགོས། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། རྟགས་ཡོག་དང་ཆོས་ཡོག་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། རྟགས་ཡོག་དང་ཆོས་ཡོག་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་དགོས། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། རྟགས་ཡོག་དང་ཆོས་ཡོག་ལ་དངོས་རྒྱུ་དངོས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་བཞི་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་བཀག་པ་དང་། རང་བཞིན་བཀག་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཀག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། གཉིས་པ་ལ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་དང་། ལྡོག་པ་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ། གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཙམ་བཀག་པ་དང་། དངོས་འབྲས་བཀག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་མེད་ངེས་སུ

བསྒྲུབ་མི་នུས་ཤིང༌། གཉིས་པ་ནི། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་སྤོང་བ་ལ་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་སྤོང་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། སྦྱིར་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྤངས་ན་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྤངས་པས་ཁྱབ་པས་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྤོང་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པས་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་འདོད་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་མེད་དེ། ཡོད་ན་ཚད་མ་ལ་སྣང་དུ་རུང་དགོས་པ་ལས། ཚད་མ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པས་གཙོ་བོའི་སྒྲ་དོན་དངོས་པོའི་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་དངོས་འབྲས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྔ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱིར་རྒོལ་ངོས་གཟུང་བ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་བསྡུ་ཚུལ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ལྡོག་མཐོང་ཡང་བརྡ་དྲན་པར་མི་ནུས་པའི་རྒོལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པའི་ངོར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་དོན་ཏེ། །ཞེས་དང༌། ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་རྨོངས་པས་འདིར། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པ། །གྲུབ་པ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་ལས། །བརྡ་དྲན་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །ཞེས་དང༌། རིགས་གཏེར་ལས། རྨོངས་པ་ལ་ནི་བརྡ་དྲན་པའི། །ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དགོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་བཀོད་ཚོད་

ལ་དགག་རྟགས་ཡིན་ཀྱང་། མཐར་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་ཏེ། མཐར་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པས་ན། །འདི་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཇི་ལྟ་བུར་ཞེ་ན། དག་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྱུང་རུང་ཡིན་ཏེ། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྦྱར་གྱི་བྱེད་པ་པོའི་ངོས་ནས་འགོད་པ་དེ་ཉིད་དོ། །དེང་སང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་གཞུང་འདིའི་དོན་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཙམ་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དོན་ལེའུར། གཅིག་དམིགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བུམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་གྲུབ་ཀྱང་བུམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་བརྡ་སྦྱར་མི་ཤེས་པ་ལ་དེའི་བརྡ་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཇོག་གོ །གཉིས་པ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་སུ་བསྒྲུབ་ནུས་པའི་བསྒྲུབ་པ་རྟགས་སུ་སོང་བ། གཉིས་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ལས།

༼༣༠༨༽

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་དགོས་པ། གཉིས་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་ཚུལ་དགག་པ་དང་། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག གྲང་རེག་དང་། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་དང་། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ་བ་མོའི་རེག་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་འགོག་པ་ལ། ཚ་རེག་དང་། ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་དང་། ཚ་རེག་གི་དངོས་འབྲས་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ་ཙནྡན་གྱི་མེ་ལྟ་བུ་བཞི་ཆར་སྦྱོར་བས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གྲང་རེག་སྐོར་བཞི་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ནི། རང་གི་སྣད་ཅིག་གཉིས་པར་མེ་སྐྱེད་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་མེ་མ་ངེས་པར་དེ་ངེས་མི་ནུས་ལ། མེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན། མེ་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། །ཁ་ཅིག དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་སྟོབས་ཆེན་པོ་སྦྱོར་བ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་གོང་བུ་ཐམས་ཅད་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་བུར་ཁས་བླངས་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པས་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་གང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཡོད་ཀྱི། གང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་མེད་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའོ། །ཁ་ཅིག གཏན་ཚིགས་ལ་མི་སྟོབས་ཆེན་པོ་སྦྱོར་བ་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་པོ་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་སོང་བའི་ཚེ་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་དེས་སྟོབས་ཆུང་བ་དེ་རྒྱུན་

༼༣༠༨༽

གཅོད་པར་བྱེད་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་འགྲུབ་པའི་
ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པ་སྟེ། གཏན་ཚིག་མི་སྟོབས་ཆུང་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་
སྟོབས་མཉམ་པའམ་སྟོབས་ཆེ་བའི་གྲང་རེག་མེད་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེང་སང་ཕལ་ཆེར། སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་
དོན་འགལ་ལྡོག །ཅེས་གསུངས་པས། ཚ་གྲང་གཉིས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་གནས་པ་ཙམ་ལ་བསམས་ནས་
དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྒྱུན་ཆགས་སྐྱོར་བའང་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་དྲངས་པའི་བཙད་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་པའི་གནད་མ་
རིག་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གནོད་བྱ་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་ན་གནོད་བྱ་ཙམ་མེད་པར་
གྲུབ་སྟེ། གནོད་བྱེད་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བོད་ཕལ་ཆེར། ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པ་ནོན་པ་ཞེས་
དང་། གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་ཞིབ་ཆ་སྐྱོར་བ་ནི་ཚིག་འབྲི་ལ་འཛེམ་པར་སྣང་ནའང་།
ངེས་ཀྱང་ཚིག་འབྲི་གཅོད་མི་ནུས་ཏེ། ངག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་། རིགས་
གཏེར་རང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་འགོད་ཚུལ་སྐྱོན་མེད་ནི། འགལ་ཟླ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་གཞི་ཐོལ་ཕྱི་ཐོལ
གཉིས་ཀའི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་འགལ་ཟླ་ཅིག་ཤོས་མེད་དེ། འགལ་ཟླ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པ་སྟེ་འོག་ནས་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། གཞུང་ལས་རྣམ་གཞག་མང་བཤད་ཀྱང་། །
འགོག་ནུས་སྡེ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལེའུ་དང་པོའི་རང

འགྲེལ་དུ་བརྒྱད། རྣམ་ངེས་སུ་བཅུ། རིགས་ཐིགས་སུ་བཅུ་གཅིག་བཤད་ཀྱང་། བཅུ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། མི་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་དང་། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་དང་། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་དང་། ཁ་བའི་རེག་པ་མེད་དེ། མི་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་བཞིན། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཆོས་བཞི་འདྲ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་བཞིན། ཙན་མི་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཆོས་བཞི་འདྲ། ཙན་མི་ཚད་མའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་

ཕྱིར། འདི་དག་ལ་དེང་སང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་སྐྱོན་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ཞེ་འདོད་ལ་མི་སློགས་པའི་ཚིག་སྐྱོན་བཅད་དགོས་ན། ངེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་འགོད་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། འགོད་ཚུལ་ནི་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། གྲངས་ངེས་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པས་གྲུབ། ཁྱབ་འབྲེལ་དངོས་སུ་བརྟགས་ཏེ་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་ངེས་པ་དང་། མཐར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཚན་གྱི་དུ་བས་གྲང་རེག་སྐོར་བཞི་འགོག་པའི་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་སོགས་བཞི་དང་བཅས་པས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཕྱིས་པའི་གཏམ་སྟེ། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་པས་འགོག་ནུས་པ་ནི་མེ་མ་མཐོང་བར་དུ་བ་མཐོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཚན་མེ་མ་ངེས་པ། ཚན་གྱི་དུ་བ་ངེས་པར་མེད་ཅིང་། དེའི་ཚེ་ཚན་མེ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཚན་གྱི་དུ་བ

རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཞི་པོ་དེ་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་ཡང་མི་འཐད་པས་བཅུ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ན་བདག་འཛིན་འགོག་ནུས་པས་དེ་སྤོང་བ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་དགོས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། དེར་འདུས་པའི་ཚད་མའི་གནོད་འགལ་དམིགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པའམ་དངོས་པོའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། འདི་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ལོག་རྟོག་གི་དབལ་བཅོམ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་ལྟོས་མེད་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་། དེས་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་སྟེ་མང་པོས་བཀུར་བ་སོགས། གཏན་ཚིགས་དེ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་འཇིག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་འཇིགས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་པ་ལ། གང་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་བཅས་པ

༼༢༡༣༽

ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་མ་ངེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། གོས་ཆེན་ཅན་བཞིན། བུམ་པ་འཇིག་པའང་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པར་ཁས་བླངས་སོ། ཞེས་པ་ནི་ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་གང་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་མར་མེ་སྐད་ཅིག་མཐའ་མ་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་བཞིན། བུམ་པ་ཡང་འཇིག་ངེས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་རང་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་གྲུབ་པའི་ཚེ་གང་དེ་དང་དེར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། གྲུབ་ཙམ་ནས་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཐ་མ་གྲུབ་ཙམ་ནས་སྨྱུ་གུ་སྐྱེད་ངེས་པ་བཞིན། བུམ་པའང་རང་རྒྱུ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བུམ་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ལ་ཡང་མཐར་འཇིག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པས་ཁྱབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་ཚུལ་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་སྔར་ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་ཚེ་སྦྱོར་འཇིག་ངེས་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཙམ་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱིས་ངེས་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་ངེས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་སྔར་གྲོལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཕྱིར་གྲོལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་རྒྱུད་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དང་སྦྱར་ཚུལ་དང་། སྐབས་འདིར་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀྲང་བ་ནི་བར་པ་ཁོ་ན་ཡིན

པའི་ཚུལ་རྣམས་ངག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ས་པཎ་གྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་གཞན་སུ་ཡང་གང་ན་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །གསུམ་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། གྲངས་ངེས་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔ་མའི་ཕྱོགས་ཆོས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་འདྲ། ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡང་ན་འདིར་ནི་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་འཇིག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་ཀའི་ཁྱབ་འབྲེལ་དངོས་སུ་ཕན་ཚུན་སྤྲངས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ། མཐར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་དངོས་པོའི་གྲངས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དགོངས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་ཏེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྔ་མ་དང་། རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་ཙམ་བསྒྲུབ་ནུས་ཀྱི། འབྱུང་ངེས་སུ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གཉིས་པ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། བཤད་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་རང་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་བཞིན་ཁྱད་

{༣༡༥}

པར་བྱེ་བྲག་ལ། །ལྟོས་པའམ་འོན་ཏེ་འབའ་ཞིག་པ། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། ཁྱད་པར་དག་དང་ལྟོས་པས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་མཛད་པར་སྣང་ན་ཡང་། གཞུང་ལུགས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རང་གི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་གཞན་གྱི་ཆོས་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལྟོས་པ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྟོས་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་རྐྱེན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པ་བཀོད་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་བསྒྲུབ་དང་། ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འོན་མུ་སྟེགས་བྱེད་གདན་ཚིགས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་བསྒྲུབ་པ་དང་། དུ་བའི་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་བསྒྲུབ་པ་རྣམས་གཏན་ཚིགས་གང་དུ་འདུས་ཤེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཁོངས་སུ་འདུའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་དང་། གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲེལ་པ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི།

{༣༡༨}

ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའི་ནང་ནས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ནི་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས། བྱེ་བྲག་ཚེ་འདི་ར་མི་རྟག་པར་རྟོགས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པས་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་མི་དགེ་བ་མི་གསོག་ཅིང་། དགེ་བ་གསོག་པར་བྱེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་མངོན་མཐོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འབྲས་རྟགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་བོད་རྣམས། རྒྱུ་དངོས་བསྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུ་སྔོན་སོང་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུ་ཡོད་ཙམ་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང་ལྔར་མཛད་ཀྱང་། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ལ་དངོས་དང་། ཆ་མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་རྟགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་སྔོན་སོང་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། བསྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱུའི་ལྡོག་པ་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུ་སྔོན་སོང་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས། རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་གསུམ

༼༣༡༧༽

ལས། དང་པོ་ནི། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེ་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོག་ཙམ་གྱི་རྟགས་ལས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྐྱེ་བུས་བྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ནམ་མཁའི་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མདུན་གྱི་ནམ་མཁའི་དུ་བ་མེ་སྔོན་སོང་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ངག་སྨྲ་བའི་རྟགས་ལས་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་སྤྱིན་གྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བའི་རྟགས་ལས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ད་ལྟ་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། མཚན་མོ་ནགས་མེ་འབར་བའི་རྟགས་ལས་དེ་འདྲ་བའི་རི་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟ་བའི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུ་ལ་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་སོགས་སོ། །བོད་ཀྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་སྔོན་སོང་བསྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ཆ་མཐུན་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བ་ནི། མུ་སྟེགས་བྱེད་རྟགས་ལོགས་པར་འདོད་པ། ཆུ་སྐྱར་གྱི་རྟགས་ལས་ཆུ་དང་། ཆུ་མི་གཡོ་བ་དང་། རྒྱུ་ཤུག་གནས་པའི་རྟགས་ལས་རྟེན་བརྟན་པ་དཔོག་པ་སོགས་ནི། དོན་གཞན་ཆུ་སྔོ་མ་དང་རྟེན་སྔོ་མས་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྡུ་བའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་དང་། གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཕལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་སྟེ། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་གི་དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དེས། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་

༼༣༡༨༽

པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའང་ཡོད་དེ། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་རང་གིས་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྔ་མ་སྔོན་སོང་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དེ་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་འབྲེལ་ནི། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱུའི་ལྡོག་པ་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དུ་བ་དེ་མེ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱང་འཕེན་པས་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བ་དང་། དཔྱོད་པ་པས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བྱུང་ཟིན་མེད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱུ་སྔོན་སོང་བསྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་ཏེ། དེས་རིག་པ་ཡིན་ན་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན། བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུ་སྔོན་དུ་སོང་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་པས་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་

༼༣༡༨༽

པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག རང་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་འགོད་བསྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞི་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མ་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས། ཡིད་ཆེས། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་ལས། རང་དོན་ལེའུར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་འདི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབའ་ཞིག་སྟོན་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་མ་གཉིས། གཞན་དོན་ལེའུར། དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས། །ཞེས་པས་སྟོན་པས།

{༣༣༠}

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་དོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་འབྲས་རྟགས་གང་ཞིག ལུང་ཚིགས་རྟགས་སུ་སོང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སླུ་མ་སྲོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་སུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། བསྟན་དོན་ལ་མངོན་གྱུར། ལྐོག་གྱུར། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལུང་ཚིག་གི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་རྣམ་འགྲེལ་གཞན་དོན་ལེའུར་རྒྱས་པར་བཀག་པས་ན། ཞེ་འདོད་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་བསྒྲུབ་པའོ། །འདི་ལ་སྔ་རབས་པ་དག་ཡིད་ཆེས་ལ་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་རྟགས་སུ་སོང་བའི་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་དག་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་སྤྱི་དོན་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། མངོན་གྱུར་སྟོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད། ལྐོག་གྱུར་གྱི་གཙོ་བོ་འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་སྟོན་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པ་ལ་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་དང་། ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་མེད་པ་སྟེ། འདིའི་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཆར་སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་སྟེང་ལ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་སྐབས་དེར་བསྟན་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་བསྒྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གྲགས

{༢༢༡}

པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ། གྲགས་པ་དངོས་རྟགས་ཕྱེ་བ་དང་། གྲགས་རྟགས་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གྲགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དེ་གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པའི་ཡུལ་ལ་གྲགས་པའི་མིང་གི་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱིས་གནོད་པ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་ཅེས་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཚིག་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡང་། །འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གྲགས་པ་བཏགས་པ་བ་འདི་ལ་གཞུང་ལས་སྒྲ་བྱུང་གི་གྲགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་རུང་བར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་རུང་བར་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་བསྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་བསྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས། འདི་གཉིས་གཞུང་ལུགས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བར་བཞེད་ཀྱང་། རང་འགྲེལ་སྟོང་ཐུག་ཕྱེད་དང་བཞི་པར། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པ་དག་ནི་གཉིས

༼༣༣༣༽

ཀའི་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་དང་། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་གསུང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེ་སྒོ་ལོགས་སུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་འདི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི། འབྲས་རྟགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འབྲས་རྟགས་ཡིན་ན་དོན་བསྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྡ་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །དྲུག་པ་འབྲེལ་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་འབྲས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལྡོག་འབྲེལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་འབྲས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལྡོག་འབྲེལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་རྟགས་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །འོ་ན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་འབྲེལ་བ་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་ན། མཐར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་མེད་ངེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདུན་པ་རྟགས་སུ་

〔༢༢༢〕

འགོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མེད་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ་དང་། མ་ཡིན་དགག་རྟགས་སུ་སོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །བརྒྱད་པ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་དང་། ཡོད་འགོད་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་བསྒྲུབ་དང་། ཡོང་བསྒྲུབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་ནི། བར་སྣང་གི་དྭ་བ་སྔོ་ལོང་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མེ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་བསྒྲུབ་དང་། ཡོད་བསྒྲུབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་ནི། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དགུ་པ་རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྔར་རྒོལ་གྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་མ་བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན་དུ་བ་གློ་བུར་བའི་རྟགས་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པའི་ཚེ་དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མའི་མཚན་ཉིད། སྔར་རྒོལ་གྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན་སྔར་རྒོལ་རྣམ་དག་གིས་ཕྱིར་རྒོལ་རྣམ་དག་གི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ།

{༣༣༩}

།བཅུ་པ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྣམ་ངེས་ལས། འགལ་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ནི་རེས་འགའ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སམ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སམ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་དོ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་གཏེར་ལས། དངོས་ཤུགས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི། །འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན། ། ཅེས་གསུངས་པའི་དབྱེ་བ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡག་དག་ལ་སྦྱར་ན། ལ་ལར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག ལ་ལར་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ལ་ལར་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་། ལ་ལར་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། མི་རྟག་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཡོད་དེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། འགལ་བ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་། །ཅི་སྟེ་ཐ་མི་དད་ཅེ་ན། །རྣམ་པར་དབྱེ་བ་སུ་ཡིས་འགོག །ཅེས་དང་། དེའི་དོན་རིགས་གཏེར་ལས། ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་ཞེ་ན། །བྱེད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་མཛད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་

༼༣༣༥༽

གསུམ། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། བློ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། དེ་དག་གི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། བདག་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གང་བཀོད་ཀྱང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་རྩོད་གཞིར་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མཉན་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའམ། མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་གང་བཀོད་ཀྱང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའམ། རི་བོང་རྭས་ཕུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་ཤེས་འདོད་དང་མ་འབྲེལ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཆོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི། སྔར་གྱི་རྩོད་གཞིར་མ་གྲུབ་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ལོགས་སུ་དབྱེ་བ་མ་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་དེ་དག

{༣༣༨}

གི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་རིགས་སྙི་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱི་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཉལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉལ་བའི་དོན་ལོ་མ་འཁུམས་པ་ལ་བྱེད་ན་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པའམ། གཉིད་ལོག་པ་ལ་བྱེད་ན་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའམ། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྩོལ་བྱུང་དེ་སྒྲའི་བྱེ་བྲག་བྱེད་པ་ལྟེ་ཀན་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ལ་གྲུབ་ཀྱང་། རླུ་སྒྲ་དང་། རླུང་སྒྲ་སོགས་ལ་མ་གྲུབ་པས་རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། འདི་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་ཐུ་མ་ཉལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ཤིང་ཐམས་ཅད་སེམས་ལྡན་དུ་བསྒྲུབ་པ་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་ཡིན་ལ། འདི་ནི་རྩོལ་བྱུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་རྒོལ་བའི་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་སྐྱོན་མ་ཡིན་ཞེས་པར་མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཆོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། འདིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། ཚུལ་གསུམ་རེ་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིར་ཡང་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི། རྒོལ་བས་ཚུལ་གསུམ་ཚར་ཚོགས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་འདོད་ཀྱི། རེ་རེ་བ་བསྒྲུབ་པར་མི་འདོད་པས། རེ་རེ་བ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར

མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་འདང་། རིགས་སྤྱི་རྟགས་སུ་བྱས་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱི་རྟགས་སུ་བྱས་པའི་ཆེ་མཚུངས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གྲུབ་མ་གྲུབ་མཚུངས་པ་ནི། སྒྲ་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་རྟག་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དེ། འདི་སྐྱོན་ཅན་ནོ། །གྲུབ་པར་མཚུངས་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་སྒྲའི་བྱས་པ་གྲུབ། སྒྲ་མ་ཡིན་གྱི་བྱས་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། བྱས་ཙམ་གྲུབ་པས་མི་སྐྱོན་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རྩོལ་བྱུང་གྲུབ། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྩོལ་བྱུང་ཙམ་གྲུབ་པས་མི་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་འཇུགས་པའོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་སྤྱི་རྟགས་སུ་བྱས་པའི་ཆེ་མཚུངས་པ་ནི། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། ཡ་གྱལ་རྟོག་བྲལ་གྲུབ་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བ་མ་གྲུབ་པས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཚོགས་པ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན། ཚོགས་སྤྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོགས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་འདི་ཙམ་གྱིས་རྟགས་སུ་མཚོན་ནུས་པ་བཀོད་པ་ན། རྟགས་དེ་ཚོགས་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱོགས་ཆོས་རྐྱང་པ་ལ་མ་གྲུབ་པས་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་མིན་ནི་མི་མཚུངས་སོ། །གཉིས་པ་བློ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། རྟགས་ལ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ངེས་རྒྱུད་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། ཤ་ཟའི་བུམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང་།

ངེས་རྫུང་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། ནོར་བུའམ་སྒྲོན་མེ་ར་མ་ངེས་པ་ན་ནོར་བུ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟགས་ཆོས་གང་བཀོད་ཀྱང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ལའང་ངེས་རྫུང་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ངེས་རྫུང་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། །དུ་བ་དང་རླངས་པ་གང་རུང་མ་ངེས་པའི་ཚེ། སྐྱ་རྙས་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ངེས་རྫུང་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། སྔོན་གྱི་དགེ་བ་ཆོས་ཅན། ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ངེས་རྫུང་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབུས་མ་ན་ཆོས་ཅན། རྨ་བྱ་ཡོད་དེ། རྨ་བྱའི་སྒྲ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ། སྔར་རྒོལ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་བློ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཅེར་བུ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འདི་ལ་ཡང་འཆི་བའི་དོན་ཆེ་དང་སྲོག་འདོར་བ་ལ་བྱེད་ན་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་ན་ཕྱིར་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །མདོར་ན་རྟགས་སུ་དགོད་བྱའི་དོན་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀྱི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ན། སྒྲ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་པས། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར། འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆོས་ཅན།

〔༢༢༩〕

མི་རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་ལ་ལུས་ཅན་གྱི་སྒྲ་དེ་མིང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ལུས་ཅན་གྱི་དོན་རེག་བྱ་ཅན་གྲུབ་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་གྲུབ་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་གྲངས་ཅན་པ་དང་། གཅེར་བུ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱེ་བའི་དྲུག བློ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་ཕྱེ་བའི་དྲུག་སྟེ། བཅུ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྣམས་ནི་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འདུས། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན་ནམ་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྩོལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་རུང་དུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། དཔེ་དང་རྩོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས། གཞན་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐུན་མོང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་དོན་གང་ལ་བྱེད།

[༢༣༠]

ལྡོག་པ་གཞན་ལ་བྱེད་དམ། རྫས་གཞན་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་སྒྲ་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་ཪྫ་སྒྲ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་བྱས་སྟོང་དེ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པས་སྟོང་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་ལས་རྫས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སུ་གཟུང་བྱ་དེ་ཤེས་འདོད་ལས་གཞན་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་ངེས་པར་ནུས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བ་དང་། མི་ནུས་པ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ལ་དཔེ་དང་རྟོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་ལའང་གཞན་སེལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དཔེ་དང་རྟོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མེ་དང་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ན་ལ་དང་། སྒྲ་རྟོད་གཞི་དང་། ཚང་བང་དང་བུམ་པ་དཔེར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐ་སྙད་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱིས་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གིས་འགྱུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་ལྡོག་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པའི་ལྡོག་པ་བཞིན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ནི། ཤེས་བྱ་ཙམ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྟོད་གཞི་དང་དཔེར་རུང་ན་མཉན་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ན་སྒྲ་ཙམ

{༢༣༧}

རྩོད་གཞི་དང་། ཛ་སྦྲ་དཔེར་རུང་བར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྟེང་དུ་སྦྱར་གྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་ནས་ཤེས་བྱ་ཙམ་གྱི་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཛ་སྦྲའི་སྟེང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་ནས་སྒྲ་ཙམ་གྱི་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཙམ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་མ་གྲུབ་ཅིང་། སྒྲ་ཙམ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་མཉན་བྱ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲའི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཛ་སྦྲ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་དཔེར་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་མཉམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་གསུམ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། མངོན་སུམ་རྩོད་གཞི་དང་། རང་རིག་དཔེར་འགྱུར་བའོ། །མདོར་ན་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་ངོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ན་རྫས་དང་ལྡོག་པའམ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། གང་བློ་ངོར་བསྒྲུབ་སླ་བ་དཔེར་བྱས་ཏེ། དཀའ་བ་རྩོད་གཞིར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་།

༼༢༣༢༽

སྐྱེས་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། ལྷ་ལས་ཆེ་འཕོས་ཏེ། མིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རིག་སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཞིན་ཞེས་དང་། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་དང་། ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མཐོང་བ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དོན་ཡང་། བྱེ་བྲག་པས་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པ་དང་། རེག་བྱ་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་

བའི་རྒོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་། ཅིག་ཤོས་ལ་མ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཆོས་ཅན། ཀུན་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་སྨྲ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། སྔོ་བསངས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་བྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་འགལ་བར་མ་ངེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྔར་གྱི་གསུམ་པོ་དེའི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལྡོག་པའོ། །ཡང་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སྤྱི་ལ་ལྷག་ལྡན་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ན་ལྷག་ལྡན་དུ་འཇོག་ལ། སྐབས་འདིའི་ལྷག་ལྡན་ནི་ཡང་དག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ལ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ན་ལྷག་ལྡན་དུ་འཇོག་གོ །གསུམ་པ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལ།

{༢༣༩}

མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྒོལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་འགལ་བ་དང་། འབྲས་བུ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་མཐར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པས། དེའི་འགལ་བ་ཡང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་འགལ་བར་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་འགལ་བ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། འབྲས་བུ་འགལ་བ་ནི། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་འབྲས་བུ་འགལ་བ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་འགལ་བར་སོང་ཚུལ་ནི། དུང་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་སྒྲ་རྟག་པ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་མ་འཁྲུལ་པའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་འབྱེད་ན། དེ་དག་བཟློག་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱང་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྔར་གྱི་གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ཡོད་དེ། སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ

༼༢༣༥༽

བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་མཆོག་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས། སློབ་དཔོན་གྱིས། དེ་ནི་རེས་འགའ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སམ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་སམ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཐ་དད་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་གཉིས། ཁྱད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་གཉིས་ཏེ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དོ། །འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་ན་འགལ་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་བརྗོད་གཞན་གསུམ་པོ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་དག་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་འགོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འགལ་བ་བརྗོད་ཚུལ་ལ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་བཞི་སྟེ། ལ་ལ་དངོས་སུ་འགལ་བར་བརྗོད་པ་ནི། མི་རྟག་པའི་སྒྲ་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་བཀོད་ན་དངོས་སུ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལ་ལ་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འགལ་བའི་བརྗོད་པ་ནི་རྟག་པ་བྱེད་པ

{༣༣༨}

པོ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ན་ཤུགས་ཀྱིས་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་བརྗོད་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་འདུས་བསགས་བཀོད་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་འདུས་བསགས་བཀོད་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ཀྱང་དགག་བྱའི་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ནི་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་ཤེ་ན། བྱེད་པ་ཆུང་ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་མཛད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཆོས་ཅན་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་ལྡོག་པ་བསྒྲུབས་པས་ཞེ་འདོད་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་ཞེས་པ་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་གསུམ་པ་ཞིག་ཅི་ཕྱིར་མི་འདོད་ཅེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་ངག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་། ཞེ་བས་འདོད་པ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁྱད་པར་མེད་པས་སྔར་གྱི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་གི་ངེས་པ་ལ་

གཉིས་ཏེ། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ནུས་པ་ངེས་པའོ། དང་པོ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཚོད་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། རྟགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་། གཉིས་པ་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པར་ངེས་པ། འགོག་པར་ངེས་པ། གཉིས་ཀ་མ་ངེས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡང་དག གཉིས་པ་ནི། འགལ་བ། གསུམ་པ་ནི། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ནུས་པ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། མ་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡང་བསྐྱེད་མི་ནུས། མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ། འགལ་བས་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ། ཡང་དག་གིས་འདོད་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུས། ཕྱོགས་ལ་མཐུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་ངེས་སྒྲུབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེས་རྟོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ནི། རིགས་གཏེར་ལས། སྐབས་འདིར་བཤད་ཀྱང་། རབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ངོ་སྣམ་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བས་གཞན་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ༈ །།གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གཞན་དོན་གྱི་ངག་དང་། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་རིགས་གཏེར་ལས་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་བསྟུན་ནས་འཆད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་

པར་བྱ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པ། རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་འགོད་པ། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། ཕྱོགས་ལ་གནོད་པའི་བསལ་བ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་དང་། རྟགས་ཅན་དང་། ཕྱོགས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་ཏེ། རྒྱལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པའོ། །དེ་ཡང་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བཞི་པོ་རིགས་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པར་འདུས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལ་མ་བསལ་བ་ཚང་མ་ཚང་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་རོ། །འདིར་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྔར་བསྟན་པ། ཡོངས་གཅོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ། དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན་བྱ་བ། །བདག་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ། །ཞེས་ཚིགས་ལྔ་ལྡན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དོན་དང་རྣམ་བཅད་ངོས་གཟུང་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ངོ་བོའི་དོན་ནི་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་བ་ན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དྲན་རྟུང་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་དྲན་རྟུང་ནི། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་ཟིན་པ་ད་ལྟར་ཚིག་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱི་དོན་དྲན་པ་སྟེ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འགྱུར་བས་དེ་མ་ཡིན་པ་ཅིག་དགོས་ཞེས་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི། དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་གཅོད་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་བློའི་ཐ་སྙད་བཅད་ཤེས་ཀྱིས

༼༢༣༨༽

ངེས་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་ནི་མི་གཙོད་དེ། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་མངོན་གསུམ་དེས་དོན་དམ་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པའི་དོན་ནི་ངག་ཏུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་ཞེས་པས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི་སྣ་སྐྱེགས་བྱེད་དག་རྒོལ་བས་མ་བརྗོད་ཅིང་། ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་དངོས་སུ་ཐོས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསམས་ནས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པར་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་གཞན་དོན་གྱི་མིང་གི་བཏགས་ནས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པར་བསྒྲུབ་པ་རྒྱུ་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པ་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་གཙོད་དོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་བདག་དོན་བྱེད་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཅེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། བདག་གཞན་ཅེ་ན་དེ་མ་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་བསྟན་ཏེ། རྒྱང་འཕེན་པས་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་གསལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དང་བུམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཨུཏྤལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩིག་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུའི་གཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་ཡིན་ཅིང་དེ་དཔེ་རྩིག་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའང་བསལ་ཏེ། དེ་གཉིས

༼༣༩༠༽

ཚོགས་པའི་སྤྱི་བཀོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་གཉིས་ཀ་མེད། གང་རུང་གི་སྤྱི་འགོད་ན་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནས་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པས་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད་པ་དེ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པར་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནོད་ནའང་གཏན་ཚིགས་དང་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ནས་སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་གཅོད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལུང་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚེ་ལུང་དོན་གང་གིས་ཀྱང་མི་གནོད་ལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་ལུང་དོན་ལ་ཕར་དཔྱད་པའི་དགོས་པ་ནི་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཆར་འཐོབ་ན་རིགས་པ་དང་མི་འགལ་བའི་ལུང་ཁས་ལེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ནའི་དོན་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཅེས་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི། བསྟན་བྱའི་སྒྲ་རུས་གསུམ་ཆར་ལ་འཇུག་ལ། འདི་ནི་བྱས་པའི་སྒྲ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཅིང་། རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་གཉིས་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་གཙོ་བོའི་ཞར་ལ་གཉིས་པོ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་དཔེར་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་། ཁྱབ་ཆེས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱང་དམ་བཅར་འགྱུར་བ་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཀ་ཏའི་རྐྱེན་ད་ལྟར་བ་ལ་འཇུག་པས

༼༣༩༧༽

འདོད་པའི་སྒྲ་ད་ལྟར་བ་ལ་འཇུར་ལ། དེས་ན་ཁྱབ་ཆེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་འདི་ར། འདོད་པའི་བྱིངས་ཨིཥྚ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཀུན་བཏུས་སུ་ནིཥྚ་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་བྱ་གཅོད་མི་ནུས་རིགས་སྦྱོར་ནིཥྚ་ཡན་ལག་ཡིན་པས་དེ་གཅོད་ནུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚིགས་ལྔའི་གོ་རིམ་ལ་ཀུན་བཏུས་སུ་འདོད་པ་ལས། བདག་ཉིད་ཐོག་མར་སྨོས་པ་ནི་གཙོ་བ་བདག་ཉིད་འདོད། ཅེས་འདོད་པ་པོ་བདག་ཉིད་དང་སྦྱར་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལས་བཟློག་ཏེ་གསུངས་པ་ནི། འདོད་པའི་དོན་ཞེ་འདོད་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་ན་གྲོལ་བས་ཁས་བླངས་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲོལ་བས་ཞེ་འདོད་ཡིན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་གཅིག་དགོས་ཞེས་འཁྲོས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལུགས་འདི་ར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ན་རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་ཚིགས་སྦྱད་པས་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་སེལ་བའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་འཇུག་གོ །དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མཐོང་བས་མངོན་སུམ་ལ་ནི་སྒྲ་མི་རྟག་པས་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པས་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་མི་དགོས་ལ། དེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་ཞེས་པ་སྟེ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་། མངོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་ཕྱིར་རོ། །

༼༣༩༣༽

ཞེས་གསུངས་པའི་སྟོན་པའི་ཚིག་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཡང་ན་ཞེས་པ་འདམ་གཅན་གྱི་ཚིག་ཡིན་པས། ཕྱོགས་ཚིགས་བསྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། བསྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་འདོད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཐོག་མར་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་བསྒྲུབ་ངག་གི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གོ །རིགས་ཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་བསྟན་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ཕྱིད་བསྒྲུབ་བྱ་ཁ་ཐོག་ཏུ་འཕྱིན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ནའང་བསལ་བ་བ་བཞི་མ་ཞུགས་པ་ཅིག་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དགོངས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །མ་བསལ་བའི་དོན་ནི་བསལ་བ་བ་བཞི་མ་ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅད་ནི་བསལ་བཞི་ཞུགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་མི་རུང་བས་དེ་གཅོད་པའོ། །གཉིས་པ་ཡོངས་གཅོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། རིགས་སྒོར། བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རིགས་སྒོའི་གཞུང་ཁ་ཅིག་ལ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་འགྱུར་བ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཅིག་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད། །ཚིག་གིས་དེ་ཡིས་མཚན་ཉིད་བཞི། །ཞེས་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཟུར་དང་པོ་བཞི་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད།

{༣༩༣}

ཅེས་རིགས་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ར་ཁས་བླངས་པར་འདུས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་འགྲུར་བ་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཅིག་དགོས་ཞེས་པ་ནི། ཁས་བླངས་དེ་ཡང་ཚད་མ་ནི། །ངག་གིས་བཀག་མེད་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་འཆད་པའི་རྩུལ་དང་འགྱོར་རོ། །ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། རིགས་སྒོའི་ལུང་དྲངས་པའི་ཚེ། བསྒྲུབ་བྱ་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མི་སྣང་ཞིང་། རྣམ་གཅད་ལ་ལྟོས་ནས་ལྟ། ཡོངས་གཅོད་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འགྲོས་ལྟར་ན། མདོའི་ལྡ་ཆར་ཡང་རིགས་སྒོའི་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སྣང་བས། དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པར་སྣང་སྟེ། རང་འགྲེལ་ཉིད་ལས། མ་བསལ་བ་ནི་བསལ་བ་བཞི་མ་ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅོད་ནི་བསལ་བ་བཞི་ཞུགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་མི་རུང་བས་དེ་གཅོད་པའོ། །ཞེས་དང་། འོན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་རུང་བའི་ཚོགས་དོན་རྟོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་བརྗོད་དོན་ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཚན་ཉིད་བཞི་ལོགས་སུ་བཀར་བ་ནི་མ་བསལ་བ་རིགས་སྒོའི་དོགས་གཅོད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། བདག་ཉིད་ཚིག་ཕྲད་ངོ་བོའི་སྒྲ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་མཚན་ཉིད་ལྡ་ཆར་གྱི་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་སེལ་ཚུལ་སྨོས་ནས། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད། །ཅེས་པས་རུང་བ་དོན་གྱིས་ཚང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྔར་གྱི་ལྡ་ཆར་

༼༣༩༩༽

ཡང་རིགས་སྒྲའི་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་ནི། ཚད་མས་གནོད་པས་རུང་བའི་དོན་མ་ཚང་ཞིང་། གཞན་བཞི་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་བྱའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་རྐང་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་རུང་བ་དེ་ཡང་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། ཁས་བླངས་དེ་ཡང་ཚད་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། སྔར་གྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དྲངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགྲོར་རོ། །རྣམ་དཔྱོད་དང་སྐལ་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་དག་གི་དགའ་སྟོན་མཛོད་ཅིག གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ན་མ་ཐོབ་ཉེན་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མ་ཁྱབ་པ་སྤོང་བ་ནི། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་བུར་བ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱའང་བློ་བུར་དུ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཤུགས་ལ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་ཆེས་པ་སྤོང་བ་ནི། སྐབས་སུམ་བབ་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་དྲིས་པ་ན་ལ་མེ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའང་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་དེ་ཚར་གཅད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ན་བསྒྲུབ་བྱར་ཡིན་མོད་ཀྱི་ཆ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚར་གཅད་པ་མི་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་རྟག་ལ་མཚུངས་པ་སྤོང་བ་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཁས་བླངས་པ་དགོས་པ་རྟགས་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ཅི་སྟེ་མི་

༼༣༩༥༽

དགོས་ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་ན་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། མ་གྲུབ་ན་ཁས་བླངས་ཀྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ནི་དངོས་སམ་ཤུགས་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་བསྡུ་ན་བསྒྲུབ་བྱའམ་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མདོ་ལྟར་ན་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་ཞིང་རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ། རིགས་སྒོ་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་སུ་རུང་བའོ། །དབྱེ་ན་རང་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། སྔར་རྒོལ་གྱིས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱར་མ་བཟུང་བ་གང་ཞིག་ཅེས་དང་། བཟུང་བ་གང་ཞིག་ཅེས་པའི་མཇུག་ཏུ་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་འགོད་དོ། །གཞུང་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་སོ་སོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྟོག་དང་རིགས་མི་མཐུན་གཉིས་ཀ་སེལ་བ་དང་རིགས་མི་མཐུན་རྐྱང་པ་སེལ་བའམ། རྣམ་གཅད་ལ་ལྟོས་པའམ། ཡོངས་གཅོད་ལ་ལྟོས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་ནི། འོ་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་དོན་ནམ་བརྟགས་པའི་ཚོགས་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྟགས་པའི་ཚོགས་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དོན་རྐྱང་པ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས་རང་མཚན་གོ་བ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོའི་ཚོགས་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་སྒྲ་དོན་ལ། རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པའི་ཚོགས་དོན་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཏེ། བློ་རང་མཚན་དུ་རློམ་པའི་སྒོ་

ནས་སྒྲ་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྒྲ་དེ་ཡང་སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕྱེ་ན་སྒྲའི་སྒྲ་དོན་དང་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་དོན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཅེས་པའམ། སྒྲ་རང་མཚན་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཅེས་པ་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །འདིས་མཚོན་ནས་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བུམ་པ་བརྗོད་ཅེས་པ་ལ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡང་། སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བ་སྟེ་གཞན་དུ་ཡང་ན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞིང་། ཡང་ན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་གོ་བ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་སྣང་ངོ་། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པའི་བསལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བསྡུ། རྟོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་བ་གྲུབ་པའོ། །དེའང་དཔེར་མཚོན་ན་སྒྲ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་པའི་ཆ་ནས་ཁྱོད་ཕྱོགས་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་དང་དངོས་འགལ་གང་ཞིག དེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་འོག་མ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་གོ་བར

༼༣༩༧༽

བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མས་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པས། མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། མེད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པར་ཟད་དེ། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་དོན་ལ་བྱེད་པ་ལྟར། དངོས་མེད་རྣམས་ལ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་སྟར་དོན་ལ་བྱེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བསལ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རིགས་སྒོར་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། ཀུན་བཏུས་སུ་བཞིར་བསྡུས་ནས་གསུངས་པ་དེའི་དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས། ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁས་བླངས་པ་དང་། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་སོ། །འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན་བསལ་བ་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་ལ་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚུར་བསྡུ་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ནི། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། ཁས་བླངས་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལས་བྱུང་བ་དང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེའི་བསལ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་

{༣༩༨}

པ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དུ། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ལ་ཡང་དབྱེར་རུང་བས་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་གཉིས་མེད་དོན་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་པས་བསལ་བ་དང་། སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་ལ་བརྗོད་རུང་དུ་འཛིན་པའི་མངོན་གསུམ་གྱི་བསལ་བ་དང་། གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་པས་སེལ་བ་ནི་ཚིག་ལས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དཔོག་པའི་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་སེལ་བ་ཡིན་ཅིང་བརྗོད་རུང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གྲུབ་པས། གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའི་བསལ་བ་བཤད་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་གནོད་པའི་བསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་མདོར། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པ་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསལ་བ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་། གྲགས་པའི་བསལ་བའོ། །དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་བ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་ཞེན་དོན་དེ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །བསྒྲུབ་ཚུལ་ནི་ སྔ་མ་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གནོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་མངོན་སུམ་ལེའུར་བསྟན་ཟིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། གཞན་དོན་ལེའུར་མདོའི

༼༣༩༨༽

དོན་དང་མཉན་བྱ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཅུང་ཟད་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་
བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་བ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་
གིས་གྲུབ་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གནོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་རང་དོན་ལེའུར་བསྟན་ཟིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། གཞན་དོན་
ལེའུར་མ་གསུངས་ལ། འོན་ཀྱང་རང་རྟེན་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི་རྗེས་དཔག་སུམ་ཆར་གྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེ་དག་གི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་བ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་རིགས་
སྒོར་གསུངས་པ་ལྟར། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཀར་ཆོས་
སྤྱོད་པ་ལས། མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པ་ན་དེའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་
བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་དེའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཁས་
བླངས་དང་རང་ཚིག་གི་ཁྱད་པར། དེ་འགལ་ན་དམ་བཅའ་འཛིག་པ། དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྒྲ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའོ། །
དང་པོ་ལ་སྔར་རབས་པ་དག ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རྒོལ་བ་རང་གི་ངག་དང་འགལ་བ་ཞེས་ཟེར་
མོད། རྣམ་ངེས་ལས། འོན་འདི་དག་ལ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡོད། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །འོན་ཅི་ལྟར་སོ་སོར་བརྗོད་ཅེ་ན། ངག་
གི་

དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སློབ་དཔོན་ནི་ངག་གི་དབྱེ་བར་བཞེད་དོ། །ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་ནི་སྔར་དམ་བཅས་པ་དང་། ཕྱིས་བརྗོད་པ་གཉིས་འགལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྔ་མར་དམ་བཅས་ནས་ཕྱིས་མོ་གཤམ་དུ་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྔར་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དང་འགལ་བས་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་ནི། དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལས་དཔག་ན་འགལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་བདེན་པ་བཀག་ནས། བྱེ་བྲག་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཁས་ལེན་པས་སྔ་མ་དང་འགལ་བས་གཞལ་བྱ་ཕྱི་མ་རང་ཚིག་གི་བསལ་བར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་ཀ་ལ་ཀུན་བཏུས་སུ། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་དཔེ་གཅིག་གསུངས་ལ། རིགས་སྒྲོར་ལུང་དང་འགལ་བ་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན། རྣམ་ངེས་ལས། ཆོས་ནི་ཚེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྐྱེར་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་བསམ་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའམ། ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་ལྟ་བུ་གཞི་གཅིག་ལ་བསྡུས་ན་རྒྱུ་ངན་པའི་ཞོ་ལྟར་རང་གི་ངང་གིས་འདོད་པ་འཇིག་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་བརྗོད་པ་སྐྱོན་ཅན་གྱིས། །རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕམ་པ་བསྐྱེད། །ཅེས་ཏེ། ཚིག་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་ཀླན་ཀར་འགྱུར་བའོ། །བཞི་པ་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ལ་གཉིས་ལས།

{༣༥༧}

དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཙམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་ཀྱི་འགལ་བ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། རྒྱ་སྐྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་གྲུབ་སྟེ། བརྡ་སྦྱོར་པ་དག་སྒྲ་དོན་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་འདོད་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟགས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟིན་ཅིང་། སྒྲ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གི་འཇུག་པ་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོའི་ཚིག་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་ཚུལ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ་དང་། རང་གི་འཐད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ་ནི། བརྡ་སྦྱོར་པ་དག་ན་རེ། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ནི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མཐུན་དཔེ་མེད་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གང་བཞག

〔༣༥༣〕

པའི་ཆོས་དེ་ལའང་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་མེད་ན། རྟགས་ཕལ་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་བཀོད་ཀྱང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་སྨོས་ཅི་དགོས་ཏེ། ཡོད་པ་དཔེར་བརྗོད་པའི་འབྲས་བུའང་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བས་ཁྱབ་པའོ། །དེས་ན་ལུང་ཚིག་དུམ་བུ་དང་པོའི་དོན་བརྡ་སྦྱོར་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། ཕྱི་མའི་དོན་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་འཐད་པ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཡུལ་ལུགས་དཔྱོད་པ་ལས་བྱུང་བ་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཉིད་ལ་བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ཞེས་བརྡ་མཛད་དེ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡིས། །ཆོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །བརྗོད་རུང་དེས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་སྟེ། ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྦྱར་བརྡ་བྱས་སམ་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་། ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་སམ་མ་གྲགས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་བརྗོད་རུང་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་བར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རུང་བ་ཙམ་གྲུབ་མོད་ཀྱི། སྔར་ཟླ་བར་མ་གྲགས་པ་བུམ་པ་སོགས་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲགས་པ་མིང་འདོགས་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། འཚེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ་འཚེད་པ་དང་བཏུང་དུ

སྣང་བ་ལ་བཏུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་གྲགས་སྣང་ལ་གྲགས་པའི་བརྡ་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲ་བྱུང་གི་གྲགས་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། སྔར་གྱི་བརྗོད་སྣང་གི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སླར་ཡང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་དེའི་མིང་གིས་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་ནི། སྒྲས་བརྗོད་སྣང་ཙམ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་གྲུབ་མོད་ཀྱི། བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བརྡ་དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ན། གྲགས་པའང་གྲུབ་བོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི། རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་བརྗོད་མི་སྣང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྗེས་དཔག་ལས་གྲགས་པ་ཡུལ་ཐ་དད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བརྡ་སྦྱོར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་སྣང་བ་དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་པར་སྟོན་ལ། དེས་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཡང་སྟོན་ཏེ། བརྗོད་མི་སྣང་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མི་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བོད་དག་བརྗོད་སྣང་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་ནོར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཚེ། ལུང་དེ་བརྡ་སྦྱོར་པའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་པ

༼༣༥༩༽

མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བཙ་སྒྲོད་པའི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ནི་བཤད་ཚུལ་དང་པོའི་སྐབས་དང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་རང་སྡེའི་བཤད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ནི། མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག སློབ་དཔོན་གྱིས་ལུང་དེ་རི་བོང་ཅན་ལྟ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཁོ་ན་ལ་དཔེ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་དཔེ་མེད་དུ་རྒྱུག་ཀྱང་དཔྱིག་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དཔྱད་པ་ནི། སྤྱོས་སྦྱོར་ལས། ག་པུར་དང་། བཙུད་ལེན་ལས་དངུལ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ལྟ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པ་མཐོང་བས། ལྟ་སྒྲ་ཐུན་མོང་བར་གྲུབ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་གཅིག་ལ་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ནས་གཞན་ལའང་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ནི། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་འགོག་བ་ནི་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་ཡང་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་འགོག་པ་ནི། གྲགས་པ་དང་འགལ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །མདོར་ན་བཤད་ཚུལ་དང་པོས་བཙ་སྒྲོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་ཅེས་དང་། བཤད་ཚུལ་གཉིས་པས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་ཅེས་སྟོན་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲའོ། །འདི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་གངས་ཅན་འདིར་གཞན་མི་སྣང་ངོ་། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བརྗོད

༼༣༥༥༽

པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག གྲགས་པ་ལ་བརྡའི་གྲགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱང་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱང་དོན་སྤྱི་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱང་དངོས་པོར་བྱས་ཏེ། མདོའི་བཤད་ཚུལ་དང་པོས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱང་གི་གྲགས་པ་དང་། ཕྱི་མས་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱང་གི་གྲགས་པ་གཉིས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཆད་པའི་ཚེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི། འཇུག་པའི་ཚེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་ཅིང་། རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡང་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྔ་མས་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ། །རྗེས་དཔག་མེད་ཕྱིར་མི་ཁེགས་པའམ། །ཡང་ན་དེ་ལ་འགལ་ཟླ་མེད། །དེས་ན་ངེས་ཕྱིར་གནོད་བྱེད་ཡིན། །ཕྱི་མ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལས། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གྲགས་པ་ཡི། །བསལ་བ་མཁས་པའི་དགོངས་པ་འགྲུབ། །ཞེས་པ་སྔེ་སྔར་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ལ་གནོད་པའི་བསལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད། མདོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་སོགས། རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདི་ཡང་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བ་སེལ་བའི་སྒོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་འདིས་ནི་ཕྱོགས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པའང་རིག

{༣༥༨}

པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་གསུམ་མ་ཡིན་པའི་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་རྫས་དང་རྫས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངག་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ངག་དང་ངག་གི་བདག་ཉིད་བརྗོད་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་གལ་ཏེ་ངག་དང་བརྗོད་པ་དག་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཉིས་ཀའི་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཅི་སྟེ་ངག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་དེ་ལྟ་ན་གཉིས་ཀའི་ཁྱད་པར་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གནོད་ཡུལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་ཞིང་སྒྲིབ་ཐོགས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་མཐོང་བས་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་གསུམ་ནི་ཡོན་ཏན་ཕྱིད་ལྟག་པོ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་དང་གསུམ་མོ། དེས་ན་རང་འདོད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་བསྒྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག

{༣༥༧}

ཅན་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། རྫས་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཅན་རགས་པ་ནི་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྕིད་ལྷག་པོ་སོགས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་རགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྕིད་ལྷག་པོ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ནི་དམ་བཅའ་དེའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ཆོས་གསུམ་པོ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་གནོད་པ་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱའོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་པ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྫས་གཞན་ལ་གཙོ་བོར་གནོད་པ་སྟོན་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་ཡན་ལག་ཞེས་པ་ཡན་ལག་གསུམ་པ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལས་ཞེས་པ་རང་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་བཞི་པ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི་རང་རྩོམ་བྱེད་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོར་འཇོག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་དབང་བློས་ཡན་ལག་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལས་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ནི་

འདིར་རྫས་ཙམ་ནི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་དེའི་ངོ་བོ་སྟེ། དེའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་པས་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་རིགས་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་ལྟར་ཆོས་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་ལ་རྫས་གཞན་དང་། རྫས་ཀྱི་དོན་ལྡོག་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གནད་ཐམས་ཅད་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །དམ་བཅའ་བཞི་པའི་དོན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། དེ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྗེས་དཔག མངོན་སུམ། ཁས་བླངས། རང་ཚིག གྲགས་པས་གནོད་ཚུལ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་དག་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་འདིར་སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས། ཐལ་འགྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། ལྕིད་མཉམ་གྱི་འཇིམ་རིལ་བཅུ་ཚན་གཉིས་ལ་བཅུ་ཚན་གཅིག་བསྲེས་ནས་སྲང་ལ་གཞལ། ཅིག་ཤོས་མ་བསྲེས་པར་སྲང་ལ་གཞལ་བའི་ཚེ་ན་བསྲེས་པའི་འཇིམ་གོང་དེ་ཆོས་ཅན། མ་བསྲེས་པར་ཅིག་ཅར་སྲང་ལ་བཅལ་བའི་བཅུ་ཚན་དེ་ལས་ཁྱོད་སྲང་མགོ་ཐུར་དུ་དམའ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། མ་བསྲེས་པའི་དུས་སུ་ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་སྲང་གྲངས་མཉམ་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྕིད་ལྷག་པོ་ཡོད། ཅིག་ཤོས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསྲེས་པའི་འཇིམ་གོང་དེ་ལ་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྕིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་དཔལ་བཅོམ་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ན་སྔར་གྱིས་བསྲེས

༼༣༥༨༽

པའི་འཇིམ་གོང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྡིད་ལྷག་པ་མེད་དེ། དེས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་སྲང་མགོ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡོན་ཏན་ལྡིད་ལྷག་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་ཁེགས། འབྲེལ་ཡུལ་དེ་གསུམ་ཁེགས་པས། འབྲེལ་ཆོས་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཏེ། དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི། །ཁྱད་པར་གཞན་ལ་གནོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་ལྡིད་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་དྲི་སོགས་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཅེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ལྡིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་ཡོད་པས། དེའི་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཡང་། ཁས་བླངས་ཤིང་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་ཀུང་སྲང་ལས་མི་རྟོགས་པར་ཁས་བླངས་པས་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས། རྫས་གཞན་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྨྲས་ཤིང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་སྨྲ་བའི་ཤུགས་ལ། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་མེད་པར་དམ་བཅས་པས། རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ལྔ་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་

{༣༨༠}

ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡོད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མེད་པས་གནོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་ལྔ་ལས། དང་པོ་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ། རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཡན་ལག་གསུམ་པའི་མིང་ཅན་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་རང་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་འདུས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཚེ་ཡང་སྔར་གྱི་ཡན་ལག་དེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དེ་དེ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། སྔར་ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱང་གནད་གཅིག་སྟེ། སྔར་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དེ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པར་ཐལ། དེ་ལས་རྫས་གཞན་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཆར་ཁས་བླངས་ཤིང་འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལོག་རྟོག་གི་དབལ་བཅོམ་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་དངོས་སུ་ཁེགས་

{༣༤༧}

པའོ། །འདིར་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ལ་གནོད་པ་སྟོན་པ་ནི་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་དམ་བཅའ་སྔ་མའི་སྐབས་སུ་ཆོས་
གསུམ་ལྡན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པས་རྟགས་གཞན་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་རྟགས་གཞན་ལ་དངོས་སུ་
གནོད་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཤེས་འདོད་གཅིག་ལ་གནོད་པ་འདྲ་ཡང་དངོས་སུ་གནོད་ཡུལ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་ཚུལ་ནི། དེ་ལས་རྟགས་གཞན་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱིས་གནོད་པར་བཞག་པ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་ལྟག་དང་ལྟག་ལྟིད་བཞིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་ལྟག་པོ་
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པས་འདི་ཡང་མཚོན་པའོ། །གསུམ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གནོད་ཚུལ་ནི། རགས་པ་ཡན་
ལག་ཅན་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་དང་དེ་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལས་རྟགས་གཞན་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལས་རྟགས་གཞན་
དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པས་འགལ་བའོ། །བཞི་པ་རང་ཚིག་གིས་གནོད་ཚུལ་ནི། དངོས་སུ་ཡན་
ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྟགས་གཞན་དུ་སྨྲ་ཞིང་། དུས་མཉམ་པའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་དམ་བཅས་པའི་
ཤུགས་ལ་རྟགས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པས་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའོ། །ལྔ་པ་གྲགས་པས་གནོད་
ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྟགས་གཞན་ཡིན་ཞེས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མེད་པའོ། །གསུམ་
པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་ཚུལ་ལ། འདིར་རྟགས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྟགས་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀ་ཡང་། བྱེ་བྲག་པས་འབྱུང་བཞིའི་རྟགས་སུ་འདོད་ལ། འདིར་རྟགས་ནི་རྟགས་དགུ་ཆར་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

༼༣༨༣༽

རྫས་དེའི་ངོ་བོའམ་དོན་ལྡོག་ནི། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཡོན་ཏན་རྫས་སུ་ཐལ་བ་དང་། རྫས་རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྫས་གཉིས་འབྲེལ་མེད་རྫས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན། རྫས་སུ་ཐལ། རྫས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་དབང་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫས་ཆོས་ཅན། རྫས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་ལ་གནོད་ཚུལ་ལ་ངོ་བོའི་སྐབས་སུ་ངག་དང་། བརྫུན་པ་དག་ཐམས་ཅད་དུ་སེལ་བ་དེ་ལྟ་ན་ཞེས་གནོད་ཡུལ་དངོས་སུ་སྨོས་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་སྐབས་སུ་ཅི་སྟེ་ངག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བརྫུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བ་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་དོན་ནི། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ངག་ཙམ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ། བརྫུན་ཚིག་ཡིན་པ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ། ངག་སྒྲ་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར། སྦྱོར་བརྗོད་དོན་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ལ་གནོད་ཚུལ་ནི་རིམ་པ་ལྟར། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ངག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདེན་ཚིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ངག་སྒྲ་བ་བརྫུན་ཚིག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཀྱང་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་དེ་ཆོས་ཅན། ངག་སྒྲ་བའི་རང་ཚིག་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་པར་ཐལ། བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་

༼༣༨༣༽

དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། ངག་སྒྲུབ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སྔར་རྒོལ་རང་གིས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་སྒྲ་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་གོ །འདི་དང་བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། མཚན་ཉིད་སྔ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་མཚོན་នུས་ཤིང་། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཞན་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འབྲས་བུའི་མིང་གིས་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། རྒྱལ་ཕམ་གྱི་རྣམ་གཞག དེ་ལ་དཔང་པོས་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་རྒོལ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་དང་། དཔང་པོས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དང་། སུན་འབྱིན་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དང་། དེ་གཉིས་རྒྱལ་ཕམ་བརྗོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་གོ །གཉིས་པ་ནི། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་པོ་གང་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་དེ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་དང་། སྐྱོན་མེད་བརྗོད་པ་དེ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་གནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒོལ་བས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་པ་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་སྐྱོན་མ་བརྗོད་ན་ཕྱིར་རྒོལ་ཕམ་ལ། རྒོལ་བས་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་སྐྱོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་ན་རྒོལ་བ་ཕམ་ཞིང་། དེས་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཀོད་ཀྱང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པའམ་སྐྱོན་ལྟར་སྣང་བརྗོད་ཀྱང་རྒོལ་བས་ཚར་བཅད་འབྱིན་མ་ཤེས་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱལ་ཕམ

{༣༨༩}

མེད་དེ། སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཡང་བསྒྲུབ་པ་དང་སུན་འབྱིན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་ཕམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྤོབས་པ་འཛོམས་ནུས་མི་ནུས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་ཚར་གཅད་པ་དང་། རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཕྲོག་དང་སྨིན་པའི་འཇིག་རྟེན་པ། །ཚར་བཅད་པ་དང་རྗེས་འཛིན་འདོད། །གྲུབ་མཐའི་བླང་དོར་བྱེད་པ་ལ། །དམ་པའི་ཚར་བཅད་རྗེས་འཛིན་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཐད་པ་བརྗོད་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྔར་རྒོལ་ཚར་གཅད་ཀྱི་གནས་ལ་བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་པ་དང་། ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལ་སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡོད་དེ། རྩོད་རིགས་ལས། བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་ཅིང་། །སྐྱོན་མིན་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་དང་། །ཚར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་མི་རིགས་ཕྱིར་མི་འཐད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གངས་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཤང་མིག་གི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒོལ་བ་ལ་ནི་གསུམ་གཉིས་དྲུག །ཕྱིར་རྒོལ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་དྲུག །དཔང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག །གངས་ཅན་པ་དག་བཅུ་དྲུག་འདོད། །ཚར་བཅད་ཡིན་ན་གཉིས་པོར་འདུས། །མིན་ན་ཚར་བཅད་ཉིད་མ་ཡིན། །དཔང་པོ་ལ་ནི་ཚར་བཅད་མེད། །ཅི་ནས་བྱེད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤང་མིག

༼༣༧༥༽

པ་དག དམ་བཅའ་ལ་གནོད་དམ་བཅའ་གཞན། །ཞེས་སོགས་ཚར་བཅད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚར་བཅད་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྔར་གྱི་བཞི་པོ་དེར་འདུས་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ནི་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་དང་། དགོས་པ་དང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བརྗོད་ཚུལ་དྲུག །ཅེས་ཏེ། སྔར་རྒོལ་ལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་འཇོག་པ་དང་། སྐྱོན་སྤོང་གི་ངག་གཉིས། ཕྱིར་རྒོལ་ལ་འདོད་པའི་འདྲི་བ་དང་། སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ངག་གཉིས། དཔང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ངག་གཉིས་ཏེ་དྲུག གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་འདོད་པ་བསྒྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ངག་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་འབྱིན་པའི་ངག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། བསྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། ངག་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། ངག་གི་བྱེད་པ། དབྱེ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དེས་འདི་ཡང་མཚོན་ནུས་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། གངས་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་སྦྱོར་ཏེ་འདི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། བུམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ །ཞེས་སྦྱོར་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། ཞེས་པས་དམ་བཅའ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་

{༣༨༨}

ཞེས་པས་དཔེ། བུམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་ཉེ་སྦྱོར། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པས་མཇུག་སྡུད་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་ཁྱབ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་ཞིང་། དམ་བཅའ་དང་། ཉེ་སྦྱོར་དང་། མཇུག་སྡུད་གསུམ་ལྷག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་ཁྱབ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་བའི་དོན་ནི། འདི་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པས་གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པ་ལས། དེ་མ་ཚང་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་པའི་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་པས་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཡང་བྱས་པས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཡང་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་དབྱེ་ལྔ་པ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་འཕྲོ་ཅན་དེས་དམ་བཅའ་འཕྲེན་པས་དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་ཡོད་ཅེས་དང་། བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་ཅེས་དམ་བཅའ་བརྗོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁལ་ཏེ་དེའི་དམ་བཅའ་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། དོན་གྱིས་གོ་ཡང་ཚིག་དེའི་ནུས་པ་མ་རྫོགས་པས་དུ་བ་ཡོད་པས་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཡིན་ཞེས་སླར་འདྲི་དགོས་ལ་རྒོལ་བའི་ངག་མ་རྫོགས་པ་ལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ངག་ཞུགས་ན། སླབ་པོའི་སྐྱོན་དུ་རྩོད་རིགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རྒོལ་བ་བླུན་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དང་། མཁས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་དྲན་ཡང་སྤྱི་ཁྱབ་དྲན་པར་མ་ནུས་པའི་རྒོལ་བ་བླུན་པོ་

༼༣༨༧༽

ལ་ནི་ཚིག་ཉུང་ཞིང་དོན་རྒྱས་པའི་བསྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་པ་སྦྱོར་དགོས་ཏེ། དེས་ཚུལ་གསུམ་ཆར་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐབས་འདི་བླུན་པོ་ནི་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཀྱང་གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དྲན་མི་ནུས་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་མི་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་མི་ཤེས་ན། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ། དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་ཀྱང་བརྗེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗེད་ན་དཔེར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་བརྗེད་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་ན། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྒོལ་བ་ལ་ངག་གཉིས་ལྡན་པ་དགོས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་ནི་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྨྲས་པས། །དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་། མི་མཐུན་སྦྱོར་གང་བཀོད་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་དང་། ཁྱབ་པ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་གང་བཀོད་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་མཐུན་དུ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་བསྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། བསྒྲུབ་པའི་ངག་ནི་ཕ་རོལ་གྱིས་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའམ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་

{३८९}

རིས་འཛོག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་གཞི་མཐུན་དུ་མ་དྲན་པ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་རིས་འཛོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་ངེས་པ་དང་། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཞི་མཐུན་དུ་དྲན་པ་ནི། སྒྲ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་དང་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དྲན་པའོ། །འོན་སྔར་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ནང་དུ་བློ་གྲོས་རྙིང་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཕྱི་རོལ་དུ་སྟོན་པ་ཁྱོད་རྣ་བ་བླགས་ཏེ་ཉོན་ཅིག སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་མཐུན་དུ་དྲན་པ་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པ་གཉིས་དོན་གདན་མི་གཅིག་སྟེ། གཞི་མཐུན་དུ་དྲན་པ་ནི་སྒྲ་བྱས་པར་ཡང་དྲན་ཞིང་སྒྲའི་སྟེང་དུ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་དྲན་པ་གཉིས་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རིགས་རྒྱུན་གཅིག་ལ་དྲན་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་འཇུག་པས་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པ་མི་སྲིད་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་མཐུན་དུ་དྲན་པར་གསུངས་སོ། །ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་དང་ཁྱབ་པ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མཐའ་རྟེན་རྫོགས་པའི་ཚིག་ཏུ་སྦྱར་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཕྱོགས་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་ཚང་བང་བཞིན་ནོ། །བུམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁྱབ་པ་ལ་མཐའ་རྟེན་སྦྱོར་བ་དང་། ཁྱབ་པ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་དོ། །སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་མཐའ་རྟེན་སྦྱོར་རོ། །གཉིས་པ

༣༧༨

མཁས་པ་ལ་སྒྲོར་བའི་ཚུལ་ནི། དཔེའི་སྙིང་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཚེ། སྒྲི་ཁྱབ་དྲན་ནས་ཁར་འཁྲིན་པའི་མཁས་པ་ལ་ནི། འོན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་རྐྱང་པ་བརྗོད་པས་ཀྱང་འགྲུབ་བོ། །ཚིགས་སུ་ཁྱབ་པ་ངག་ཏུ་མི་བརྗོད་ན། མཁས་སུ་ཟིན་ཡང་སྐབས་དེར་བསྒྲུབ་པའི་ངག་རྫོགས་པར་སྦྱར་དགོས་ཏེ། མ་རྫོགས་ན་ཀླུན་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ནི་ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པས་སླབ་པོ་ལ་ཀླུན་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་སྣང་བར་མཛད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་ཞིང་། ཁར་འཁྲིན་པའི་མཁས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་རྐྱང་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྔ་མ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། རང་གིས་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཕྱོགས་ཆོས་དང་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། །བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་བྱ་གཞན་རྣམས་སྤངས། །ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་། འབྲེལ་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་གསུམ་པོ་ཟླས་ཕྱེ་ནས་གསུམ་ཀ་བརྗོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་ཡིས་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་ཅེས་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་དེའི་སྐྱེས་བུའི་བསྡུ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ངག་གི་བྱེད་པ་ནི། ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །འོན་ངག་དེ་རྗེས་དཔག་གི་

{༣༧༠}

དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ངག་དེ་ལས་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་སྐྱེ། དེ་ལས་དྲན་ཤེས་སྐྱེ། དེ་ལས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲུབ་ངག་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལ་ཡང་རིམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་སྔོན་འགྲོ་ཅན་ལ་དང་པོར་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས། དེ་ནས་སྤྱི་ཁྱབ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས། དེ་ནས་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་གཞི་ལ་བསྒྲུབ་ཆོས་འཛིན་པའི་བློ་ནི་རྗེས་དཔག་ཉིད་དོ། །ཁྱབ་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན་ལ་དང་པོ་སྤྱི་ཁྱབ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས། དེ་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས། དེ་ནས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །བསྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་གསར་དུ་དྲན་པ་ནི་མི་སྐྱེ་སྟེ། བསྒྲུབ་ངག་གི་སྔ་རོལ་དུ་དེ་དྲན་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་རྐྱང་པ་ཅན་དང་། ཁྱབ་པ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་ལ་ཡང་སྔར་གྱི་དྲན་ཤེས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་བསྒྲུབ་ངག་གི་གོང་དུ་སྐྱེས་ཟིན་ནས། ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་བསྒྲུབ་ངག་གཉིས་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ཕྱིར་རྒོལ་དེ་ལ་བློའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དྲན་རྒྱུང་མེད་པ། གཉིས་ཀ་དྲན་ཟིན་པ། དྲན་རྒྱུང་ཡོད་ཀྱང་མ་དྲན་པའོ། །དེ་ལ་སྔ་མ་གཉིས་ནི་བསྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལ་བསྒྲུབ་ངག་འགོད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་མི་ནུས། གཉིས་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱུ་ཚང་བའི་བསྒྲུབ་ངག་འགོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དྲན་རྒྱུང་ཡོད་ཀྱང་མ་དྲན་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་ལ་ཁྱབ་པ་མ་དྲན་པ་དང་། ཁྱབ་པ་དྲན་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་དྲན་པ་གསུམ་ལས། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་། དང་པོ་ལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི

{༣༧༡}

བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཁར་འཁྱེན་ན། འོན་གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་རྗེས་ཁྱབ་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་འོན་གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་ལྡོག་ཁྱབ་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་དང་གཉིས། གསུམ་པ་ལ། ཁྱབ་པ་ཁར་འཁྱེན་ན། འོན་སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་སྟེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་འཇམ་དབྱངས་བླ་མའི་བཞེད་པའོ། །གཉིས་པ་བསྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་ངག་ཏུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་སྐྱོན་ཅན། བློ་སྐྱོན་ཅན། སྒྲ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་བསྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་སྟེ། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དང་། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་ངེས་པ་བརྗོད་པ་དང་། བྱས་ན་རྟག་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཆར་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཞིང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་སྟེ། ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་ལྟ་བུ་ལྷག་ཆད་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་དང་།

{༣༧༣}

ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། གང་རུང་ཅིག་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་ཆད་པའི་སྐྱོན་ཆགས་པ་དང་། ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་བརྗོད་ཀྱང་ཚིག་མཐར་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་ངག་ལ། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་། སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པའི་ངག་གོ །གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་སྒོ་གསུམ་ལས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ལ། དམ་བཅའི་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་གསུམ་མོ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་སྐྱོན་ལ། བློ་སྐྱོན་ལ། སྒྲ་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་གསུམ་མོ། །བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྣལ་མ་དང་། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སུན་འབྱིན་དུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་མ་བརྗོད་པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ངག གཉིས་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པས་ཚར་གཅད་ཉེར་གཉིས། ལྟག་ཆོད་ཉེར་བཞིར་འདོད་པ་ནི་སྔར་བཀག་ཟིན་ལ། གཙང་ནག་པས། རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན། དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་། དོན་གྱི་སྐྱོན་དང་། བློའི་སྐྱོན་དང་། སྒྲའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་དྲུག་གོ །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒོལ་བས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་པ་ལ། དེ་ལ

ཕྱོགས་སྔ་ཚོགས་ནས་སྨད་དམ། རང་ལ་བསྟོད་དམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་འཆད་ན་ཡང་དེ་དག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྩོད་རིགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩ་བའི་དབྱེ་བ། སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་
གཉིས་ཡིན་ལ། ནང་གསེལ་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ལོག་པའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་
ཕྱིར། །དེ་དག་འདིར་ནི་སྤྲོ་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངག་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ངག་གོ །དང་པོ་ནི། བསྒྲུབ་ངག་དང་དོན་གཅིག་པས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱྭ་བའི་
བཞེད་པ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀོད་ཚད་བཅུ་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་།
ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལས
བཅུ་བཞི་ཞེས། །ཁ་བ་ཅན་པ་དེ་ལྟར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་བཞིན་ཏེ། རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ།
རྟགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་
སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས
ཀྱང་མ་གྲུབ། ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་

བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ལ། གཉིས་ཀ་ཚད་མ། གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས། རྟགས་ཚད་མ་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྟགས་ཁས་བླངས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ནི་འདོད་ལན་ཐེབས་པས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ལ། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་དེ་རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་འབབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་སྟེ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་དེ་ལ་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་འཕངས་ན་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་དང་། ཚད་མས་མ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་ལ་འཕངས་ནས། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མེད་ན་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དེ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱས་ན་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་སྨྲ་བ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་སྨྲ་བ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་བསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སྔར་ལྟར་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བཟློག་པར་ནུས་དང་མི་ནུས་ལས། །ཡང་དག་ལྟར་སྣང་བདུན་

བདུན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཐལ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་ལ་རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པས་ལན་ཐེབས་ལ། རྟགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་ནི། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པས་ལན་ཐེབས་སོ། །གཉིས་ཀ་ཚད་མ་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་། རྟག་ཚད་མ། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཚད་མ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་དེ་བཞི་པོ་འདོད་པས་ལན་ཐེབས་པས་བདུན་པོ་ལྟར་སྣང་ངོ་། །གཉིས་ཀ་ཚད་མ་ལ་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ལ་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། རྟགས་ཚད་མ། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཚད་མ་འདོད་པ་ལ། ཚད་མ་དང་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནི་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པས་ཡང་དག་གོ །གསུམ་པ་ནི། དྲུག་དང་ཕྱེད་ཀྱིས་མི་འཕེན་ལ། །བདུན་པའི་ཕྱེད་ཀྱིས་འཕེན་ཞེས་རེར། །ཞེས་པ་ལྟར། རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཚད་མ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཁྱབ་པ་ཚད་མ། རྟགས་ཁས་བླངས་ལ། དམ་བཅའ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་ཏེ། རང་རྒྱུད་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས། རྟགས་ཚད་མ་ལ་ཁྱབ་པ་
ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས་ཏེ་བཞི་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་ཏེ། རང་རྒྱུད་དུ་བྱས་
པའི་ཚེ། སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཤིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདུན་པ་ལ། སྒྲ་རྟག་
པར་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ། ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་ལ། རྟག་པའི་སྒྲ་
རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ། ཆོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། རྒྱ་བའི་དབྱེ་བ་བཞི་དགག་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བཅུ་བཞི་དགག་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མཚུངས་ཕྱིར་དང་། །རྟགས་མེད་ཁྱབ་པ་འགལ་ཕྱིར་དང་། །ལྟག་ཆོད་
ངེས་པ་མི་སྲུང་ཕྱིར། །ཐལ་འགྱུར་བཞིར་དབྱེར་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་རྒྱ་
བའི་དབྱེ་བ་རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་བཞིར་དབྱེ་བ་འཐད་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རྒྱ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞིར་མི་
འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་རྒྱ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་
པར་མཚུངས་སོ། །ཡང་རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་བའི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་འཇོག་པ་མི་
འཐད་དེ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཁྱབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ལྷུན་པོའི

རྣམ་ཐར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། ལྟག་ཆོད་ཀྱི་ངེས་པ་ལྟར་རྟགས་ཕྱེད་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་ཕྱེད་མ་གྲུབ་པ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མ་གྲུབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལྟག །འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཆད། །རྟགས་མེད་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་འབྲུལ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་མིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལས་ལོགས་སུ། རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་གིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་ཆད་དེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས་ནི་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་ཤིང་། ལྟར་སྣང་དེ་ནི་འདོད་ལན་ཐེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་སྲིད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས་ནི་ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་ནུས་པ་དང་། ནུས་པའི་སྒོ་ནས་འཛོག་ལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གྱིས་བཟློག་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་སྲིད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་སྒྲོག་མེད་ཀྱང་དབང་པོ་གཞན་ཚང་བ་སྲིད་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟར་ལྟར་སྣང་འབྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཁས་བླངས་ཀྱི་རྟགས

ལས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱོན་ཅན་སུན་འབྱིན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་གོ །བོད་དག་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་རྟགས་ཕ་རོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་མི་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་རྟོག་གེ་པའི་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག དེ་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་བཤད་པའོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དངོས་སུ་ཐལ་བ་འཕངས་པས་བཟློག་ན། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་གོ །འདི་ལ་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྟགས་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ། ལྡོག་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཞི་གྲུབ་ཅིང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའོ། །དེ་ཉིད་དངོས་སུ་རྟགས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པའི་ངག་མ་ཡིན་ཡང་བཟློག་ན་བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་འཕེན་པའི་ཚུལ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ནི་ཐལ་བའི་ཁྱབ་པ་བཟློག་པས་འཕེན་མོད། ཕྱོགས་ཆོས་ལ། ཁ་ཅིག་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པས་འཕེན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། མི་འཐད་དེ། བསྒྲུབ་པའི་ངག་ལྟར་འདིར་ཡང་དམ་བཅའ་བརྗོད་ན་ལྷག་པས་ཚར་བཅད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་དུ་མེད་ལ་དམིགས་པའི་བློ་འཕེན་ལ། དེ་ལ་ཡིད་གཏད་པས་བཟློག་པ་དུ་ཡོད་གོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དུ་མེད་ལ་ཡིད་གཏད་པས་དུ་ཡོད་གོ་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཐལ་བའི་ངག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་འཕེན་མོད། ངག་བཟློག

༼༣༧༨༽

པ་ལྟར་མི་འཐེན་ཏེ། འདི་ལྟར་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ཁས་བླངས་པར་མ་བརྗོད་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ལ།
བརྗོད་ན་དེ་བཟློག་པའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་དགོས་པས་ངག་ལྷག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
མི་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག ལྡོག་ན་དོན་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་
བའི་གཏན་ཚིགས་མི་འཐེན་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་པའི་ཐལ་གྱུར་
ཡང་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་འཐེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
རང་བཞིན་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་དེ། །མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབ་མི་འཐེན། །ཞེས་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་སྤྱིར་གཏན་
ཚིགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི།
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཅུ་གཉིས། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུར་གྲངས་ངེས་ལ། ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཉི་
ཤུར་གྲངས་ངེས་སོ། །དེ་ལ་བུམ་པ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། བ་ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནོག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་
པའི་ནང་ཚན་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཐེན་ཏེ། བུམ་པ་ཡོད་པ་ལ་སོགས

པ་གསུམ་པོ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གྲུབ་པས། རང་རྒྱུད་ལ་ཞེས་འདོད་མེད་ཅིང་། དེ་དག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་མ་ཞུགས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་འདི་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་བུམ་པས་དག་པའི་སཕྱོགས་དང་། དུ་བས་དབེན་པའི་རྩེག་སྒོར་དང་། ཧ་ལྟ་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དམིགས་པར་ཡང་གྲུབ་པས་ཞེས་འདོད་མེད་ལ། མ་གྲུབ་ན། ཐལ་བའི་ངག་ལས་བསལ་བ་མེད་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གསལ་བ་ཞུགས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དུ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་རེ་རེ་རུང་བས་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཉི་ཤུར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བུམ་པ་ཡོད་པའིས་ཕྱོགས་དང་། དུ་བ་ཡོད་པའིས་ཕྱོགས་དང་། བ་ལང་ཡིན་པའི་གཞི་གོང་བུ་རྭ་ཅན་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀུན། །སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་ཏེ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ནང་ཚན་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་མ་གཏོགས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཞན་རྣམས་དང་། སྔར་གྱི་གསུམ་པོ་དེའི་ལྟག་མར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་བཅུ་བདུན་ཏེ་བཅོ་བརྒྱད་པོས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིགས་གཏེར་ལས།

༼༢༦༧༽

ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ལྡོག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀུན། །སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཞེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་། ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཉི་ཤུའི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དེང་སང་བོད་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཐལ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྦྱར་བའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རྟགས་ལོག་ལ་ཐལ་དང་། ཆོས་ལོག་ལ་ཕྱིར་སྦྱར་བའི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བས་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དེ་ལུགས་མཆོག་འདི་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་ངོ་། །དེས་ན་འདི་ལ་ལྡོག་པ་རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཞི། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་འབྱུང་སྟེ། ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཉི་ཤུའི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཉིད་ཤུ་ཡོད་པ་ལ། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཅིག་གི་གྲངས་འཛིན། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་གྱུར་གཅིག་གི་གྲངས་འཛིན་པས་མི་འཕེན་པ་ལ་གསུམ་དང་། འཕེན་པ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ཧོར་པར་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་གཉིས་ཆར་ལས་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ལྡོག་པ་རང་རིག་འཕེན་པ་བཞི་ནི། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞི་ཆོས་ཅན། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ

༼༣༨༣༽

བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དེ་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་མེད་དེ། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཙན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཙན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་རེག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། འཇིག་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་འཇིག་པ་རང་རྒྱུ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་འཇིག་རྒྱུད་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །ཕྱོག་པ་གཞན་རིག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་ནི། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་ཕན་ཚུན་བཟློག་པ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་སྒོར་ནས་དགུ། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྒོར་ལ་གཅིག རང་བཞིན་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཕན་ཚུན་བཟློག་པ་གཉིས་རྣམས་སོ། །དང་པོ་གཉིས་ནི། མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ

༼༣༤༣༽

མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པའོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་སྐོར་དགུ་ལ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་སྐོར་གསུམ་ནི། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་རེག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རྒྱུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་སྐོར་གསུམ་ནི། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དྲག་ཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་རེག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རྒྱུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས

༼༣༥༩༽

འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་སྐོར་གསུམ་ནི། ཙན་མེ་ཚད་མའི་སྣོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཙན་མེ་ཚད་མའི་སྣོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་གྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རྒྱུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་རྣམས་སོ། །ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྐོར་ནས་གཅིག་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་བ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་ཕན་ཚུན་བཟློག་པ་གཉིས་ནི། ཤ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་མ

དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པ་དང་། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡོད་པར་ཐལ། ཤ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་འདི་དག་ཀུང་ཐ་སྙད་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཐལ་ངག་སྐྱོན་མེད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཟུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་ཐལ་ངག་སྐྱོན་མེད་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་སྤྱི་གཅིག་བསལ་བ་དུམ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་མར་ཐལ་ཞེས་དང་། ལ་ལ་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བཀོད་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་འདྲི་ན། ཐལ་ངག་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། གང་བསལ་བ་དུམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། དུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་སྣོད་ཐ་དད་ཀྱི་ཀྲུ་ཤུགས་བཞིན། སྤྱི་གཅིག་པོ་ཡང་བསལ་བ་དུམ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་། གང་དུམ་མི་སྲིད་པ་དེ་དུམ་དང་མ་འབྲེལ་བས་ཁྱབ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུམ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྤྱི་ཡང་དུམ་མར་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་མི་མཐུན་སྦྱོར་དང་། ཡང་གང་མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་བཞིན། ལ་ལའང་མེ་མེད་པར་ཁས་བླངས་སོ། ཞེས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་། གང་དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཚང་བང་བཞིན། མེ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་འགོད་དོ། །འོ་ན་འདི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངག་ཁྱད་

༣༥༨

མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འདིར་ནི་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་མེ་མེད་པའི་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་མེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་རུང་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མཚུངས་ལ། མི་རུང་ན་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཕྱིར་རྒོལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་ལས་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་ཙམ་རྟགས་སུ་རུང་སྟེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་བྱེད་དེ་མེད་བཞིན་དུ་ཁྱབ་བྱ་དེ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་རྟོགས་བཟློག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་པས་སྤྱི་དེ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། བསལ་བ་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་མེད་རྫས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་། ཡན་ལག་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པས། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྟག་པར་འདོད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་གཞི་འགར་དུ་བ་ཡོད་ཀྱང་མེ་མེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ལོ་རྟོག་བཟློག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ལ། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། འདོད་ཐོག་དང་གསུམ་དུ་ངེས་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་གིས་ཆོག

པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ལ། མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་གིས་ཆོག་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་ན་ངོས་མི་ཟིན་པས་རྩོད་པ་མི་བདེའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྔ་མ་ལ་འང་མཚུངས་སོ། །ཡང་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ལ། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་ན་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་ན་བྱས་པ་ལ་རྟག་པ་སྲིད་པར་ཤུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལན། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་གདབ། །ཅེས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ནི། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པ་དང་། འདོད་པ་གྲུབ་པ་སྟེ་སྒོ་བཞིའོ། །ལན་གྱིས་བཟློག་པར་མི་នུས་ན། ཁྲོ་བ་དང་། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་། གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། གླུ་གར་དང་། བཞད་གད་དག་གིས་རིགས་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཐབས་ཧྲུགས་པ་ཡིན་པས། བདེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་བསླབ་པ་དང་སྲུན་འབྱིན་གྱིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེ་དང་སྐྱེ་བར་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་དང་། །ཚེ་འདིར་མཁས་པ་དུ་མ་བསྟེན་པ་དང་། །རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིས། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མི་འཇིགས་གནས་ཐོབ་པ། །སྲོལ་འབྱེད་འགྲན་མེད་དེ་ཡི་རྗེས

༼༣༨༨༽

འབྲང་ནས། །སྡེ་བདུན་གནད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །མ་ནོར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འདི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་དངོས་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་བླ་མའི་བཞེད་དོན་རྣམས། །ལེགས་པར་སྐྱོང་ཞིང་བྱིན་རླབས་འཇུག་ཕྱིར་དང་། །རང་ཉིད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བསྐྱེད་ཕྱིར་དང་། །གཞུར་གནས་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཕན་ཕྱིར་སྦྱར། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་ཚོགས་འོད་ཟེར་གྱི། །དྲྭ་བ་སྟོང་ལྡན་བསྟན་པའི་མཁའ་ཁྱབ་ནས། །ལོག་སྨྲའི་མུན་པ་མཐའ་དག་རྒྱང་སྲིང་སྟེ། །མཁའ་མཉམ་འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་སྟོན་པར་ཤོག ༈ །སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། ཟབ་དོན་གནད་ཀྱི་ཁ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྨྲ་བའི་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་སངས་རྒྱས་འཕེལ་གྱི་གསུང་ལས་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏའི་གསུང་རབ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྙེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རིགས་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དེང་སང་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ་རིགས་པར་སྨྲ་བ་བསོད་ནམས་སེངྒེས་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པ་དུ་མས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བའི་ངོར། ཐུབ་བསྟན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དགོན་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་གཞོན་ནུ་བཟང་པོས་བགྱིས་པའོ།། །།སརྦ་མངྒ་ལཾ།། ༈ །།རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཧེ་ཏུ་ཙཀྲ་ཧ་སམྠ། བོད་སྐད་དུ། རྟགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་དབབ་པ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འཁྲུལ་པའི་དྲྭ་བ་འཇོམས་མཛད་པ། །ཐམས་ཅད

མཁྱེན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཁོར་ལོ་ཡིས། །གཏན་ལ་དབབ་པར་བཤད་པར་བྱ། །རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ། །ཡོད་དང་མེད་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ཡོད་པ་ལ་ནི་ཡང་དག་སྟེ། །མེད་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་ཡིན། །ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ཏེ་མ་གྲུབ་བཞི། །མ་གྲུབ་སྦྱོར་བ་དེ་བཞིན་དུ། །མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་དེ་བཞིན་གཉིས་ཀ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །ལོགས་ལ་འགལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཟུར་བཞི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། །དབུས་ན་ཐུན་མོང་མིན་པ་འོ། །གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །བྱས་དང་མཉན་བྱ་རྩོལ་ལས་བྱུང་། །མི་རྟག་རྩོལ་བྱུང་རེག་བྱ་མིན། །དགུ་པོ་འདི་ནི་རྟགས་སོགས་ལའོ། །རྟག་དང་མི་རྟག་རྩོལ་བྱུང་དང་། །རྟག་དང་རྟག་དང་རྟག་པ་དང་། །རྩོལ་བྱུང་མིན་དང་མི་རྟག་རྟག །རྟག་པ་ལ་ནི་བསྒྲུབ་པ་འགོད། །སྟེང་འོག་མི་མཐུན་ལོགས་དང་སྦྱར། །ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ལོགས་དང་མི་མཐུན་སྟེང་འོག་སྦྱར། །འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཟུར་བཞི་ཐད་སོར་བསྣོལ་མ་སྦྱར། །ཐུན་མོང་མ་ངེས་རྣམ་པ་བཞི། །ལོགས་གཉིས་ཐད་ཀར་སྦྱར་བས་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མ་ངེས་པའོ། །རྟགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་རྣམ་དགུ་ཡི། །དཔེ་ཡི་རྣམ་པ་འདི་ལྟར་ཏེ། །ནམ་མཁའ་བུམ་དང་བུམ་ནམ་མཁའ། །བུམ་པ་གློག་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ནམ་མཁའ་བུམ་དང་མཁའ་བུམ་དང་། །མཁའ་དང་བུམ་པ་གློག་བཞིན་དང་། །གློག་དང་ནམ་མཁའ་བུམ་པ་བཞིན། །བུམ་པ

གློག་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ནམ་མཁའ་རྡུལ་ཕྲན་ལས་ལས་བུམ་བཞིན། །དེ་ནི་ངེས་པའི་དབང་བྱས་ཡིན། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལུགས་ལ་ནི། །ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་དང་། །ཕྱོགས་གཅིག་མཐའ་དག་སྣང་བ་འོ། །རྟགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། སྟེང་ལྟར་གསུམ།⋯༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོག༡ས་ནམ་མཁའ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་སྟེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད།༽ ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་ལ་ཡོད་ངེས་པའོ། །མི་མཐུན་༢ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་པའོ།།༽ ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ༣། མི་རྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གློག་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་ཆ་གཉིས་པ།༽ བར་ལྟར་གསུམ།⋯༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས༡་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་ལ་ཡོད་ངེས་པའོ།།༽ ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་༢ཕྱོགས་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ངེས་པའོ།།༽ ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་༣བུམ་པ་དང་གློག་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་པའོ།།༽ འོག་ལྟར་གསུམ། ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། འཇིག་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་དང་གློག༡་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་ཆ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་ལ་ཡོད་པ་ངེས་པའོ།།༽ ༼དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་དང་གློག་གཉིས་ལ་༢ཆ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་པའོ།།༽ ༼སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན༣མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལུས་དང་བུམ་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་སོ།།༽ གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པ་དམ་བཅའ་བ་དང་། སྤྱིར་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་

{ ༣༨༡ }

དབྱེ། བྱེ་བྲག་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཁྲུལ་པའི་དྲ་བ་འཇོམས་མཛད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གོ །གཉིས་པ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་ལྔ་སྟེ། སྦྱོར་རྟགས་སུ་བཀོད་ཙམ་ལ་རྩོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས་དང་བཅས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པར་བཞག་ཅེས་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དགུར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་དང་། འཁོར་ལོ་བྲིས་ནས་རྟགས་རིགས་ངོས་གཟུང་བ། སྦྱོར་བའི་དོན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མ་གྲུབ་སྦྱོར་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་ལྔ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཆར་དང་གསུམ་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་གསུམ་སྟེ་དབྱེ་བས་དགུར་འགྱུར་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །རྣམ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། །རྣམ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། འཁོར་ལོ་ལིང་ཚེ་དགུར་བྲིས་ནས་སྟེང་ལྟར་གསུམ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ། བར་ལྟར་གསུམ་ལས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ། འོག་ལྟར་གསུམ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་བྲིས་ནས་བལྟས་པའི་ཚེ། འདི་དག་གི་གཟུགས་བརྙན་རང་ཤུགས

{༣༨༣}

ཀྱིས་འཆར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཏན་ཚིགས་དགུ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། བསྒྲུབ་ཆོས་དགུ་ངོས་གཟུང་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ། བར་པ་གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ། ཐ་མ་གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་སྟེ། འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟག་དང་མི་རྟག་རྩོལ་བྱུང་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཆོས་ཅན་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བཀོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟེང་འོག་མི་མཐུན་ལོག་དང་སྦྱར། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་རྣམ་དགུ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་དང་གསུམ་སྟེ། འཁོར་ལོ་མཐོང་བས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལུགས་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྐང་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རྟགས་དགུ་སློས་པའི་དགོས་པ། ལྟར་སྣང་གི་སྐབས་སུ་བྲུབ་པ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་པའི་མ་ངེས་པ་ལ་དོགས་པར་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གང་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་དག་དང་ནི། །དེར་སྣང་ཕལ་ཆེར་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད། །དེས་ན་གཏན་ཚིགས་སོགས་དོན་གྱི། །སྦྱོན་དུ་དེ་དབྱེ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། བདེ་བླག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

༼༢༨༣༽

གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐབས་འདིར་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་དག་ནི་གཏན་ཚིགས་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་ཟིན་པས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་གཏེར་ལས། རྟགས་མེད་ཁྱབ་པ་འགལ་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་པར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ལ་མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ལྟུན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། འདིར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པ་ནི། ཁྱབ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དགག་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ནི། བསྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་ཏེ། རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ནི་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི། བཀོད་ཚོད་ལ་དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་

༼༣༨༩༽

ཕྱིར་དང་། དགག་རྟགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་ཐ་དད་ཀྱང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པས་ན། །ཞེས་པའི་དོན་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འཆད་པ་ནི། གཅིག་དམིགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུམ་ཐེབ་པའི་སྐྱོན་ནོ། །འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ་ནི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་མི་འཐད་དེ། རེག་བྱ་ཅན་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒོལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། རྒོལ་བ་བྱེ་བྲག་པས། རྟུལ་ཕྲན་དེ་རེག་བྱ་ཅན་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་དག་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་རིགས་པ་ལས་ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་དོན་དུ། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བཤད་དེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་འཐད་དོ། །རང་གི་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་ཡིས། །བསྒྲུབ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ། །བརྗོད་ཚུལ་རྟོགས་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ནི། །གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་དགོས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདི་བསྒྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་ཐོབ་པ། །དེས་ནི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྨན་གཅིག་པུ། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས། །བསྟན་པ་རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག །དགེའོ།། དགེའོ།། དགེའོ།། ༎ ༄ །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གྲུ་རུས་སྤེལ།། ༎